מסכת קידושין
פירוש קצר מאד מאד וסמכתי על המעיין שיודע ומכיר בסוגיות בבלי וכו

עיקר עבודתי לפסק ולחלק הסוגיא בכמה פיסקאות (וידוע שזה עיקר הקושי בלימוד)

גם כתבתי ??? במקום שלא ברור הפירוש
הוגה במקום שהגהתי
שיבוש במקום שצריך לשבש קצת ובנקל יש לכל מעיין לתקן כפי הנראה

בחמלת ד עלי שילהי אדר תשעג

קדמות

נגמר בס"ד ד ניסן תשע"ג

פרק א הלכה א משנה האשה נקנית בשלש דרכים וקונה את עצמה בשתי דרכים נקנית בכסף ובשטר ובביאה
בכסף בית שמאי אומרים בדינר ובשוה דינר ובית הילל אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה
וכמה היא פרוטה? אחת משמונה באיסר האיטלקי
וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל

היבמה נקנית בביאה
וקונה את עצמה בחליצה ובמיתת היבם:

גמרא כיני מתני' או בכסף או בשטר או בביאה ותני ר' חייה כן לא סוף דבר בשלשתן אלא אפילו באחד מהן
בכסף מנין? (דברים כב) כי יקח מגיד שניקנית בכסף. בביאה מניין? ובעלה מגיד שנקנית בביאה הייתי אומר על ידי זו ועל ידי זו, כסף בלא ביאה ביאה בלא כסף מניין? ר' אבהו בשם ר' יוחנן כתיב (שם) כי ימצא איש שוכב עם אשה בעולת בעל הגע עצמך אפילו לא קנייה אלא בביאה אמרה תורה הבא אחריו בחנק.

לא סוף דבר בכדרכה אלא אפי' שלא כדרכה?

רבי אבהו בשם ר' יוחנן לא צריכא שלא מכדרכה, אין תימר מכדרכה למה לי בעלה, אפי' אחר! כיי דתנינן תמן באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק

הא למדנו ביאה בלא כסף, כסף בלא ביאה מניין? ויצאה חנם אין כסף אם אחרת יקח לו, מה זו בכסף אף זו בכסף

בשטר- (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושילחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר מקיש הויתה ליציאתה מה יציאתה בשטר אף הוייתה בשטר

א"ר אבין ותני חזקיה וכי יקח מגיד שהיא נקנית בכסף. ודין הוא מה אם עברייה שאינה נקנית בביאה נקנית בכסף, זו שהיא נקנית בביאה אינו דין שנקנית בכסף? יבמה תוכיח שהיא נקנית בביאה

ואינה נקנית בכסף אף אתה אל תתמה על זו שאף על פי שהיא נקנית בביאה לא תקנה בכסף! תלמוד לומר כי יקח מגיד שהיא נקנית בכסף
ובעלה מגיד שהיא נקנית בביאה ודין הוא מה אם יבמה שאינה נקנית בכסף נקנית בביאה זו שהיא נקנית בכסף אינו דין שתקנה בביאה! עבריה תוכיח שהיא נקנית בכסף ואינה נקנית בביאה אף אתה אל תתמה על זו שאע"פ שהיא נקנית בכסף לא
תקנה בביאה ת"ל כי יקח מגיד שהיא נקנית בכסף ובעלה מגיד שהיא נקנית בביאה

בשטר מה אם הכסף שאינו מוציא הרי הוא מכניס שטר שהוא מוציא אינו דין שיכניס! לא אם אמרת בכסף שהוא מוציא להקדיש ידי פדיונו תאמר בשטר שאינו מוציא להקדיש ידי פדיונו נשבר ק"ו וחזרתה למקרא לפום כן צריך מימר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר הקיש הוויתה ליציאתה מה יציאתה בשטר אף הוייתה בשטר

א"ר יודן ק"ו לבת חורין שתקנה בחזקה ודין הוא מה אם שפחה כנענית שאינה נקנית בביאה נקנית בחזקה זו שהיא נקנית בביאה אינו דין שתקנה בחזקה! ת"ל ובעלה בביאה היא נקנית ואינה נקנית בחזקה
קל וחומר בשפחה כנענית שתקנה בביאה ודין הוא ומה אם בת חורין שאינה נקנית בחזקה נקנית בביאה זו שהיא נקנית בחזקה אינו דין שתקנה בביאה ת"ל (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה וגו' בחזקה היא נקנית ואינה נקנית בביאה הרי למדנו שהאשה נקנית בשלש דרכים או בכסף או בשטר או בביאה

עד כדון בישראל, בנכרים? רבי אבהו בשם ר' אלעזר כתיב (בראשית כ) הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל על הבעולות הן חייבין ואינן חייבין על הארוסות.

מילתיה דרבי אלעזר אמרה והוא שנתכוון לקנותה

דמר רבי יונה בשם שמואל זונה עומדת בחלון באו עליה שנים הראשון אינו נהרג והשני נהרג על ידיו וכי נתכוון הראשון לקנותה?

(ויקרא יח) איש מה תלמוד לומר איש איש? אלא להביא את הגוים שבאו על עריות האומות שידונו כדיני האומות ואם באו על העריות ישראל שידונו אותם כדיני ישראל .אמר ר' לעזר מכולם אין לך אלא ארוסת ישראל בלבד שאם בא על ארוסת ישראל חייב על ארוסת גוים פטור
אם בא על ארוסת ישראל חייבין, במה הוא מתחייב בדיניהן? בדיני ישראל? אין תימר בדיני ישראל, בשני עדים ובעשרים ושלשה דיינים ובהתרייה ובסקילה, ואין תימר בדיניהן בעד אחד ובדיין אחד ושלא בהתרייה ובסייף. [רבי יודה בר פזי מוסיף בחונק, מפי עצמו, מה טעם? כי דם באדם] אין תימר בדיני ישראל, נתגייר חייב. אין תימר בדיניהם, נתגייר פטור. דא"ר חנינה בן נח שקילל את השם נתגייר פטור מפני שנשתנה דינו

ר' לעזר בשם ר' חנינה מניין שבני נח מוזהרין על עריות כישראל ? ת"ל (בראשית ב) ודבק באשתו ולא באשת חבירו ודבק באשתו ולא בזכור ולא בבהמה
רבי שמואל רבי אבהו ר' לעזר בשם רבי חנינה בן נח שבא על אשתו

שלא כדרכה נהרג מה טעם (בראשית ב) ודבק באשתו והיו לבשר אחד ממקום ששניהן עושין בשר אחד
ר' יוסי בעא הערייה בזכור מהו? הערייה בבהמה מה היא? וכל העריות לא מן הנידה למדו?! זכור מינה, בהמה מינה,
עד כדון בישראל, בגוים? אמר ר' מנא לא מינה?! ודבק באשתו ולא באשת חבירו כל שהוא!, ודכוותה לא בזכור ולא בבהמה אפי' כל שהוא!

הרי למדנו גוים אין להן קידושין מהו שיהא להם גירושין ?? ר יודה בן פזי ור' חנין בשם ר' חונה רובה דציפורין או שאין להן גירושין, או ששניהן מגרשין זה את זה. ר' יוחנן דצפרין ר' אחא ר' חיננא בשם ר' שמואל בר נחמן (מלאכי ב) כי שנא שלח וגו' עד את ה' אלהי ישראל בישראל נתתי גירושין לא נתתי גירושין באומות העולם ר' חנניה בשם ר' פינחס כל הפרשה כתיב יי צבאות וכאן כתיב אלהי ישראל ללמדך שלא ייחד הקב"ה שמו בגירושין אלא בישראל בלבד מילתיה דר' חייה רבה אמרה גוים אין להן גירושין דתני ר' חייה בן גוי שגירש את אשתו והלכה ונישאת לאחר וגירשה ואחר כך נתגיירו שניהן, אין אני קורא עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה .ותני כן :מעשה בא לפני רבי והכשיר

בשטר- הדא דתימר בשטר שאינו יפה שוה פרוטה, אבל בשטר שהוא יפה שוה פרוטה ככסף הוא! תני רבי חייה כן לא סוף דבר בשטר שהיא יפה שוה פרוטה והלא מתקדשת היא האשה בכל דבר שהוא יפה שוה פרוטה אלא אפילו כתבו על החרס או על נייר ונתנו לה ה"ז מקודשת
כתבו על דבר שהוא איסור הנאה תני ר' חגין מעשה בא לפני רבי

ואמר הרי זו מגורשת ר״א אמר אינה מגורשת אמר ר׳ זעירא הויין רבנין פליגין, מאן דאמר אינה מקודשת, אינה מגורשת, ומן דמר מקודשת, מגורשת.
חברייה אמרין לחומרין. רבי יוסי בעא מהו לחומרין? אינה מקודשת מגורשת, היינו לחומרין?! אלא אינה מגורשת מקודשת היינו לחומרין!!!

מהו כדון? רבנין דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא מאן דאמר מגורשת מקודשת, איסור הנייה מדבריהם. ומן דמר אינה מגורשת מקודשת איסור הנייה מדבר תורה.
הא באיסור הנייה מדבריהם מקודשת?! אין תימר כן לית הדא פליגא על רב דרב אמר דברי רבי מאיר המקדש בחמץ משש שעות ולמעלן לא עשה ולא כלום! תמן בגופו קידש וחמץ משש שעות ולמעלן טב הוא כלום?! ברם הכא בתנייס*תנאי=מה שכתוב בו* שבו קידש !!

מעתה אפי׳ באיסור הנייה דבר תורה תהא מקודשת!! מה בינה לשטר שאינו יפה שוה פרוטה! תמן אינו ראוי להשלים עליו ברם הכא ראוי הוא להשלים עליו

תמן תנינן שבועת הדיינין הטענה שתי כסף וההודייה שוה פרוטה הטענה בית שמאי אומרים מעה ובית הלל אומרים שתי מעין מחלפה שיטתהון דב״ש תמן אינון אמרין כסף דינר וכא אינון אמרין כסף מעה! מחלפה שיטתהון דבית הלל תמן אינון אמרין כסף פרוטה וכא אינון אמרין כסף שתי מעין!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינה בית שמאי למידין מתחילת

מכירתה של עברייה, מה תחילת מכירתה בדינר אף קידושיה בדינר. בית הלל למידין מסוף גירועיה מה סוף גירועיה בפרוטה אף קידושיה בפרוטה. מה טעמא דבית שמאי שנאמר (שמות כא) ויצאה חנם אין כסף וכי אין אנו יודעים שאין כסף מה תלמוד לומר אין כסף? מיכן שנמכרה בכסף יותר מכסף, וכמה יותר מכסף? דינר. או כסף פרוטה, יותר מכסף שתי פרוטות? סוף מטבע כסף*הפחות שבמטבעות כספיות, היא מעה*, מעה. ותהא מעה! ר' בון בשם ר' יודה בר פזי שאם ביקשה ליגרע מגרעת במעה בכל שנה ויוצאת*אים נמכרת בדינר, יוצא מעה לכל שנה* ותגרע בפרוטה! אמר רבי בון הגע עצמך שאם בקשה ליגרע מתחילת השנה הששית, תחילת גירועיה בפרוטה וסוף גירועיה בפרוטה?! אלא תחילת גירועיה במעה וסוף גירועיה בפרוטה!!!

מה טעמא דבית הלל? ממה שסוף גירועיה בפרוטה את יודע שקידושיה בפרוטה. אילו לא נשתייר שם אלא שוה פרוטה שמא אינה מגרעתה ויוצאה כשם שסוף גירועיה בפרוטה אף קידושיה בפרוטה! מחלפה שיטתהון דבית הלל כתיב (שם) כי יתן איש אל רעה כסף או כלים לשמור אם ללמד שאין בית דין נזקקין לפחות משוה פרוטה כבר כתיב (ויקרא ה) לאשמה בה פרט לפחות משוה פרוטה מה תלמוד לומר כסף מיכן שיש כאן יותר מכסף וכמה היא יותר מכסף שתי מעין או כסף פרוטה יותר מכסף שתי פרוטות סוף מטבע כסף מעה ותהא מעה או כלים מה כלים שנים אף כסף שנים מה מקיימין בית שמאי או כלים כהדא דתני רבי נתן אומר או כלים לרבות כלי חרס שמואל אמר טענו שני מחטים והודה לו על אחת מהן חייב אמר רבי חיננא והוא שיהו יפות כשתי פרוטות כדי שתהא הטענה שוה פרוטה וההודייה שוה פרוטה ואתייא כבית שמאי דלא ילפי כסף מכלים ברם כבית הלל דאינון יליפין כסף מכלים מה כלים שנים אף כסף שנים ודכוותה מה כסף שתי מעים

אף כלים שתי מעים

אף על פי שנחלקו ב״ש וב״ה בצרות ובאחיות ובגט ישן ובספק אשת איש ובמקדש בשו״פ והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי והאשה מתקדשת בדינר ובשוה דינר לא נמנעו בית שמאי לישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי אלא נוהגין באמת ובשלום שנאמר (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו. ממזירות בנתים, ואת אמר הכין?! היך עבידא קידש הראשון בשוה פרוטה והשני בדינר על דעתהון דבית שמאי מקודשת לשני והוולד ממזר מן הראשון על דעתהון דבית הלל מקודשת לראשון והוולד ממזר מן השני?! רבי יעקב בר אחא בשם ר׳ יוחנן מודים בית שמאי לבית הלל לחומרין. מעתה בית שמאי ישאו נשים מבית הלל דאינון מודיי לון, ובית הלל לא ישאו נשים מבית שמאי דלית אינון מודיי לון?! רבי יוחנן בשם רבי ינאי אילו ואילו כהלכה=*כב״ה* היו עושין. אם כהלכה היו עושין בדא תנינן שלחו בית שמאי ופחתוה[1] שבית שמאי אומרין עד שיפחות רובה?!

אמר רבי יסוי בי רבי בון עד שלא בא מעשה אצל בית הלל היו בית שמאי נוגעין=*מחמירין* בו, משבא מעשה אצל בית הלל לא היו בית שמאי נוגעין בו. אמר רבי אבא מרי ויאות, מה תנינן טימאו טהרות למפרע? לא, מיכן ולבא!
רבי יוסי בי רבי בון אמר איתפלגון רב ושמואל חד אמר אילו ואילו כהלכה היו עושין וחרנה אמר אילו כהילכתן ואילו כהילכתן.
ממזרות בנתים ואת אמר אכן?! המקום משמר ולא אירע מעשה מעולם

---

1 ירושלמי - מסכת קידושין פרק א." 2002. 27 Feb. 2013 <http://www.mechon-mamre.org/b/r/r3601.htm>

כהדא דתני כל הרוצה להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי ב״ש וכחומרי ב״ה על זה נאמר (קוהלת ב) והכסיל בחושך הולך כקולי אילו וכקולי אילו נקרא רשע אלא או כדברי ב״ש כקוליהן וכחומריהן או כדברי בית הלל כקוליהן וכחומריהן הדא דתימר עד שלא יצאת בת קול משיצאת בת קול לעולם הלכה כדברי בית הלל וכל העובר על דברי בית הלל חייב מיתה תני יצאת בת קול ואמרה אילו ואילו דברי אלהים הן אבל הלכה כדברי ב״ה איכן יצאת בת קול רבי ביבי בשם רבי יוחנן ביבנה יצאת בת קול.

וכמה היא פרוטה? אחד משמונה באיסר האיטלקי. תני האיסר אחד מעשרים וארבעה בדינר כסף, דינר כסף אחד מעשרים וארבעה לדינר זהב. תני רבי חייה סילעא ארבעה דינרין, שש מעה כסף דינר, שני פונדיונין מעה, שני איסרין פונדיון, שני מסומיסין איסר, שני קרדיוניטס מסומס, שני פרוטות קרדיונטס. סלקין א׳ משלשים ושנים למעה *2* 2* 2* 2* 2= 32פרוטות למעה*
א״ר זעירא בימי רבי סימאי ורבותינו, עשו אותם אחד מכ״ד למעה. ותני רשב״ג אומר שלשה דורסים מעה, שני ניצים דרוסה, שני שמין ניצים, שני פרוטות שמין, סלקין אחד מעשרים וארבעה למעה.

רבי חנינה ורבי מנא. רבי חנינה אומר נחשא באתריה קיים, כספא זליל כספא יקיר. רבי מנא אמר כספא באתריה קיים, נחשא יקיר נחשא זליל.*כסף במקומו עומדת, ונחושת יקרא וזילא*
על דעתיה דרבי מנא לעולם שמונה נשים מתקדשות באיסר. על דעתיה דרבי חנינא פעמים שש שמונה *הוגה*
חילפיי אמר אייתיבוני על גיף נהרא, דלא אפיקית מתניתא דרבי חייה רבא ממתניתין, זרקוני לנהרא!*הושיבני על חוף הים ואים איני מוצא משנת ר״ח ממשנת רבינו הקדוש, זרקוני לנהר!* אמרין

ליה והא תני רבי חייה סילעא ארבע דינרין! אמר לון אוף אנן תנינתה כמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה הונייה רבי מאיר אומר ארבע איסרות, מאיסר לדינר! אמר ליה והתני רבי חייה שש מעה כסף דינר! אמר ליה אוף אנא תנינתא האונאה ארבע מכסף, מעשרים וארבע כסף לסלע, שתות למקח. אמר ליה והתני רבי חייה שני פונדיונין מעה! אמר לון אף אנן תנינתה נותן סלע ופונדיון לשנה. אמר ליה והתני ר׳ חייה שני איסרין פונדיון אמר לון אוף אנן תנינתה המניח איסר ואכל עליו חציו והלך לו למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון מוסיף עליו עוד איסר. אמר ליה והתני רבי חייה שני מסומיסין איסר שני קרדינטס מסומס שני פרוטות קרדינטס אמר לון אף אנן תנינתא וכמה היא פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי.

וקונה את עצמה בגט. דכתיב (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות וגו׳ ובמיתת הבעל דכתיב (שם) או כי ימות האיש האחרון עד כדון מיתתו של אחרון מיתתו של ראשון? מה אם האחרון שאין התירו היתר מרובה, את אומר מיתה מתרת, ראשון שהתירו היתר מרובה אינו דין שתהא המיתה מתרת! אמר רבי חונה קרייה אמר שהמיתה מתרת דכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים ידיו ומת אחד מהם ובן אין לו הא אם יש לו בן מיתה מתרת אמר רבי יוסי בי רבי בון אם אומר את שאין מיתה מתרת מנן אנן משכחין אלמנה לכהן גדול [גרושה וחלוצה לכהן הדיוט] אמר רבי יוחנן בר מרייה תיפתר ביבמה

יבמה יבא עליה זו ביאה ולקחה לו לאשה זו המאמר יכול כשם שהביאה גומרת בה כך יהא המאמר גומר בה תלמוד לומר ויבמה עירה כל הפרשה כולה לייבום הביאה גומרת בה ואין המאמר

גומר בה אם כן מה מועיל בה מאמר לאוסרה על האחין רבי שמעון אומר המאמר או קונה או לא קונה מאי טעמא דרבי שמעון יבמה יבא עליה זה הביאה ולקחה לו לאשה זה המאמר כשם שהביאה גומרת בה כך יהא המאמר גומר בה או יבמה יבוא עליה והרי היא לקוחה לו והמאמר לא הועיל בה כלום ר״א בן ערך אמר המאמר קונה קניין גמור ביבמה מה טעמא דר״א בן ערך ולקחה לו לאשה הרי הוא כקידושי אשה מה קידושי אשה
קונין קנין גמור ביבמה אף המאמר קונה קניין גמור ביבמה אי זהו מאמר ביבמה הרי את מקודשת לי בכסף ובשוה כסף

ר׳ יצחק שאל ולמה לי נן אמרין בין בחליצתה בין בחליצת חבירתה? חזר ואמר מה תנינן ב״חליצה״ לא חליצ״ת״ה והכא בין בחליצתה בין בחליצת חבירתה! והא תנינן בביאה אית לך מימר בין בביאתה בין בביאת חבירתה! מתניתא ביבמה אחת מה צריכה ליה בשתי יבמות

רבי שמואל בר רב יצחק בעא שפחה חרופה במה היא קונה את עצמה לפוטרה מן המלקות ולבא עליה מן האשם? פשיטא שאינה יוצאה בגט דאמר רבי חייה בשם רבי יוחנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין קידש אשה אין חוששין לקידושיו ודכוותה גירש אשה אין חוששין לגירושיו.??? פשיטא שהיא יוצאה במיתת בעלה מיהא,

דאמר רבי יוסי בשם ר׳ יוחנן תירגם עקילס הגר לפני ר׳ עקיבה (ויקרא יט) והיא שפחה נחרפת לאיש בכתושה לפני איש כמה דאת אמר (שמואל ב יז) ותשטח עליו הריפות אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן כן פירשה ר׳ לעזר בי רבי שמעון לפני חכמים והיא שפחה נחרפת לאיש בכתושה לפני איש כמה דתימר (משלי כז) בתוך הריפות בעלי. מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? מה

צריכה לי׳ כרבי עקיבה דרבי עקיבה אמר בשחצייה שפחה וחצייה בת חורין במאורסת לבן חורין הכתוב מדבר? ברם כרבי ישמעאל צריכה ליה דרבי ישמעאל אמר שפחה כנענית הנשואה לעבד עברי הכתוב מדבר, אם נישואי תורה הן (שמות כא) אם אדוניו יתן לו אשה לא צורכה דלא, מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? וכמאן דאמר אין עבד עברי עובד את היורש:???

הלכה ב משנה עבד עברי נקנה בכסף ובשטר וקונה את עצמו בשנים וביובל ובגרעון כסף

יתירה עליו אמה העבריה שהיא קונה את עצמה בסימנים

הנרצע נקנה ברציעה וקונה את עצמו ביובל ובמיתת האדון:

גמרא כתיב (דברים טו) כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה הקיש עברי לעברייה מה עברייה נקנית בכסף ובשטר אף עברי נקנה בכסף ובשטר. ניחא בכסף דכתיב (שמות כא) ויצאה חנם אין כסף בשטר מנלן? עברייה למידה מבת חורין, ועברי למד מעברייה נמצא למד מלמד! עד כדון כרבי עקיבה דאית ליה למד מן הלמד כרבי ישמעאל דלית ליה למד מן הלמד?
משובש קצת
אשכח תני רבי ישמעאל להא מילה (ויקרא יט) וחפשה מלה חפשי מחופשה*ג״ש שנקנה בשטר*

בכל אתר לית ליה לרבי ישמעאל למד מן הלמד והכא אית ליה לר׳ ישמעאל?

תני לה בשם חכם מנן תיתי רבי ישמעאל? שילוח שילוח, מה

שילוח שנאמר להלן בשטר אף כאן בשטר. ולא דמיא תמן
ע"כ
רבי מתנייה מכירה מכירה מה מכירה שנאמר להלן בשטר אף כאן בשטר, אי מה להלן בחזקה אף כאן בחזקה?

אמר ר' חייה בר אדא הוא עברי הוא עברייה

בכסף. והיה כסף ממכרו בכסף הוא נגאל ואינו נגאל לא בתבואה ולא בכלים בכל אתר את עבד שוה כסף ככסף והכא לית את עביד שוה כסף ככסף?! אמר ר' אבא מרי שנייא היא ששינה עליו הכתוב כסף בכסף. אוף רבי חייה בר אדא יודה שאם ביקש לגרוע שמגרע ויוצא אפילו בתבואה ואפילו בכלים.
אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה הדא דתימר בשלא עשאן דמים אבל אם עשאן דמים ככסף הוא.

בשטר- רבי אבהו אמר בשטר של כסף, הא בשטר של מתנה לא שמא יחזור בו העבד.*העבד מתחרט שהקנה עצמו במתנה בלי תשלום* מעתה אפילו בשטר של כסף יכול הוא לחזור בו? אמר לו שמא תבוא שנת רעבון ויחזור בו רבו.*ע"כ לא מהני "מתנה", שרבו אינו רוצה לפרנסו בשנת רעבון!*

סדר מיכרה כך הוא: אני פלוני מכרתי בתי לפלוני
סדר קידושין כך הוא: אני פלוני קידשתי בתי לפלוני
רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי החליף ואמר אני פלוני לקחתי בתו של פלוני, אני פלוני קידשתי בתו של פלוני? אמר ליה ומה בכך? אבל אם החליף לשון מכירה בלשון קידושין או לשון קידושין בלשון מכירה לא עשה כלום

כתיב (שמות כא) שש שנים יעבד יכול יוצא בסוף שש? תלמוד לומר ובשביעית יצא. יכול יצא בסוף שבע? ת"ל שש שנים יעבד הא כיצד עובד כל שש ויוצא בתחילת שבע. ובשביעית יצא בשביעית של מכירה לא שביעית של עולם את אומר שביעית של מכירה או אינה אלא שביעית של עולם כשהוא אומר שש שנים יעבד הרי שש שנים אמורות הא מה אני מקיים ובשביעית יצא שביעית של מכירה לא שביעית של עולם. אימא חליף? אמר ר' זעירא בשם רב הונא ובשביעית כתיב.*פעמים שעובד גם בשביעית(של עולם)* אמר רבי חונה אם אימר את שביעית של עולם אם כן מה היובל בא ומוציא? אמר רבי יוחנן בר מרייה, אתייא*האי פירכא דלעיל* כמאן דאמר אין היובל עולה ממיניין שני שבוע ברם כמאן דאמר היובל עולה ממיניין שני שבוע פעמים שהוא בא באמצע שני שבוע?
רבנין דקיסרין אמרין אפילו כמאן אמר אין היובל עולה ממיניין שני שבוע יכלין אנן מפקין לה מן הכא שביעית מוציאה את העבדים ויובל את ה<u>נרצעים</u>*שמא לכך בא יובל?*

מניין אפילו חלה? תלמוד לומר ובשביעית יצא לחפשי חנם. .יכול אפילו ברח? ת"ל שש שנים יעבוד. מה ראית לרבות את זה ולהוציא את זה? אחר שריבה הכתוב מיעט, מרבה אני את זה שהוא ברשותו ומוציא את זה שאינו ברשותו.

רבי בון בר חייה אמר, רב הושעיה בעא, ניחא חלה ואחר כך ברח, משלים. ברח ואחר כך חלה? אמר רבי חייה בר אדא נישמעינה מן הדא: המורדת על בעלה כותבין לו איגרת מרת על כתובתה ותני רבי חייא נדה וחולה וארוסה ושומרת יבם כותבין לו איגרת מרד על כתובתה. מה אנן קיימין? אם בשמרדה עליו והיא נידה התורה המרידתה עליו! אלא כן אנן קיימין בשמרדה עליו עד שלא באת נידה ובאת לנידה. הרי אינה ראויה למרוד ואת אומר כותב, אף

הכא ברח ואחר כך חלה משלים. דו יכיל למימר ליה אילו הוית גבאי לא אבאשתא!*אים היית לפני, לא היית חולה!*
אמר רבי חיננא אפילו על קדמיתא אתייא היא! חלה ואחר כך ברח משלים. דו יכיל מימר ליה: אילו הויתה גבאי אינשמת בפריע*היית ממהר להברות*.

וקונה א״ע בשנים. אית תניי תני נמכר בפחות משש ואינו נמכר יותר על שש ואית תניי תני אינו נמכר לא בפחות משש ולא יותר על שש א״ר ירמיה טעמיה דהדין תנייא פעמים שהוא נמכר שתים או שלש שנים לפני היובל והיובל בא ומוציא על כורחו.

וביובל. דכתיב וביובל יצא.

ובגירעון כסף דכתיב (ויקרא כה) אם עוד רבות בשנים ואם מעט נשאר בשנים. וכי אין אנו יודעין שאם יש רוב אין מיעוט, שאם יש מיעוט אין רוב! אמר רבי הילא פעמים שהשנים מרובות על השכר ופעמים שהשנים מעוטות מן השכר .מניין אתה אומר נמכר ממנה מנה והשביח והרי הוא יפה ממאתים מאתים ,מניין שאינו מחשב עמו אלא ממנה מנה? ת״ל מכסף מקנתו. נמכר במאתים והכסיף ועמד על מנה מניין אתה אומר שאינו מחשב עמו אלא במנה תלמוד לומר כפי שניו ישיב את גאולתו. למדנו בנמכר לגוי כשהוא נגאל ידו לעליונה מניין בנמכר לישראל כשהוא נגאל ידו לעליונה? שכיר שכיר לגיזרה שוה מה שכיר האמור לגוי כשהוא נגאל ידו לעליונה אף שכיר האמור לישראל כשהוא נגאל ידו לעליונה. רבי אומר מה ת״ל יגאלנו יגאלנו ג׳ פעמים לרבות כל הגאולות שיהו כסדר הזה
ואם לא יגאל באלה. ריה״ג אומר באלה לשחרור ובשאר כל אדם לשיעבוד. ר״ע אומר באלה לשיעבוד ובשאר כל אדם לשיחרור. רבי

אבהו בשם רבי יוחנן ושניהן במקרא אחד דורשין ואם לא יגאל באלה רבי יסוי הגלילי דריש ואם לא יגאל באלה אלא באחרים משעבד ויוצא. רבי עקיבה דריש ואם לא יגאל באלה= אלא באלה, משלים ויוצא
דברי חכמים רבי יסא בשם רבי יוחנן בין זה ובין זה לשחרור ותני כן והשיגה ידו יד עצמו ומצא כדי גאולתו מה השגת יד של עצמו אף השגת ידי אחרים לעצמו
רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן כדברי מי שהוא אומר לשיעבוד משלים ויוצא. והתני אם משגאלו, הרי כנמכר לו, משעבד ויוצא! אמר רבי אבא מרי לית כאן משעבד ויוצא, אלא משלים ויוצא

"רצו קרוביו של ראשון ליגאל גואלין להן ,רצו קרוביו של שני ליגאל אין גואלין להם" רבי יסא בשם רבי יוחנן אתייא כמאן דאמר באלה לשחרור, ובשאר כל אדם לשיעבוד

שמואל בר אבא בעא קומי רבי יסא הכא כתיב וחשב והכא כתיב וחשב והכא את מחשב חדשים ושנים ויוצא והכא לית את מחשב חדשים ושנים ויוצא!! אמר ליה שנייא היא שהקשיתה תורה לשכיר מה זה מחשב חדשים ויוצא אף זה מחשב חדשים ושנים ויוצא. *בשדה יכול לדקדק גם בעד חדשים*

ויצאה חנם אילו ימי הבגרות אין כסף אילו הסימנין. .יאמר באחת מהם! אילו נאמר באחת מהן הייתי אומר אם בסימנים היא יוצאה לא כל שכן בימות הבגר! אילו כן הייתי אומר הן הן ימות הבגר. והדין נותן הואיל והיא יוצאה מרשות האב ויוצאה מרשות האדון, מה מרשות האב אינה יוצאה אלא בסימנין אף מרשות האדון לא תצא אלא בסימנין! לפום כן צריך מימר ויצאה חנם אילו ימי הבגר. אין כסף אילו הסימנין.

או חליף? רבי תנחומא בשם רבי חונה אין כסף בכל מקום שיש כסף לאב=*ימי נערות* אין כסף לאדון (שמות כא)

אשר לא יעדה והפדה מלמד שאינו מייעדה לו עד שיהא ביום כדי לפדותה, ובמעשה ידיה שוה פרוטה, ובגירועיה שוה פרוטה. דברי רבי יוסי בי רבי יהודה. וחכ"א מיעד והולך עד דימדומי חמה אמר רבי חייה בר אדא הכל מודין בעבד עברי עד שיהא שם שוה פרוטה. יאות אמר רבי יוסי בי ר' יהודה מה טעמא דרבנין? כסף אין כאן, מעשה ידים אין כאן, במה הוא מייעדה? אמר רבי זעירא מייעדה בדברים תני רבי הושעיה כיצד הוא מייעדה אומר לה בפני שנים הרי את מיועדת לי. על דעתיה דרבי יוסי בי רבי יהודה בסוף נותן לה כסף לייעודים, על דעתון דרבנין משעה ראשונה נותן כסף לייעודים. מה נפקא מביניהון? מעשה ידיה. מ"ד בסוף נותן לה כסף לייעודים, מעשה ידיה של בעלה, מ"ד משעה ראשונה ניתן כסף של ייעודים, מעשה ידיה של אביה. *דאיגלאי מילתא שהיתה אשתו משעה ראשונה--ואין לו* ***שום זכות*** *במעשה ידי אשתו!!!!*
אפילו כמאן דמר משעה ראשונה ניתן כסף לייעודים**,** מעשה ידיה של בעלה, נעשה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שמעשה ידייך שלי

היה נשוי את אחותה ומתה, מאן דאמר בסוף ניתן כסף לייעודים, צריכה כסף אחר. ומאן דאמר משעה ראשונה ניתן כסף לייעודים אינה צריכה כסף אחר אפי' כמאן דאמר משעה ראשונה ניתן כסף לייעודים צריכה כסף אחר למה כל עמא מודיי שאין קידושין תופסין בעריות
מיסבר סביר רבי יוסי בי רבי יהודה אילין ייעודין דהכא קידושי תורה הן? אמר רבי אבון אתייא דרבי יוסי בי ר' יהודה כרבי שמעון בן אלעזר דתני בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב

או שאבד אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת מלוה שיש לי בידך והלכה ומצאתה שנגנבה או שנאבדה אפילו לא נשתייר בה שוה פרוטה מקודשת רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר מלוה כפקדון אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת כמה דרבי שמעון בן אלעזר עביד מלוה כפיקדון כן רבי יוסי בי רבייודה עביד ייעודים כמלוה

(שמות כא) ואם לבנו ייעדנה לבנו מייעדה אינו מייעדה לאחיו ויעדינה לאחיו מקל וחומר! מה אם הבן שאינו קם תחתיו לחליצה ולייבום הרי הוא מייעדה לו, אחיו שהוא קם תחתיו לחליצה ולייבום אינו דין שייעדה לו!! לא אם אמרת בבן שהוא קם תחתיו בשדה אחוזה תאמר באחיו שאינו קם תחתיו בשדה אחוזה דין הוא שייעדנה לו ???תלמוד לומר ואם לבנו ייעדה לבנו הוא מייעדה ואינו מייעדה לאחיו. ואם לבנו ייעדנה ואינו מייעדה לבן בנו שמואל בר אבא בעא קומי רבי זעירא בפרשת נחלות את עביד בן בן כבן והכא לית את עביד בן בן כבן? אמר ר' זעירא מאן דאמר לי הדא מילתא אנא משקי ליה קונדיטון!! התיב רבי נחום הרי פרשת טומאה הרי עשיתה אח כבן ושאר כל הקרובין כבן, ואין את עושה בן בן כבן אמרין אזיל קונדיטון

ואם לבנו ייעדה לדעת. אמר רבי יוחנן לית כאן לדעת. אמר רבי יעקב בר אחא אית כאן כרבי יוסי בי רבי יהודה. אמר רבי שמואל בר אבודמא אפי' תימא אית כאן כר' יוסי בי ר' יהודה ולא קטן הוא

ואם לבנו ייעדנה לדעת ר' יוחנן אמר מייעדה בין לבנו גדול בין לבנו קטן בין לדעת בין שלא לדעת. רשב"ל אמר אינו מייעדה אלא לבנו גדול ובלבד לדעת. בן תשע שנים ויום אחד עושה אלמנה לכהן

גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. על דעתיה דרשב״ל דו פתר לה בנישואין תהא פטורה מן החליצה ומן הייבום! ותנינן נשא אשה ומת הרי זו פטורה!לרשב״ל *איך בן ט׳ עושה אלמנה?!* אמר רבי אבון אתייא דרשב״ל כרבי יוסי בי רבי יודה דתני בן תשע שנים ויום אחד ועד בן שתים עשרה שנים ויום אחד שהביא שתי שערות הרי זו שומא ר׳ יסוי בי רבי יהודה אומר הרי אילו סימנין [רבי יעקב בי רבי בון בשם רבי יוסי בן חנינה והן שעמדו בו בשעת סימנין רבי יוסי בעי עמדו בו בשעת סימנין למפריעו הוא נעשה איש או מיכן ולבא א״ל רבי אבון פשיטא ליה למפריעו הוא נעשה איש, כל שכן לבא, דו פתר ליה הדא דרשב״ל כר׳ יוסי בי רבי יודה] ולמה לית רבי יוסי פתר הדא דרשב״ל כר׳ יוסי בי ר׳ יהודה? אמר רבי מנא דהוא צריכה ליה, ר׳ יוסי בעי קומי, עמדו בו בשעת סימנין למפריעו הוא נעשה איש או מיכן ולבא?

ניחא אלמנה, וגרושה? תיפתר שבא עליה משהגדיל, נתן לה גט. חליצה? תיפתר שבא עליה ומת וחלצו לה אחים ועל ידם היא נעשית חלוצה. מעתה אפילו פחות מבן תשע? א״ר שמואל בר אבודמא וכיני אלא בגין דתני כולהון תשע תנא אוף הדא עמהון

רבי יהודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי מאחז למד ר׳ יוסי בי ר׳ יהודה דתני אחז הוליד בן תשע והרן בן שש וכלב בן עשר וכמאן דאמר הוא כלב בן חצרון הוא כלב בן יפונה *עיין בבלי סנהד׳*

מכרה לזה וקידשה לזה, שיחק האב באדון*שייכת לשני* דברי ר׳ יוסי בי ר׳ יהודה. וחכמים אומרים לא שיחק האב באדון. נעשה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום אילו האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה

בתוך שלשים יום שמא אינה מקודשת לשני? מעכשיו לאחר שלשים יום אילו האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו לאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום שמא אינה מקודשת לשניהן מכבר,*למפרע מקו' לראשון! לכשירצה?!*

הכל מודים שאם השיאה, ששיחק האב באדון

לאמה- לאמה בלבד. מלמד שהוא מוכרה לו ומתנה עמו על מנת שלא יהו עליה ייעודין דברי ר"מ. וחכ"א לא עשה כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנייו בטל.
ולית לרבי מאיר כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנייו בטל?!
אית ליה תניי איפשר לו לקיימו בסופו, וזה איפשר לו לקיימו בסופו. ולית ליה לרבנין תניי איפשר לקיימו בסופו אית לון תניי ממון, וזה תניי גוף הוא
והא תני נושא הוא אדם אשה ומתנה עמה על מנת שלא יהא לה עליו לא שאר ולא כסות ולא עונה. ניחא שאר וכסות, ועונה לא תניי גוף הוא! אמר רבי חייה בר אדא תיפתר בקטנה.
משובש קצת
מה מקיים הדא תנייא לאמה- מוכרה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט.
מה מקיים הדין תנייה לאמה? אמר ר' יוסי בי ר' בון תיפתר באלמנה מן האירוסין
והא תני מוכר הוא אדם את בתו לאישות ושונה, לשפחות ושונה, לאישות אחר שפחות, אבל לא לשפחות אחר אישות.
אמר ר' יוחנן תניין אינון מאן דאית ליה אלמנה לכ"ג, אית ליה שפחות אחר אישות. מאן דלית ליה אלמנה לכ"ג לית ליה שפחות אחר אישות
מה מקיים הדין תנייה לאמה? א"ר מתנייה תיפתר שהיה נשוי

לאחותה ע״כ

תני ר׳ שמעון בן יוחי כשם שאינו מוכרה לשפחות אחר אישות אף לא שפחות אחר שפחות. מה טעמא דרשב״י בבגדו בה פעם אחת הוא בוגד בה ואינו בוגד בה פעם שניה. מה מקיימין רבנן טעמא דר׳ שמעון בן יוחי בבגדו בה מכיון שפירש טליתו עליה=*כניסה לחופה* עוד אין לאביה בה רשות

רשב״ל בעא קומי ר׳ יוחנן אמה העברייה יוצאה בנישואים מק״ו, מה אם הסימנין שאינן מוציאין אותה מרשות האב הרי הן מוציאין אותה מרשות האדון, נישואין שהן מוציאין מרשות האב אינו דין שיוציאו אותה מרשות האדון! אמר ליה אני אין לי אלא של משנה: יתירה עליו אמה העברייה שהיא קונה את עצמה בסימנין

בר פדייה אמר אמה העברייה יוצאה במיתת רבה מה טעמא (דברים טו) ואף לאמתך תעשה כן וכתיב (שם) והיה לך עבד עולם הקיש אמה עברייה לנרצע, מה הנרצע יוצא במיתת רבו אף אמה עברייה יוצאה במיתת רבה. ואתייא כדבר פדייה כהדין תנייא דתני עבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את הבת. אמה העברייה עובדת את הבת?!? ואינה עובדת את הבן. אית תניי תני בין עבריה בין עברי אינן עובדין לא את הבן ולא את הבת. מה מקיים הדין תנייה ואף לאמתך תעשה כן?*הא אף עברי אינו עובד! ולמה צריך היקש?* פתר לה בהענק. דתני אילו שמעניקים להם היוצא בשנים וביובל ואמה העברייה שהיא קונה את עצמה בסימנין. אבל היוצא בגירעון כסף ובמיתת האדון אין מעניקין להן

כתיב (שמות כא) והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו׳

הא כיצד זה שהוא נמכר בבית דין והגישו אדוניו אל האלהים. וזה שהוא מוכר את עצמו והגישו אל הדלת.

ר׳ אמי בעא פשיטא זה שהוא נמכר בב״ד ב״ד כותבין שטרו זה שהוא מוכר את עצמו מי כותב את שטרו?

כתיב (דברים טו) לא יקשה בעיניך בשלחך אותו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים שכיר עובד ביום ואינו עובד בלילה עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה כתיב לא ירדנו בפרך לעיניך ואת אומר אכן?! רבי אמי בשם רבי יוחנן רבו משיאו אשה כנענית ונמצא עובד בין ביום בין בלילה. ר׳ בא בר ממל בעא קומי רבי אמי הגע עצמך שהיה קונה כהן*איך הותר בשפחה?* אמר ליה וישראל לא היתר מכלל איסור הוא?!

כד שמעון רבי בא בר ממל כאן חזר ביה.*כאשר שמע ברייתא הלז, חזר בו* דרש רבי יהודה בי רבי בון המילת הזה נרצע שלא יהא כהן ויפסל. רבי מאיר אומר מן הסחוס היה נרצע מיכן היה רבי מאיר אומר אין הכהן נרצע שמא ייעשה בעל מום וייפסל מן העבודה. ויירצע הסחוס פחות מן הכרשינה? שמא יבוא לידי כרשינה. ויבוא לידי כרשינה! התורה אמרה ושב לאחוזתו בעיינו ???כלום היה נרצע אלא אם כן היו לו אשה ובנים

במרצע אין לי אלא במרצע מניין אפילו בסול אפילו בקוץ אפילו בזכוכית תלמוד לומר ורצע. עד כדון כרבי עקיבה כרבי ישמעאל תני רבי ישמעאל בשלשה מקומות הלכה עוקפת למקרא ובמקום אחד למדרש. התורה אמרה (דברים כד) בספר והלכה אמרה בכל דבר שהוא בתלוש. התורה אמרה (ויקרא יז) בעפר והלכה אמרה בכל דבר שהוא מגדל צמחים. התורה אמרה במרצע והלכה אמרה

אפילו בסול אפילו בקוץ אפילו בזכוכית.
ובמקום אחד למדרש ותני רבי ישמעאל (ויקרא יד) והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו כלל את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו פרט וכשהוא אומר ואת כל שערו יגלח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אין אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש שהוא מקום כינוס שיער ובנראה אף אין לי אלא מקום כינוס שיער ובנראה והלכה אמרה יגלחנו כדלעת
במרצע מה מרצע שהוא של מתכת אף כל דבר שהוא של מתכת רבי אומר זה מקדח גדול רבי יוסי בי רבי יודה אומר זה הפסילה

והגישו אל הדלת יכול אפילו מוטל ת״ל או אל המזוזה מה מזוזה עומדת אף הדלת יהא עומד. גנאי לו גנאי למשפחתו. תני רבי אליעזר בן יעקב אומר ולמה אל הדלת שעל ידי דלת יצאו מעבדות לחירות*ממצרים*
שאלו התלמידים את רבן יוחנן בן זכאי מה ראה העבד הזה לירצע באזנו יותר מכל איבריו אמר להן אוזן ששמעה מהר סיני (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ופירקה מעליה עול מלכות שמים וקיבלה עליה עול בשר ודם אוזן ששמעה לפני הר סיני (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים והלך זה וקנה אדון אחר לפיכך תבוא האוזן ותירצע לפי שלא שמר מה ששמעה

אזנו אזנו מה אזנו שנאמר להלן ימנית אף כאן ימנית (שמות כא) ואם אמור יאמר העבד שתי אמירות אחת בסוף שש ואחת בתחילת שבע אחת בסוף שש עד שהוא בעבודתו, ואחת בתחילת שבע (שם) לא אצא חפשי (שם) אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני מלמד שאינו נרצע עד שיהא לו אשה ובנים ולרבו אשה ובנים עד שיהא אוהב את רבו ורבו אוהבו עד שיתברכו הנכסים על ידיו שנאמר (דברים טו) כי טוב לו עמך

וקונה את עצמו ביובל דכתיב (ויקרא כה) ויצא ביובל הוא ובניו עמו

ובמיתת האדון דכתיב (דברים טו) והיה לך עבד עולם כל ימי עולמו של אדון:

הלכה ג משנה עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה
וקונה את עצמו בכסף על ידי אחרים ובשטר על ידי עצמו דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים אף בכסף על ידי עצמו ובשטר על ידי אחרים ובלבד שיהא הכסף משל אחרים:
גמרא כתיב (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה וגו' הקיש עבדים לאחוזה מה אחוזה ניקנית בכסף ובשטר ובחזקה אף עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה מניין שאחוזה נקנית בכסף ובשטר ובחזקה? (ירמיהו לב) שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים וחתום אילו עידי שטר והעד עדים אילו עידי חזקה או אינן אלא אילו עידי שטר כבר כתיב וכתוב בספר וחתום

רבי יסא בשם רבי מנא רבי תנחום רבי אבהו בשם ר' יוחנן אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה מה טעמא שדות בכסף יקנו ופליג על ההוא דא"ר חנינה כל שקלים שכתוב בתורה סלעים ובנביאים ליטרא ובכתובים קינטרין א"ר יודה בר פזי חוץ משקלי עפרון דהויין קינטרין מה טעמא (בראשית כג) בכסף מלא יתננה לי. ולא דמייא תמן כתיב כסף והכא כתיב שקלים

התיבון הרי האונס הרי אין כתיב בו אלא כסף ואת אמר שקלים!

ודלא כרבי לעזר דרבי לעזר אמר הילך קנה דתני הילך בשדה לאורכה ולרחבה קנה עד שמקום שהילך דברי ר׳ אליעזר וחכמים אומרים לא קנה עד שעה שיחזיק הכל מודין במוכר שביל לחבירו כיון שהילך בו קנייו מה טעמא (בראשית יד) קום התהלך בארץ לאורכה ולרחבה כי לך אתננה

אית מתניתין אמר עבדים כקרקעות אית מתניתין אמר כמטלטלין אית מתניתין אמר לא כקרקעות ולא כמטלטלין

מתני׳ אמר עבדים כקרקעות. דתנינן תמן חזקת בתים בורות שיחין ומערות ומרחציות ושובכות בית הבדים ובית השלחין ועבדים
אית מתני׳ אמרה עבדים אינן כמטלטלין דתני אי זהו חזקת עבדים נעל לו מנעלו והתיר לו מנעלו נטל לפניו למרחץ. ר״ש אומר אם הגביהו הרי זו חזקה, הגביה הוא את רבו אין חזקה גדולה מזו *לת״ק לא מהני הגבהה*
מיליהון דרבנין אמרין עבדים כמטלטלין דמר רבי יוסי בשם רבנין אין שיעבוד למתנה*אים נטרף, לא גבי ממשעבדי*. אין גובין מן העבדים כקרקעות.

אמר רבי מנא לרבי שמי מאן אינון רבנין? אמר ליה ר׳ יצחק ור׳ אימי. ארמלתא תפסת אמתא*לגבות כתובתה* אתא עובדא קומי רבי יצחק אמר תפסת תפסת. ר׳ אימי מפיק מינה, דהיא סברה דהיא דידה ולית היא דידה*כשתפסה, חשבה שמגיע לה כיון שהכניסתו--ולא לשם גביית חוב*

ולא כקרקעות- דתני קרקעות ועבדים, החזיק בקרקעות אם אומר את עבדים כקרקעות כיון שהחזיק בקרקעות החזיק בעבדים. דאמר רבי יסא בשם ר' יוחנן היו לו שתי שדות אחת ביהודה ואחת בגליל החזיק בזו שביהודה לזכות בזו שבגליל או בזו שבגליל לזכות בזו שביהודה קנה. לא כמטלטלין- אם אומר את עבדים כמטלטלין כיון שהחזיק בקרקעות אחזיק בעבדים דתנינן תמן שהנכסין שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן.

בכסף- רבי ירמיה אמר מאחר לרבו, הא מרבו לאחר לא!*רבו נותן כסף לאחר ויוצא!* א"ר זעירא אפי' מרבו לאחר.

?!?מהו מוציא? מרבו לעצמו?!?

ר' ירמיה בעא קומי רבי זעירא הילך כסף זה שתצא שדך לחירות א"ל יצאת. שתצא שדך להבקר א"ל לא יצאת מה בין זה לזה זה זיכה לבן דעת וזה לא זיכה לבן דעת. הגע עצמך שהיה חרש! א"ל איש. הגע עצמך שהיה קטן! א"ל דרכו להגדיל*מהני כשהזוכה קטן וכו'*

א"ר יונה אתייא דר' זעירא כר"ש בן אלעזר. דתני ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' מאיר אף בשטר ע"י אחרים לא ע"י עצמו. מהו בשטר ע"י אחרים לא ע"י עצמו? לא רבו נותן שטר לאחרים שיצא עבדו לחירות?! אוף הכא רבו נותן כסף לאחרים שיצא עבדו לחירות!

א"ר אבון אתייא*מי שחציו עבד וחציו ב"ח וכו'* כר'. דר' אמר אדם משחרר חצי עבדו ולית לרבנין אדם משחרר חצי עבדו?! אית לון

בעבד של שותפות אבל בעבד שכולו שלו שנייא היא שהוא בזכה מימינו לשמאלו. ולית לר' שהוא כזכה מימינו לשמאלו?! אית ליה. במזכה לו על ידי אחר*מהני* ולית לרבנין במזכה לו על ידי אחר?! סברין רבנן הראוי לזכות על ידי עצמו ראוי לזכות על ידי אחר, ושאינו ראוי לזכות על ידי עצמו אינו ראוי לזכות על ידי אחר, רבי אומר אע"פ שאינו ראוי לזכות על ידי עצמו ראוי לזכות לו על ידי אחרים*ושפיר משחרר חציו ע"י מסירת השטר לאחרים*

הגביה את המציאה ואמר על ידי שאזכה בה אני ולא רבי, על כורחו זכה הוא ורבו, או זכה הוא ולא רבו? נישמעינה מן הדא המודר הנייה מחתנו והוא רוצה לתת לבתו מעות, אומר לה הרי המעות האילו נתונין לך מתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת לפיך. תני ולא "לידך" א"ר זעירא מאן תני ולא לידך?*אים אומר "לידך" לא מהני, דזכה האשה זכה בעלה* ר"מ דר"מ עביד יד אשה כיד בעלה במתנה, כרבי מאיר. הוא יד עבד כיד רבו במציאה כרבנין.*הוגה* אמר רבי זעירא קומי רבי מנא שנייא היא שהוא כזכה מדעת אחר. א"ל ולא כל שכן היא מה אם שהיא כזכה מדעת אחר את אומר זכת האשה זכה בעלה כאן שהוא כזכה מדעת עצמו לא כל שכן זכה העבד יזכה רבו!!

ולמה לא תנינן, בראשי איברים שאינן חוזרין? א"ר יוחנן בן מרייה מפני המחלוקת. אית תניי תני צריך גט שיחרור אית תניי תני אין צריך גט שחרור.

פשיטא שהעבד מקבל מתנה מאחר לאחר, מאחר לרבו, מרבו לעצמו לא, מאחר לעצמו, מחלוקת רבי מאיר וחכמים.
אימר, הא לך כסף זה שלא יהא לרבך רשות בהן זכה העבד זכה רבו ד"ר מאיר וחכמים אומרים זכה העבד לא זכה רבו. מה צריכה

ליה? מרבו לאחר, כשם שהעבד זכה מאחר לרבו כך הוא זוכה מרבו לאחר? נישמעינה מן הדא: השואל את הפרה ושילחה לו ביד עבדו ביד בנו ביד שלוחו וכו' לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו לאחר! אמר רבי אלעזר תפתר בעבד עברי אמר רבי יוחנן תיפתריניה בעבד כנעני תיפתר באומר לו פתח לה והיא באה מאיליה. ותנינן הנהיגה במשיכה, קרא לה ובאת אחרון??? מתחייב בה כשואל

רבי זעירא שמע לה מן הדא: אבל אינו מזכה*עירובי חצירות* לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו לית הדא אמרה שאין העבד זוכה מרבו לאחר?! תיפתר כרבי מאיר דרבי מאיר עבד יד העבד כיד רבו. והתני אשתו! דרבי מאיר עבד יד האשה כיד בעלה.
רבי חנינה בשם רבי פינחס תיפתר כהדין תנייא. דתני אשתו אינה פודה לו מעשר שני רבי שמעון בן אלעזר אמר משום ר"מ אשתו פודה לו מעשר שני. והדין תנייא דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו ולא יד האשה כיד בעלה

רבי זעירא ורבי חייה בשם רבי יוחנן: נראין דברים שיזכה העבד בגט שיחרור שיש לו גט שחרור, ואל יזכה בגט אשה שאין לו גט אשה. אין תימר מתניתא היא, הרי את שפחה וולדך בן חורין אם היתה עוברה זכת לו! עוברה עשו אותו כאחד מאיבריה

רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן נראין דברים שקיבל העבד גט שחרור ואל יקבל גט כוותין??? אין תימר משנה קודמת הרי את שפחה וולדך בן חורין אם היתה עוברה זכת לו, עוברה עשו אותו כאחת מאיבריה.

פלונית שפחתי עושה אני לה כתב שלא תשתעבד.*עושה לה קורת רוח* רבי לעזר ורבי שמעון בן יקים אעלון עובדא קומי רבי יוחנן אמר לא הכל ממנו לשעבד. בניה מה הם? עבדים. מה שייר בה? מעשה ידיה. ר' אבא ור' יוסי תריהון אמרין דרבי היא דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו

כתב כל נכסיו לשני עבדיו כאחת, שניהן יצאו לחירות ושניהן צריכין לשחרר זה את זה. רב יהודה בשם שמואל ר' אבהו בשם ר' יוחנן דרבי היא דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו. א"ר זעירא לר' בא לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו לאחר?! א"ל מה את סבר משזכו בנכסים יצאו לחירות, אלא כאחת עבדים ונכסים יצאו לחירות!

הרי את בת חורין וולדך עבד, וולדה כיוצא בה דברי רבי יוסי הגלילי. וחכמים אומרים לא עשה כלום. אמר ר' אלעזר כך פירשה ר' הושעיה אב המשנה שניהן בן חורין. ר' אימי בשם ר' יוחנן שניהן עבדים. על דעתיה דר' יוחנן ניחא מחלוקת, על דעתיה דר' אלעזר מה איכא מחלוקת?
אלא כיני: דבריו קיימין דברי ר' יוסי הגלילי, וחכמים אומרים לא עשה כלום. מהו לא עשה כלום? אמר ר' לעזר כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה שניהן בן חורין ר' אמי בשם ר' יוחנן שניהן עבדים

???וכרבי דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו:

הלכה ד משנה בהמה גסה במסירה
ובהמה דקה בהגבהה דברי ר' מאיר ור' אלעזר
וחכמים אומרים בהמה דקה נקנית במשיכה:

גמרא רב הונא אמר אין מוסירה קונה בניכסי הגר

רב חזקיה ר' בא ר' לעזר שאל, היו לו עשרה גמלים קשורים זה בזה מסר לו מוסירה של אחת מהן כולהם קנה או לא קנה אלא אותו שמסר לו בלבד?

רב חסדא אמר משוך את הבהמה זו לקנותה קנה, לקנות וולדותיה לא קנה. לקנותה היא וולדותיה קנה. אילו האומר לחבירו משוך את הבהמה זו שתקנה משוי שלה שמא לא קנה?! א"ר יוסי הדא דתימר בשלא היתה הבהמה עוברה אבל אם היתה עוברה עשו אותה כמשאה

ר' אבא רב הונא בשם רב ההן דנגיד בזקה*מושך יין מן הנאד* והיא מבזעה*ונקרע בידו* בידה, לא חייב ב*הכיון שלא "פסק", לא קנה.* אמר ר' יוסי בי ר' בון לכן צריכה, אפי' למעלה לגו חנותא, דלא איתכוין אלא דלא יסבה בר חורין*אפי' הכניסו לתוך החנות, שלא נתכווין אלא שלא יטלנו אחר*

מהו שתקנה כשער הפחות? אמר ר' חגיי בשם ר' יוסי מתניתא אמרה שאינה נקנית בשער הפחות. דתנינן תמן המוכר יינו לנכרי פסק עד שלא מדד דמיו מותרין, מדד עד שלא פסק דמיו אסורין. אם אומר את שתקנה לו בשער הפחות, אפילו מדד עד שלא פיסק ויעשה כמי שפיסק עד שלא מדד ויהיו דמיו מותרין!

שמואל אמר ההין דנסב בזגית*אכלי זכוכית* והיא מתחטפא,*ונאנסה* מיחייב בה. אמר רבי שמואל בר אבודמא הדא דתימר בצור וחברותיה בקיסרין ובחברותיה, ברם הכא עד כדון

אורחיה מחזרה למתקלה *עדיין מחוסר משקל*

רשב״ל בשם רבי ינאי המוכר צאן לחבירו כיון שמסר לו משכוכית קנה מהו משכוכית אית דאמרין חוטרא ואית דאמרין שרקוקיתה ואית דאמרין נגדתא

ר׳ יעקב בר אחא רבי שמעון בר אבא בשם רבי יהושע בן לוי המוכר בור לחבירו כיון שמסר לו דליו קנה

ר׳ אמי בשם ר׳ יוחנן המוכר בית לחבירו כיון שצבר לתוכו קנייו רבי יודה בן פזי בעי מסר לו את המפתח מהו? אמר רבי זכריה חתניה דרבי לוי מחלוקת רבי שמעון וחכמים דתנינן תמן המוסר מפתח לעם הארץ הבית טהור שלא מסר לו אלא שמירת המפתח תני רבי שמעון מטמא

רבי אבהו בשם רשב״ל המוכר מעשרות שדהו לחבירו לא עשה כלום. ולד שפחתו לחבירו לא עשה כלום. עוברי בהמתו לחבירו לא עשה כלום. אויר חרבתו לחבירו לא עשה כלום. אלא מוכר שדהו ומשייר מעשרותיה. מוכר לו שפחה ומשייר לו וולדה. מוכר לו בהמה ומשייר לו וולדה. מוכר לו חורבה ומשייר לו אוירה. והיך איפשר לו לאדם למכור אויר חרבתו לחבירו? תיפתר באומר לו תלוש מן החרבה הזו *שבוש* שתקנה אחד מעשר שב*הע״כ* וכא קרקע לפניו שהוא אומר לו תלוש מן הקרקע הזה שיקנה לך אחד מעשר שבו

רבי שמואל ורבי זעירא רבי חייה בר אשי בשם רב אין משיכה קונה בחצר שאינה של שניהן. תני רבי חייה ופליג. אימתי אמרו המטלטלין ניקנין במשיכה? ברשות הרבים או בחצר שאינה של

שניהן אבל ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו זכה ברשות המוכר לא קנה עד שעה שיגביה או עד שעה שימשוך ויוצא חוץ רשות הבעלים. ברשות זה שהן מופקדין אצלו, לא קנה עד שיזכה הוא בהן או עד שישכור לו את מקומו.

וחכ״א בהמה דקה נקנית במשיכה מה טעמון דרבנין? (שמות יב) משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם

כי הא דרב יהודה שלח לשאול בהמה גסה במה היא נקנית? א״ל במסירה א״ל ולא מתניתא היא בהמה גסה נקנית במסירה אית תניי תני מיחלף
רב יהודה שאל לר׳ אלעזר בכור שנטרף בתוך שלשים א״ל כמה שמת ופטור מחמת סלעים של בן
רב יהודה שלח שאל לר׳ אלעזר שילייא שיצאת מקצתה היום ומקצתה למחר א״ל אם לדם טהור מונה מיום הראשון ואם לדם טמא מונה מיום שני א״ר מתניה הדא דתימר בשלא יצא עמה וולד אבל אם יצא עמה וולד בין לדם טוהר בין לדם טמא אינה מונה אלא משעת יציאת הולד
רב יהודה שלח לרבי אלעזר שומר שמסר לשומר א״ל הראשון חייב רבי יוחנן אמר הראשון חייב רשב״ל אמר השני חייב תמן תנינן השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר אמר רבי יוסה כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של זה אלא תחזור פרה לבעלים רבי אילא בשם רבי ינאי והוא שנתן לו רשות להשאיל אבל אם לא נתן רשות להשאיל לא בדא ותני רבי חייה כן אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל ולא מי שהופקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר אלא אם כן נטלו רשות מן הבעלים וכולן ששינו שלא

מדעת הבעלים חייבין ושואל אפילו לא שינה חייב אלא בגין דתנינן תמן מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה והשואל להיות פטור מלשלם אתא מימר לך אפי׳ התנה עמו שהוא פטור חייב

*שייך לסוגיא דב״מ וכתובות*ביקש להשביע את השואל, נשבע. מן הדא כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך אינו יכול להשביעה אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה הדא אמרה שאם ביקש להשביע את השואל שהוא משביעו, וההיא ילפה מן הדא שאם ביקש להשביע את האשה שאינה משביעה. א״ר חנינה לא צריכה מילף חדא מן ההיא ומה צריכה מילף ההיא מן הדא כיי דמר ר׳ הילא בשם ר׳ ינאי והוא שנתן לו רשות לשואל והכא שנתן לה רשות שיהו בניה אפיטרופין

שייך בב״מ א״ר יוסה צריך להעלות לו שכר כל זמן שהיא שכורה אצלו. רבי זעירא שאל לרבי אבינא שאלוה הבעלים ומתה? אמר ליה כן אנן קיימין אפי׳ אכלוה!! אמר רבי יוסי בי רבי בון שלהם אכלו!
רבי זעירא בעא קומי רבי יסא היך עבדין עובדא? א״ל תריי כל קביל ארבעה לא עבדין עובדא בסוגייא? אמר ליה תריי כל קביל תריי אינון ר׳ לעזר תלמידיה דרבי חייה רבא ר׳ יוחנן תלמידיה דרבי ינאי *ע״כ שייך שם*
רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר האחין שחלקו ואחר כך ייבם אחד מהן אמר ליה כניכסי כולם כניכסי המת, עולא בר ישמעאל אמר מצוית*תמצית דעתו* דעתיה על דרבי לעזר, ולא שנייא היא שחלקו ואחר כך ייבם אחד מהן היא שייבם אחד מהן ואחר כך חלקו זכו כולן בניכסי המת. ולמה אמר ליה? מה דשאליה אגיב*המה ששאלו , השיבו* ולמה לא שאלו לה? דא״ר אבינא בשם רבי אסי בכור שחלק בפשוט חזקה וויתר

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר האחין שחלקו אמר ליה חולקין מה שעליהן ואין חולקין לא מה שעל בניהן ולא מה שעל בנותיהן רבי אימי אומר העושה שום לביתו*טל ממעות הירושה ועשאן "שומא" לאשתו* מביאין שום לאמצע וחולקין. העושה קטלא*מין תכשיט נשים* לביתו, אין מביאין לאמצע וחולקין. בראויה להשתמש בחול אבל בראויה להשתמש ברגל מביאין לאמצע וחולקין רבי מנא אמר כלי רגל חולקין כלי שבת צריכא רבי אבין פשיטא ליה בין כלי רגל בין כלי שבת מביאין לאמצע וחולקין ר' זעירא בעא קומי ר' מנא אילין בולסייא?*אלו כלי זכוכית* אמר ליה חכים את דאית לך בולסיין סגין?... אמר ליה מביאין וחולקין

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר מהו לגבות מן העבדים כקרקעות אמר ליה גובין מן העבדים כקרקעות הורי רבי לעזר לאילין דבית רבי ינאי לגבות מן העבדים כקרקעות

רב יהודה שלח שאל לרבי אלעזר האנס והגזלן והגנב אמר ליה חזקה שאין הבעלים מיטפלין במיתה ומניין שאין הבעלים מיטפלין במיתה אמר רבי בא בר ממל (שמות כב) חיים שנים ישלם ולא מתים עד כדון גניבה גזילה אמר ר' אבון (ויקרא ה) והשיב את הגזילה אשר גזל בעיינה:

הלכה ה משנה נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אינן נקנין אלא במשיכה

נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה

ושאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן:

גמרא בראשונה היו קונין בשליפת המנעל הדא היא דכתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה שלף איש נעלו וגו' מי שלף? תמן אמרין רב ולוי חד אמר הקונה וחד אמר המקנה ואתיין אילין פלוגוותא כאינון פלוגוותא דתני בועז נתן לגואל ר' יהודה אומר הגואל נתן לבועז

חזרו להיות קונים בקצצה. מהו בקצצה? בשעה שהיה אדם מוכר שדה אחוזתו היו קרוביו מביאין חביות וממלין אותן קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומר נקצץ פלוני מאחוזתו ובשעה שהיה מחזירה לו היו עושין כך ואומרים חזר פלוני לאחוזתו אמר רבי יוסה בי רבי בון אף מי שהוא נושא אשה שאינה הוגנת לו היו קרוביו מביאין חביות וממלין אותן קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו ובשעה שהוא מגרשה היו עושין כן ואומרין חזר פלוני למשפחתו

חזרו להיות קונים בכסף ובשטר ובחזקה בכסף (ירמיהו לב) שדות בכסף יקנו זה הכסף וכתוב בספר וחתום אילו עידי שטר והעד עדים אילו עידי חזקה או אינן אלא עידי שטר כבר כתיב וכתוב בספר וחתום ר' יסא בשם רבי מנא בר תנחום רבי אבהו בשם ר' יוחנן אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה מה טעמא שדות בכסף יקנו ופליג על ההיא דאמר ר' חנינה כל שקלים שכתוב בתורה סלעים ובנביאים ליטרין ובכתובים קנטירין חוץ משקלי עפרון מה טעמא (בראשית כג) בכסף מלא יתננה לי ולא דמייא תמן כתיב כסף והכא כתיב שקלים התיבון הרי אונס הרי אין כתיב כאן אלא כסף ואת אמר שקלים ולא כרבי ליעזר דרבי ליעזר אומר הילוך קונה דתני הילך בשדה לאורכה ולרחבה קנה עד מקום שהילך דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים לא קנה עד שיחזיק הכל מודין

במוכר שביל לחבירו כיון שהילך בו קנייו מה טעמא (בראשית יג) קום התהלך בארץ וגו׳.

בשטר- ר׳ ירמיה סבר מימר בשטר ע״מ שלא ליתן כסף, אבל בשטר ע״מ ליתן כסף לא קנה עד שיתן כסף. ר׳ יונה ור׳ יוסה תריהון אמרין אפי׳ לא נתן כסף קנה.

מתניתא מסייעה לר׳ יונה ור׳ יוסה, מכר לו עשר שדות כאחת כיון שהחזיק באחת מהן החזיק בכולם, אבל אם לא נתן לו אלא דמי אחת מהן או שלא כתב לו אונו אלא על אחת מהן, לא קנה אלא אותה שמכר לו בלבד. וכי יש אוני בלא כסף אין תימר בשנתן לו דמי כולן אנן קיימין לא אמר אלא דמי אחד מהן אלא או הדא או הדא.*אים כתב אונו על כולם-אף שלא נתן כסף---או נתן כסף על כולם אף שלא כתב אונו, שפיר דמי*

בכסף- רבי בא סבר מימר בכסף על מנת שלא יכתוב אוני אבל בכסף על מנת לכתוב לו אוני לא קנה עד שעה שיכתוב אוני רבי יונה ורבי יוסי פליגין

*???*אתייא דרבי בא כשמואל*מי שעושה שני קניינים , בא ״לגרע״ כח.* ודרב הונא כרבי יוחנן.*בא ליפות כחו*

דרבי בא כשמואל. שמואל שאל לרב חונה [שוחט ונתעסק בקדשים אמר ליה (ויקרא יט; ויקרא כב) לרצונכם פרט למתעסק] כתב מתנה בלשון קניין? אמר ליה ארכביה אתרי ריכשי, אמרה רבי בא*ארכביה אתרי ריכשי לקולא-וקנה* ולא קיבלה שמואל, מהו ארכביה על תרי ריכשי ברקי?, סברין מימר מייתי תרין סוסוון שטיי ומרכבין ליה על תריהון וההוא אזיל בדא וההין אזל בדא לא

אשכח גבי כלום, אמר רבי יוסי ממלחייא ייפה כוחו בשני דברים שיש שיעבוד למכירה ואין שיעבוד למתנה שהמוכר לא מכר את הכל והנותן מתנה נתן את הכל

ודרב חונה כרבי יוחנן,

חד בר נש מי דמיד*כשנפטר לעולמו* אמר ינתנו כל נכסי לפלוני חזר ואמר כתבו ותנו, ר׳ לעזר ור׳ שמעון בר יקים אעלון עובדא קומי ר׳ יוחנן אמר אם אמר לזכותו, דברי הכל זכה. ואם לזכותו בכתב כל עמא מודיי שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה.*תלוי באיזה לשון אמר* מי מודיע את דברו? תיפתר שהיו שם עדים יודעים הגע עצמך שאין שם עדים יודעין אמר ר׳ יוסי לעולם השדה בחזקת בעליה ומוציא מחבירו עליו הראייה

מניין לנכסים שאין להן אחריות שהן נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה? רבי יוסי בשם חזקיה רבי יונה ר׳ חנניה תרתייה בשם חזקיה כתיב (דברי הימים ב כא) ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי בצורות ביהודה עד כדון כשהיו קרקעות ומטלטלין במקום אחד היו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר אמר רבי בון בר חייה נישמעינה מן הדא אמר להן רבי אליעזר מעשה במדוני אחד שהיה דר בירושלם והיו לו מיטלטלין הרבה וביקש לחלקן אמרו לו אין את יכול אלא אם כן קנית קרקע מה עשה הלך וקנה סלע אחד בצד ירושלם אמר חצייה צפוני אני נותן לפלוני עם מאה חביות של יין חצייה דרומית אני נותן לפלוני עם מאה חביות של שמן ובא מעשה לפני חכמים וקיימו את דבריו אמר רבי חנינה קומי רבי מנא ולא שכיב מרע הוא?! לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא בכתב וכאן אפילו בדברים לפי שבכל מקום אין אדם

מזכה עד שיהו קרקעות ומטלטלין במקום אחד וכאן אפילו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר אמר ליה לא כר׳ ליעזר הוא?! שנייא הוא שכיב מרע דרבי ליעזר הוא בריא דרבנין?! א״ל שכיב מרע דר׳ ליעזר כבריא דרבנין!!!

תמן תנינן קרקע כל שהוא חייב בפיאה ובביכורים דברי ר״ע קרקע כל שהוא מהו טב? א״ר מתנייה תיפתר שהיה שם מקום שיבולת אחת ומרגלית טמונה בו
רבי יסא בשם רבי יוחנן היו לו שתי שדות אחת ביהודה ואחת בגליל החזיק בזו שביהודה לזכות בזו שבגליל או בזו שבגליל לזכות בזו שביהודה קנה, ובניכסי הגר לא קנה אפילו מיצר בנתיים ר׳ זעירא בעא קומי ר׳ יסא נתכוון לקנות מן המיצר? ושרע מיניה״נטה״ ממנו*(לא רצה להשיב)*

רב חסדא אמר ניכסי הגר החזיק בצפונן ע״מ לזכות בדרומן בדרומן ע״מ לזכות בצפונן לא נתכוין לקנות באמצעיתן לא קנה עד שעה שיתכוין לקנות באמצעיתן. מתניתא פליגא על רב חסדא גר שמת וביזבזו ישראל את נכסיו המחזיק בקרקע חייב בכל המחזיק בקמה חייב בלקט שכחה ופיאה ופטור מן המעשרות ואין אויר מפסיק בין שיבולת לשיבולת?!

תמן תנינן אם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה שמואל אמר לא קנה אלא אותו קלח בלבד. והתנן אם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה! א״ר יוסי קיימה ר׳ אבודמא נחותא מודה שמואל בניכסי הגר.
רבי יוחנן בעי המטלטלין מהו שיקנו בגרירה? אמר ר׳ בא בר ממל מה צריכה ליה בעורות הקשים אבל בעורות הרכים לא קנה עד שיגביה. מתניתא פליגא על רבי בא בר ממל הגונב כיסו של חבירו

והוציאו בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבתו של כיס עד שלא קידשה עליו השבת אבל אם היה גורר בו ויוצא פטור מפני שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחת הא אם לא חלה עליו מיתה ותשלומין כאחת חייב!! אמר רבי מתנייה תיפתר באילין כיסייא רברבייא דאורחיהון מתגררה*כיסים גדולים שדרכן לגרר*
מנין למדו לגילגול שבועה? מסוטה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר עד כדון דברים שהן ראויין להשביע דברים שאינו ראוי להשביע? אמר רבי יוסי בי ר' בון נישמעינה מן הדא אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה. ארוסה ושומרת יבם ראוי הוא להשביע?! את אמר מגלגלין והכא מגלגלין!

אית תניי תני מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה אית תניי תני בזו אלה ושבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה הוון בעי מימר מאן דאמר מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה ניחא, ומאן דאמר זו באלה ובשבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה לגילגול את למד ולשבועה אין את למד
אית תניי תני מה זו באמן ובאמן אף כל הנשבעין באמן ובאמן אית תניי תני זו באמן ובאמן אין כל הנשבעין באמן ובאמן הוון בעי מימר מאן דאמר מה זו באמן ובאמן אף כל הנשבעין באמן ובאמן ניחא ומאן דאמר זו באמן ובאמן ואין כל הנשבעין באמן ובאמן כלום למדו לגילגול שבועה אלא מסוטה לגילגול את למד ולאמן אמן אי את למד:

הלכה ו משנה כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו
כיצד? החליף שור בפרה או חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו

רשות הגבוה בכסף ורשות ההדיוט בחזקה
אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט:
גמרא תמן תנינן זה הכלל כל המיטלטלין קונין זה את זה. ר' בא רב חונה בשם רב אפילו צבור בציבורין. א"ל רבי לעזר לא שנינו אלא כל הנעשה דמים באחד בלבד דבר שהוא צריך לשום.*אבל דבר שאינו נישום אינו נקנה*
אתייא דרב חונה כר' יוחנן ור' לעזר כשיטתיה דתנינן תמן האחין השותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר בהמה ושחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקולבון אמר רבי לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה ראשונה*כיון שאינו "נישום" ל"ש ביה קניין* אמר ר' יוחנן ואפילו חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים כלקוחות הן

דתנינן תמן הלקוח והניתן לו מתנה פטור ממעשר בהמה האחין השותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר בהמה בשחלקו וחזרו ושנתתפו כשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקולבון בשלא חלקו רבי בא בשם רב יהודה בשם שמואל לזה פרה ולזה חמור החליפו את של זה לזה ואת של זה לזה, משך בעל החמור את הפרה ובא בעל הפרה למשוך את החמור ונמצא שמתה החמור, בעל החמור צריך להביא ראייה שהיתה חמורו קיימת בשעה שמשך את הפרה שכל המוציא מחבירו עליו הראייה חוץ מן החליפין. ומאן דלא סבר דא מילתא לא סבר בנזיקין כלום! א"ר זעירא ואנא לי נא סבר לה!*!אני לא סובר כן!!* אמר ר' בא לר' זעירא מתניתא פליגא על שמואל היו בה מומין ועודה בבית אביה האב צריך להביא ראייה. לא הבעל צריך להביא ראייה להוציא קידושין מרשות האב?! תלמידוי דרבי יונה אמרין תיפתר בקידושי' קטנים*?!?דמי הקידושין מעטים--ואין הבעל "מוציא"*

דלמא*מעשה שהיה..* רבי חונה ור' פינחס ורבי חזקיה סליקין מישאול בשלמיה דרבי יוסף למילף מיניה אמר ליה מתניתא מסייעא לשמואל נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה. ולא האב צריך להביא ראייה ל"הוציא" כתובה מרשות הבעל?! אמר לון לא מודה שמואל שאם משך בעל הפרה את החמור שהוא=*בעל הפרה* צריך להביא ראייה! וזה כיון שכנס כמי שמשך, צריך להביא ראייה שהיו בה מומין אילו עד שלא תיכנס ברשותו

רבי בא רב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב מכר לו פרה בדמים, דחקיה, א"ל הב לי אינון פריטיא!*אף לפני שמסר לו את הפרה!* אמר ליה מה את בעי מינהון?*מה אתה רוצה לעשות עים הפרוטות?* א"ל מיזבין ליה חמור! משך בעל הפרה את החמור, לא נקנית הפרה. חמור מהו שיקנה? ר' בא אמר נקנית ר' יוסי אומר אינה נקנית. סבר רבי בא דאינון חליפין, ולית אינון חליפין

ר' מנא בשם רבי יוסי: פעמים שתחילת מקח לזה ותחילת מקח לזה. היך עבידא? מכרה לו פרה בדמים, סמיכה גביה חדא פריטייא, למחר אשכחיה קאים תמן אמר לי' מה את קיים עביד הכא? א"ל בעא אינון פריטייא! אמר לי' מה את בעי מינהון אמר לי' מיזבן לי חד חמור אמר לי' הרי חמור לפניך! משך זה לא קנה זה, משך זה לא קנה זה, אלא זה קנה לעצמו וזה קנה לעצמו.*ואין כאן תורת חליפין כלל*

מתניתי' רשות הגבוה בכסף ורשות ההדיוט בחזקה כיצד גיזבר שנתן מעות הקדש במטלטלין קנה הקדש בכל מקום שהוא שנאמר (תהלים כד) ליי' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט כיצד לקח פרה מן ההקדש במאתים לא הספיק

להביא מאתים עד שעמד במנה מביא מאתים הדא היא אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט פרה מן ההקדש במנה לא הספיק להביא מנה עד שעמד במאתים מביא מאתים הדא היא דכתיב (ויקרא כז) ויסף חמישית כסף ערכך עליו וקם לו הא אם יוסיף הרי הוא קם לו ואם לאו אינו קם לו
שור זה עולה ובית זה קרבן קנה הקדש בכל מקום שהוא דכתיב לי״י הארץ ומלואה וגו׳ ובהדיוט לא קנה עד שעה שיחזיק:

הלכה ז משנה כל מצות האב על הבן האנשים חייבין והנשים פטורות
כל מצות הבן על האב אחד אנשים ואחד נשים חייבין

כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבין והנשים פטורות וכל מצות עשה שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד נשים חייבין

כל מצוה בלא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד הנשים חייבין חוץ מבל תשחית ובל תקיף ומבל תטמא למתים
הסמיכות והתנופות הגשות והקמיצות הקטרות והמליקות הקבלות וההזיות נוהגות באנשים ואינן נוהגות בנשים חוץ ממנחת סוטה והנזירות שהן מניפות:

גמרא מצות שהאב חייב לעשות לבנו למולו לפדותו ללמדו תורה וללמדו אומנות להשיאו אשה רבי עקיבה אומר אף ללמדו לשוט על פני המים
למוהלו (ויקרא יב) ביום השמיני ימול בשר ערלתו לפדותו דכתיב (שמות יג) וכל בכור אדם בבניך תפדה ללמדו תורה (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם ללמדו אומנות תני רבי ישמעאל (דברים

ל) ובחרת בחיים זו אומנות להשיאו אשה (דברים ד) והודעתם לבניך ולבני בניך אימתי אתה זוכה לבניך ולבני בניך בשעה שאת משיא את בניך קטנים רבי עקיבה אומר אף לשוט על פני המים דכתיב (דברים ל) למען תחיה אתה וזרעך

מה למצוה או לעיכוב? נשמעינה מן הדא בר תרימה אתא לגבי רבי אימי אמר ליי פייס לאבא דיסבינ*ישיא אותי אשה* אתא פייסיה ולא קביל עלוי הדא אמרה למצוה אין תימר לעיכוב הוה ליה לכופניה!

מנין שאם לא עשה לו אביו שהוא חייב לעשות לעצמו ?תלמוד לומר אדם תפדה (בראשית יז) ונמלתם אתם ולמדתם אתם והודעתם אתם למען תחיה אתה

תמן תנינן האב זכה לבן בנוי בכח בעושר ובחכמה ובשנים בנוי מניין (תהלים צ) יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם בכח (תהלים קיב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו' בעושר (תהילים לז) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם בחכמה ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשנים למען ירבו ימיכם וימי בניכם וכשם שהוא זכה לו בחמשה דברים כך הוא חייב לו בחמשה דברים ואילו הן מאכיל ומשקה מלביש מנעיל מנהיג הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) יחולו על ראש יואב זב ומצורע ומחזיק בפלך ונופל בחרב וחסר לחם. זב- תשיש, ומצורע- עזיב, ומחזיק בפלך- בוריי*עיין לקמן*, נופל בחרב- קצר ימים, וחסר לחם- מסכן.
כד אתא שלמה מיקטול ליואב אמר ליה אביך גזר עלי חמש גזירות קבלין ואנא מיתקטיל וקבלין וכולהון קמין מן דבית דוד זב היה רחבעם (דברי הימים ב כו) ויהי עוזיהו המלך מצורע עד יום מותו מחזיק בפלך זה יואש (דברי הימים ב כד) ואת יואש עשו שפטים

תני רבי ישמעאל מלמד שהעמידו עליו בירניות קשים שלא הכירו אשה מימיהם והיו מענין בו כדרך שמענין את האשה הדא הוא דכתיב (הושע ה) וענה גאון ישראל בפניו ועינה גאון ישראל בפניך ונופל בחרב זה יאשיהו דכתיב (דברי הימים ב לה) ויורו היורים למלך יאשיהו ואמר רבי יוחנן מלמד שעשו גופו ככברה תני רבי ישמעאל שלש מאות חיצים יורו במשיח יי׳׳ וחסר לחם זה יויכין (מלכים ב כה) וארוחתו ארוחת תמיד נתנה לו וגו׳

תמן תנינן אם התחילו אין מפסיקין. התחלת המרחץ אי זו היא? רבי זריקן בשם ר׳ חנינה משיתיר איזורו רב אמר משיתיר מנעלו

ר׳ יהושע בן לוי הוה יליף שמע פרשתה דבר בריה בכל ערובת שובתא,*היה רגיל לשמוע פרשה מבן בנו כל ערב שבת* חד זמן אינשי ועל מיסחי בההן דימוסין דטיבריא *פעם אחת שכח, ונכנס לרחוץ*...והוה מיסתמיך על כתפיה דרבי חייה בר בא, אנהר*תזכר* ונפק ליה מן דימוסא, ???מה הוה ר׳ דרומי אמר כך הוה רבי לעזר בר יוסי אמר שליח מנו*יפשט את בגדיו*, א״ל רבי חייה בר בא לא כן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין! אמר ליה חייה בני וקלה היא בעיניך שכל מי שהוא שומע פרשה מבן בנו כאילו הוא שומעה מהר סיני מ״ט (דברים ד) והודעתם לבניך ולבני בניך וגו׳ יום אשר עמדת לפני יי׳׳ אלהיך בחורב כיום אשר עמדת לפני יי׳׳ אלהיך בחורב

רבי חזקיה בר ירמיה רבי חייה בשם רבי יוחנן אם יכול את לשלשל שמועה עד משה שלשלה ואם לאו תפוש או ראשון ראשון או אחרון אחרון גידול אמר כל האומר שמועה משם אומרה יהא רואה בעצמו כאלו בעל השמועה עומד לפניו מה טעמא? (תהלים לא) אך בצלם יתהלך איש וגו׳

(משלי כ) רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא זה רבי זעירא דאמר ר' זעירא לית אנן חשין על שמועתה דרב ששת דהוא גברא מפתחא*אין אנו חוששין לתלמודו של ר' ששת-מכיון שהוא סגי נהור*
ואמר רבי זעירא לר' יסא חכם ר' לבר פדייה דאת אמר שמועתא מן שמיה?! א"ל ר' יוחנן אמרן משמו!

אמר רבי זעירא לר' בא בר זבדא חכים רבי לרב דאת אמר שמועתא משמיה?! א"ל רב אדא בר אחוה אמרין משמו

מצות שהבן חייב לעשות לאביו אי זהו מורא לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו אי זהו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה ומנעיל מכניס ומוציא
מן דמאן? חונה בר חייה אמר משל זקן ואית דבעי מימר משלו לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בר' חנינה מניין אפילו אמר לו אביו השלך את הארנקי הזו לים ששומע לו?! בההוא דאית ליה חורנין ובעושה הנחת רוחו של אביו

אחד האיש ואחד האשה אלא שהאיש ספיקה בידו האשה אינה ספיקה בידה מפני שיש רשות לאחרים עליה. נתאלמנה או נתגרשה כמי שהיא ספיקה בידה לעשות

עד איכן הוא כיבוד אב ואם אמר להן ולי אתם שואלין לכו שאלו לדמה בן נתינה דמה בן נתינה ראש פטר בולי*ראש השרים* הוה פעם אחת היתה אמו מסטרתו לפני בולי שלו ונפל קורדקסין שלה מידה והושיט לה כדי שלא תצטער א"ר חזקיה הגוי האשקלוני

היה וראש כל פטר בולי היה ואבן שיש עליה אביו לא ישב עליה מימיו וכיון שמת עשה אותה יראה משלו פעם אחת אבדה ישפה של בנימין אמרין מאן דאית ליה טבא דכוותה אמרין דאית לדמה בן נתינה אזלון לגביה ופסקו ליה עמיה במאה דינרין סליק בעא מייתיתא להון ואשכח לאבוי דמך ואית דאמרין מפתחא דתיבותא הוה יהיב גוא אצבעיה דאבוה ואית דאמרין ריגליה הוות פשוטא על תיבותא נחת לגביהון אמר לון לא יכילית מייתיתה לכון אמרין דלמא דהוא בעי פריטין טובן אסקיניה למאתים אסקיניה לאלף כיון דאיתיעיר אביו מן שינתיה סלק ואייתיתה להון בעו מיתן ליה כד פסקו לה לאחרייא ולא קביל אמר מה אנא מזבנא לכון איקרא דאבהתי בפריטין?!! איני נהנה מכיבוד אבותיי כלום! מה פרע לו הקב״ה שכר? אמר רבי יוסי בי רבי בון בו בלילה ילדה פרתו אדומה ושקלו לו ישראל משקלה זהב ושקלוה א״ר שבתי כתיב (איוב לז) ומשפט ורב צדקה לא יענה אין הקב״ה משהא מתן שכרה של עושה מצות בגוים

אמו של רבי טרפון ירדה לטייל לתוך חצירה בשבת ונפסק קורדייקין*סנדל* שלה והלך רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה פעם אחת נכנסו חכמים לבקרו אמרה להן התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכיבוד יותר מדאי! אמרין לה מה הוא עביד ליך? ותניית להן עובדא,*סיפרה להם* אמרין לה אפילו הוא עושה כן אלף אלפים עדיין לחצי הכיבוד שאמרה התורה לא הגיע!

אמו של רבי ישמעאל באת ואמרה וקבלה עליו לרבותינו אמרה גערו בישמעאל בני שאינו נוהג בי כבוד באותה שעה נתכרכמו פניהן של רבותינו אמרין איפשר לית רבי ישמעאל נוהג בכבוד אבותיו?! אמרו לה מהו עביד ליך? אמרה, כד נפיק מבית ווערא

אנא בעה משזנה ריגלוהי ומישתי מהן ולא שבק *ליכשיוצא מבית הוועד וחוזר הביתה אני רוצה לרחוץ רגליו ולשתות מימיו, ואינו מניח לי!* אמרין הואיל והוא רצונה הוא כיבודה *!תניח לה!!* אמר ר' מנא ויאות אילין טחונייא אמרין, כל בר נש ובר נש זכוותיה גו קופתיה*יפה אומרים ה"טוחנים" כל אחד ואחד זכותו בקופתו.....* אימיה דר' טרפון אמרה לון אכין ואגיבונתה*השיבהו כך...* אכין, אימיה דרבי ישמעאל אמרה לון אכן ואגיבונה אכן ......

רבי זעירא הוה מצטער ואמר הלואי הוה לי אבא ואימא דאוקרינון ואירת גן עדן כד שמע אילין תרין אולפנייא אמר בריך רחמנא דלית לי לא אבא ולא אימא לא כרבי טרפון הוינא יכיל עביד ולא כרבי ישמעאל הוינא מקבלה עלוי

אמר ר' אבין פטור אני מכיבוד אב ואם אמרין כד עברת ביה אימיה מיית אבוהי כד ילידתיה מיתת

יש שהוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם ויש שהוא כודנו לריחים ויורש גן עדן כיצד הוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם? חד בר נש הוה מייכיל לאביו תרנגולין פטומין חד זמן אמר ליה אביו ברי אילין מנן לך? אמר ליה סבא סבא אכול ואדיש*אכול ושתוק!* דכלבייא אכלין ומדשין!! נמצא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם. כיצד כודנו בריחיים ויורש גן עדן? חד בר נש הוה טחין בריחייא אתא מצוותא לטחונייא*בא מצוות עבודת המלך להטוחנים* א"ל אבא עול וטחון תחתיי אין מטת מבזייה טב לי אנא ולא את, אין מטת מילקי טב לי אנא ולא את, ונמצא כודנו לריחיים ויורש גן עדן (ויקרא יט)

איש אמו ואביו תיראו ונאמר (דברים ו) את ה' אלהיך תירא הקיש

מורא אב ואם למורא המקום נאמר (שמות כא) ומקלל אביו ואמו מות יומת ונאמר (ויקרא כד) איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו הקיש קיללת אב ואם לקיללת המקום אבל אי אפשר לומר מכה כלפי למעלה וכן בדין מפני ששלשתן שותפין בו

אי זהו מורא? לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו אי זהו הכיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומנעיל ומכניס ומוציא

ומן דמאן?*מכיס מי חייב להוציא?* חונה בר חייה אמר... מילתיה דר' חייה בר בא פליגא דאמר רבי חייה בר בא תני ר' יודן בר ברתיה דר' שמעון בן יוחי דתני ר' שמעון בן יוחי גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו נאמר כאן (שמות כ) כבד את אביך ואת אמך ונאמר להלן (משלי ג) כבד את יי' מהונך במה את מכבדו מהונך מפריש לקט שכחה ופיאה מפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני וחלה ועושה סוכה ולולב שופר ותפילין וציצית מאכיל את הרעיבים ומשקה את הצמיאים אם יש לך את חייב בכל אילו ואם אין לך אין את חייב באחת מהן אבל כשהוא בא אצל כיבוד אב ואם בין שיש לך בין שאין לך כבד את אביך ואת אמך אפילו את מסבב על הפתחים

רבי אחא בשם ר' אבא בר כהנא כתיב (משלי ה) אורח חיים פן תפלס נעו מעגלותיה לא תדע, טילטל הקב"ה מתן שכרן של עושי מצוה כדי שיהו עושין אותם באמונה רבי אחא בשם ר' יצחק כתיב (משלי ד) מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים מכל מה שאמרתי לך בתורה תשמור שאין את יודע מאי זה מהן יוצא לך חיים אמר ר' אבא בר כהנא השוה הכתוב מצוה קלה שבקלות למצוה חמורה מן החמורות מצוה קלה שבקלות זו שילוח הקן

ומצוה חמורה שבחמורות זו היא היא כיבוד אב ואם ובשתיהן כתיב והארכת ימים אמר רבי אבון מה אם דבר שהוא כפריעת חוב כתיב בו (דברים ה) למען ייטב לך ולמען יאריכון ימיך דבר שיש בו חסרון כיס וסיכון נפשות לא כל שכן!! אמר ר' לוי וההיא דרבנין*אדרבה!* גדול הוא דבר שהוא כפריעת חוב מדבר שאינו כפריעת חוב!!

תני רבי שמעון בן יוחי אומר כשם שמתן שכרן שוה כך פורענותן שוה (משלי ל) עין תלעג לאב ותבוז לקהת אם עין שהלעיגה על כיבוד אב ואם וביזת לא תקח האם על הבנים יקרוה עורבי נחל יבוא עורב שהוא אכזרי ויקירנה ולא יהנה ממנה ויאכלוה בני נשר יבא נשר שהוא רחמן ויאכלנה ויהנה ממנה

ר' ינאי ור' יונתן הוון יתבין אתא חד בר נש ונשק ריגלוי דר' יונתן אמר ליה ר' ינאי מה טיבו הוא שלם לך מן יומוי?*איזה טובה עשה לך מימיך?* א"ל חד זמן אתא קביל לי על בריה דיזונוניה, ואמרית ליה איזיל צור כנישתא עלוי, ובזיתיה. ואמר ליה ולמה לא כפתוניה? אמר ליה וכופין? אמר ליה ואדיין את לזו?! אמר לון חזר ביה ר' יונתן וקבעה שמועה משמיה אתא ר' יעקב בר אחא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שכופין את הבן לזון את האב אמר ר' יוסי הלואי הויין כל שמועתי בריין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא? כגון סוכה ושופר ולולב ותפילין אי זו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? כגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית ר"ש פוטר הנשים מן הציצית שהיא מ"ע שהזמן גרמא אמר להן ר' שמעון אין אתם מודין לי שהיא

מצות עשה שהזמן גרמא שהרי כסות לילה פטור מן הציצית אמר ר׳ הילא טעמון דרבנין שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית
אמר ר׳ לעזר פסחן של נשים רשות ודוחין עליו את השבת. ר׳ יעקב בר אחא בשם רבי לעזר פסחן של נשים ושל עבדים חובה,*הוגה*. כ״ש דוחין עליו את השבת.
מצתן מהו? אמר ליה חובה. רבי זעירה אמר מחלוקת. ר׳ הילא אמר דברי הכל. מתניתא מסייעא לדין ומתניי׳ מסייעא לדין מתניי׳ מסייעא לר׳ זעירא. חזרת מצות ופסח, לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות.*אלמא דמי לפסח* מתניתא מסייעא לר׳ הילא נאמר (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ ונאמר שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני את שהוא בבל תאכל חמץ הרי הוא בקום אכול מצה ונשים הרי הן בבל תאכל חמץ הרי הן בקום אכול מצה. והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבים והנשים פטורות? אמר ר׳ מנא חומר הוא מצות עשה שהיא באה מכח בלא תעשה

ואתיא כמ״ד פסחן של נשים רשות???

תני האשה עושה פסח הראשון לעצמה ,והשני טפילה לאחרים דברי ר׳ מאיר. ר׳ יוסי אומר האשה עושה פסח שני לעצמה א״צ לומר הראשון. ר׳ אלעזר בי ר׳ שמעון אומר האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים ואינה עושה פסח שני .
מה טעמא דר׳ מאיר? (שמות יב) איש שה לבית אבות, ואם רצו לבית=*טפילה לאחרים והיינו בשני*. מה טעמא דר׳ יוסי? איש שה לבית אבות כ״ש לבית. מה טעמא דר׳ אלעזר בי ר׳ שמעון? איש לא אשה. מה מקיימין רבנן איש? פרט לקטן

[אמר ר׳ יונה אפי׳ כמאן דמר חובה שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר חובה] *שייך למשנה סוף ביכורים*
חוץ מבל תשחית ומבל תקיף ומבל תיטמא למתים איסי אומר אף משום לא יקרחו קרחה מה טעמא לא יקרחו קרחה את שישנו בפאת זקן ישנו בקרחה ונשים שאין להן זקן פטורות מן הקרחה ועוד מן הדא בנים ולא בנות אמר רבי לעזר נשים חייבות בקרחה מה טעמא (דברים יד) כי עם קדוש אתה לי״י אלהיך אחד אנשים ואחד נשים מה מקיים רבי לעזר בנים בשעה שישראל עושין רצונו של הקב״ה קרואים בנים ובשעה שאין ישראל עושין רצונו של הקב״ה אינן קרויין בנים

רב מפקד לאילין דבי רב אתי רב המנונא מפקד לחברייא פקדון לנשיכון כד הווין קיימין על מיתיא דלא ליהויין מתלשן בשעריהון שלא יבואו לידי קרחה עד כמה היא קרחה אית תניי תני כל שהוא ואית תניי תני כגריס מאן דמר כל שהוא ממשמע קרחה כל שהוא מ״ד כגריס נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה קרחה האמורה להלן כגריס אף כאן כגריס

רבי יוסי בר ממל כהנת מותרת לצאת חוצה לארץ מ״ט אמור אל הכהנים לא אל הכהנות, דלא כן מה אנן אמרין הואיל והיא בכלל גזירה*שגזרו חז״ל על הכהנים שלא יצאו לחו״ל ושמא אף הנשים בכלל* לא תצא אם אומר את כן נמצאת דוחה פרשת טמאות*נמצאת מחמיר בגזירת חכמים יותר משל תורה (ומחליש פרשת טמאות)*

וכהן מניח ידו תחתיה ומניפה אין הדבר כאור? *!מכוער הדבר!* מביא מפה. ואינו חוצץ? מביא כהן זקן. ואפילו תימר כהן ילד אין יצר הרע מצוי לשעה

תני רבי חייה: סוטה גידמת שני כהנים מגיפין על ידיה:

הלכה ח משנה כל מצוה שאינה תלויה בארץ נוהגת בארץ ובחוצה לארץ וכל שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ חוץ מן הערלה והכלאים רבי אליעזר אומר אף החדש:
גמרא כתיב אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אתם חייבין לעשות אין אתם חייבין בחוצה לארץ אדיין אנו אומרים מצות התלויות בארץ אינן נהוגות אלא בארץ יכול אפילו מצות שאינן תלויות בארץ לא יהו נוהגות אלא בארץ תלמוד לומר (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וחרה אף ייי וגו׳ ושמתם את דברי אלה אפילו גולים ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם, מה אית לך כגון תפילין ות״ת מה תפילין ות״ת שאינן תלויין בארץ נוהגין בארץ ובחוצה לארץ אף כל דבר שאינו תלוי בארץ יהא נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ, מעתה משנגאלו יהו פטורין? כתיב (נחמיה ח) ויעשו כל הקהל השבים וגו׳ עד מימי ישוע ולמה ישוע?*חסר כתיב* הילל בריה דר׳ שמואל בר נחמן אמר פגם הכתוב כבוד צדיק בקבר, מפני כבוד צדיק בשעתו, הקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע מה ביאתן בימי יהושע פטורין היו ונתחייבו אף ביאתן בימי עזרא פטורין היו ונתחייב*ושוב במצוות התלוייות בארץ*

ממה נתחייבו? רבי יוסי בי רבי חנינה אמר מדבר תורה נתחייבו הדא היא דכתיב (דברים ל) והביאך ייי אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה הקיש ירושתך לירושת אבותיך מה ירושת אבותיך מדבר תורה אף ירושתך מדבר תורה והטיבך והרבך מאבותיך פטורין היו ונתחייבו ואתם פטורין הייתם ונתחייבתם אבותיך לא היה עליהם עול מלכות ואתם אע״פ שיש עליכם עול מלכות אבותיך לא נתחייבו אלא לאחר י״ד שנה שבע שכיבשו

ושבע שחילקו אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב

אמר רבי אלעזר מאיליהון קיבלו עליהן את המעשרות מה טעמא? (נחמיה י) ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה וחותמים וגו׳ מה מקיים ר׳ לעזר (שם) ואת בכורות בקרינו וצאנינו מכיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו חייבין עליהם אפילו דברים שהן חייבין העלה עליהם המקום כאילו מאיליהם קיבלו עליהם. מה מקיים רבי יוסי בי ר׳ חנינה ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה וחותמים? מכיון שקיבלו עליהן בסבר פנים יפות העלה עליהן המקום כאילו מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. מה מקיים רבי לעזר מאבותיך? פתר לה לעתיד לבוא דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם רבי יוחנן אבותיך ירשו ארץ ז׳ עממים ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים תלתי אחרנייתא אילין אינון (בראשית ו) את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני רבי יודה אמר שלמאה שכייה נכטייה רבי שמעון אמר אסייא ואסטטיה ודרמשק רבי ליעזר בן יעקב אומר אסייא וקרתיגנה ותורקי רבי אומר אדום ומואב וראשית בני עמון.

מאבותיך- אבותיך אף על פי שנגאלו חזרו ונשתעבדו אבל אתם משאתם נגאלין עוד אין אתם משתעבדין מה טעמא (ירמיהו ל) שאלו נא וראו אם יולד זכר כשם שאין זכר יולד כך אתם משאתם נגאלין אין אתם משתעבדים.

חוץ מן הערלה ומן הכלאים ר׳ אליעזר אומר אף החדש. מה טעמא דרבי אליעזר (ויקרא כג) בכל מושבותיכם בין בארץ בין בחוצה לארץ מה מקיימין רבנן בכל מושבותיכם? בחדש שבו שיצא לחוץ לארץ
רבי יונה בעא ולמה לא תנינן אף החלה? אמר ליה ר׳ יוסי לא

תנינן אלא דברים שנוהגין בישראל ונוהגין בגוים וחלה נוהגת בישראל ואינה נוהגת בגוים מה טעמא (במדבר טו) ראשית עריסותיכם ולא של גוים:

הלכה ט משנה כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ וכל שאינו עושה מצוה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין את ימיו ואינו נוחל את הארץ וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ אין זה מן היישוב והמחזיק בשלשתן עליו הכתוב אומר (קהלת י) והחוט המשולש לא במהרה ינתק:

גמרא הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה ואת אמרת אכן? *!למה דווקא "עושה" הא אף "יושב" ולא עובר, נותנין לו שכר(סוף מכות)!!* אלא כן אנן קיימין במחצה. עשה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ והעובר עבירה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין ימיו ואינו נוחל את הארץ

תמן תנינן הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה אמר רבי זעירה מי שבאת לידו ספק עבירה ולא עשאה אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו מה אית לך? אמר רבי מר עוקבן כגון כיבוד אב ואם

אמר רבי מנא (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת י"י כהולכים בתורת י"י אמר רבי אבון (שם) אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו כבדרכיו הלכו אמר רבי יוסי בי רבי בון מה כתיב (תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים מכיון שלא הלך בעצת רשעים כמי שהלך בעצת צדיקים

דרש בן עזאי (קהלת י) זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח אילו זבוב אחד שמת שמא אינו מבאיש שמן רוקח וזה על ידי חטא אחד שחטא איבד כל זכויות שבידו

דרש ר"ע (ישעיהו ה) לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חוק לבלי חוקים אין כתיב כאן אלא לבלי חוק למי שאין בידו מצוה אחת שיסייע לו לכף זכות הדא דאת אמר לעולם הבא אבל

בעולם הזה אפי׳ תשע מאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדין
עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקב״ה מכריעו לכף זכות
ומה טעם (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד
לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר

א״ר יוחנן אם שמעת דבר מר׳ ליעזר בנו של ר״י הגלילי נקב אזנך
כאפרכס הזו ושמע דאמר רבי יוחנן ר׳ ליעזר בנו של רבי יוסי
הגלילי אומר אפי׳ תשע ומאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדין
עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקב״ה מכריעו לכף זכות
ולא סוף דבר כל אותו המלאך אלא אפילו תשע מאות ותשעים
ותשעה צדדין מאותו המלאך מלמדין עליו חובה וצד אחד מאותו
המלאך מלמד עליו זכות הקב״ה מכריעו לכף זכות מה טעם אם
יש עליו מלאך אחד מאלף אין כתיב אלא אחד מני אלף מאלף
לצדדין של אותו מלאך מה כתיב בתריה ויחוננו ויאמר פדעהו
מרדת שחת מצאתי כופר פדעהו בייסורין מצאתי כופר מצא כופר
לעצמו הדא דאת אמר בעולם הזה אבל לעולם הבא רובו זכיות
יורש גן עדן רובו עבירות יורש גיהנם
היה מחציין? רבי יוסי בן חנינה אמר נושא עון רבי אבהו אמר
נושא*״נשיתי טובה״* כתיב. מה הקב״ה עושה חוטף אחד מחובותיו
וזכיותיו מכריעות אמר ר׳ לעזר (תהלים סב) ולך יי׳ חסד כי אתה
תשלם לאיש כמעשהו אין לית ליה את יהיב ליה מן דידך היא
דעתיה דרבי אלעזר דר׳ אלעזר אמר ורב חסד מלמד שהוא מטה
כלפי החסד
רבי ירמיה אמר ר׳ שמואל בר רב יצחק בעא (משלי יג) צדקה תצר
תם דרך ורשעה תסלף חטאת (שם) חטאים תרדף רעה ואת
צדיקים ישלם טוב (שמואל א ב) רגלי חסידיו ישמור ורשעים
בחשך ידמו וגו׳ (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן כבוד
חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. וסייגין סייגה ותרעין תריעה?!

בונים סייג למקום מסוייג, ושער לשער?! וכיני סייגין סייגה ותרעין תריעה!! רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק שומר את עצמו מן העבירה פעם ראשונה ושנייה ושלישית מיכן והילך הקדוש ברוך הוא משמרו מה טעמא (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמיים שלש עם גבר אמר רבי זעירא ובלחוד דלא יתוב ליה (קהלת ד) והחוט המשולש לא לעולם ינתק אין כתיב כאן אלא לא במהרה ינתק אין אטרחת עלוי מיפסק הוא רבי חונה בשם רבי אבהו קדוש ברוך הוא אין לפניו שכחה הא מפני ישראל נעשה שוכחן. מה טעמא? (מיכה ז) מי אל כמוך נושא ועון ועובר על פשע נושא כתיב וכן דוד הוא אומר (תהלים פ) נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה:

מסכת קידושין פרק ב

הלכה א משנה האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה מתקדשת בה ובשלוחה האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו

האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו, התקדשי לי בזו, אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת

בזו ובזו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת

היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה:

גמרא מניין ששלוחו של אדם כמותו? אמר רבי לעזר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וכי כולן שוחטין אותו והלא אחד הוא שהוא שוחט על ידי כולם אלא מיכן ששלוחו

של אדם כמותו ויידא אמר דא (שם) ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית וכי כולם היו לוקחין והלא אחד הוא שהוא לוקח על ידי כולם אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו

אמר ר׳ יוסי שנייא היא שאדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו. אין תימר אדם מפריש פסחו של חבירו שלא מדעתו לית יכיל. דאמר רבי זעירא בשם רבי לעזר אדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו אבל אינו מפרישו שלא מדעתו.

בית שמאי אומרים אין השליח עולה משם עד. היך עבידא? שילח שנים על דעתון דבית שמאי שליח ושני עדים. על דעתון דבית הלל שלשתן שלוחין ושלשתן עדים. אמר רבי אבון בר חייה נראין דברים בשקידשה בשטר. אבל אם קידשה בכסף נעשה כנוגע בעדותו.*עיין בבלי* אמר ר׳ יוסי מכיון שהאמינתו התורה אפילו קידשה בכסף אינו כנוגע בעדותו.

אמר רבי בא אתא עובדא קומי רב ועשה שליח עד. חד בר נש אפקיד גרבוי גבי קרקפיפא דחבריה וכפר ביה.*הפקיד חבית אצל קרפף של חבירו, וכפר בה* אמר רבי פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה ועשה שליח עד, וחייבו שבועה ע״י הכתף.
אית מתניתא אמרה ששלוחו של אדם כמותו. ואית מתניתא אמרה שאין שלוחו של אדם כמותו.

ואם המר ימירנו. יפר יפרינו. הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו. אלא שמיעט הכתוב

(ויקרא א) וסמך ידו ולא יד בנו ולא יד עבדו ולא יד שלוחו הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

(שמות כא) ורצע אדוניו את אזנו במרצע. אדוניו ולא בנו. אדוניו ולא שלוחו. הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.
אית תניי תני ורצע לרבות את השליח. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל. אדוניו כל שהוא בא מחמת אדוניו.

תמן תנינן נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה. ריש לקיש אמר כמחלוקת בגיטין כן מחלוקת בקידושין. אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה, לא היא. מודה ריש לקיש בנישואין שלא הכל ממנה להשיא עצמה להפסיד מעשה ידיה על אביה. על דעתיה דרבי יוחנן אין לה דעת אצל אביה ואינה עושה שליח. על דעתיה דרשב״ל יש לה דעת אצל אביה והיא עושה שליח. *עיין בבלי*
מתניתא פליגא על רבי יוחנן: האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה מתקדשת בה ובשלוחה. פתר לה בגדולה.

והתנינן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע הגט לידה! פתר לה ביתומה. והתנינן אם אומר לו <u>אביה</u> צא והתקבל לבתי גיטה אם רצה להחזיר לא יחזור!! פתר לה לצדדין. הא מתניתא פתר לה ראשה ביתומה. וסופה בשיש לה אב.*עיין בבלי*

מתניתא פליגא על ר׳ שמעון בן לקיש האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו. פתר לה כרבי יודה. דרבי יודה אמר אין שתי ידים זוכות כאחת.
אמר ר׳ אסי חד רב נפק מן בית ווערא אמר נפק עובדא כר׳ יוחנן וסמכון עלוי לא דהוה צורכא מיסמך עלוי, אלא דהוות מן ימא לטיגנא.

רב המנונא בשם ר׳ אסי קטנה שקידשה את עצמה בשתי שערות אביה ממאן לא היא. לא אתייא לא כר׳ יוחנן ולא כרשב״ל. אין כרבי יוחנן אין כאן מיאון. אין כרבי שמעון בן לקיש נישואי תורה הן. לא אתייא אלא כר׳ יוחנן. אע״ג דר׳ יוחנן אמר הכל מודין בקידושין שאביה קידשה לא היא, מודה בה אביה ימאן על ידיה.

רבי בא בר כהנא ור׳ יעקב בר אידי בשם ר׳ יהושע בן לוי קידשה לדעת והכניסה שלא לדעת זה היה מעשה ובא אביה והוציאה מגנונה. ר׳ יעקב בר אחא בשם ר׳ יהושע סימן הוה לו דהוה ר׳ יהושע בן לוי פליג על רבי שמעון בן לקיש. לית היא פליגא! היך מה דרבי שמעון בן לקיש אמר תמן לא הכל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה. כן רבי יהושע בן לוי אמר הכא לא הכל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה על אביה.
אתא רבי אבא בר כהנא רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי קידשה שלא לדעת וכנסה שלא לדעת, זה היה מעשה ובא אביה ועקר קידושיה.

קידשה לדעת וכנסה שלא לדעת מהו שתאכל בתרומה? רב אמר אוכלת. ושמואל אמר אינה אוכלת. אמר ר׳ מנא טעמא דרב מכיון שקידשה לדעת חזקה שכנסה לדעת. אמר רבי יוסי בי רבי בון טעמא דרב שכן משנה ראשונה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. מה נפק מן ביניהון? מעשה ידיה. על דעתיה דרבי מנא כרב מעשה ידיה לבעלה. על דעתיה דר׳ יוסי בי רבי בון כרב מעשה ידיה לאביה. מתה מי יורשה? על דעתיה דרבי מנא כרב, בעלה יורשה. ע״ד דרבי יוסי בי רבי בון כרב, מתה אביה יורשה. אתא רבי יוסי בי רבי בון כרב, מתה בעלה יורשה.

קידשה שלא לדעת והכניס שלא לדעת מהו שתאכל בתרומה? שמואל אמר אוכלת. איתא חמי אילו קידשה לדעת וכנסה שלא לדעת שמואל אמר אינה אוכלת, והכא הוא אומר אוכלת?! שמואל עבד לה כיתומה.*כיון שלא מיחה האב כלל*

מתניתא, התקדשי לי בתמרה זו וכל מתניי בשאמרה אי איפשי בזו אלא בזו אי איפשי בזו אלא בזו. *משובש-???אם אמרה איני רוצה בזו רק בזו וכו', צריך שיהא באחרונה דווקא, שו"פ*

בזו ובזו ובזו. מאן תנא וויין? *ווים כלליי הוי* רבי יודה. ברם כרי מאיר או בזו או בזו או בזו. *וצריך שיהא __באחת__ מהם שו"פ*

רבי ירמיה בשם רב התקדשי לי בסלע זו לאחר ל', אוכלת בתוך שלשים יום, הרי זו מקודשת. אוף ר' שמעון בן אלעזר מודה בה. מה בינה למלוה? מלוה לא ניתנה לשם קידושין. קידושין לכך ניתנו משעה ראשונה.
והא תנינן היתה אוכלת ראשונה, אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה, מעתה אפילו לא נשתייר שם שוה פרוטה תהא מקודשת! פתר לה על ראשה.*כשאמר התקדשי, התקדשי* ואין על ראשה בדא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה?! *אפי' לא אכלה צריך שיהא __באחת__ מהם!!*

אמר רבי אלעזר, דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך, והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. במלוה שיש לי בידך, והלכה ומצאתה שנגנבה או שאבדה, אפילו לא נשתייר שם

שוה פרוטה מקודשת. ר״ש בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה כפיקדון, אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. *הכי נמי שאכלה הו״ל ״מלווה״ וצריך שיהא ״באחרונה״ שו״פ*

אמר רבי לעזר אתיא דרבי שמעון בן אלעזר כרבי מאיר כמה דרבי מאיר אמר כל המשנה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. כן רבי שמעון בן אלעזר אמר הכא כל המשנה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. דהוא פתר לה במלוה שהלוה, אמר לו קח לי חטים ולקח לו שעורים.*והלך וקידשה בשעורים ששינתה ולקחה, אים יש שו״פ של שעורים הרי״ז מקודשת* וקשיא מקדשין בגזילה?*נימא שקנתה בשינוי!*

רבי יוסי בעא ניחא אדם נותן שוה פרוטה על דינר *כ נותן פרוטה כדיי למחול חוב של דינר*, שמא נותן שוה פרוטה על שוה פרוטה?!
ומ״ט דראב״ש אפי׳ נשתייר רק פרו׳?!
אית תניי תני מקדשין בגזילה. ואית תניי תני אין מקדשין בגזילה. אמר רבי מנא מאן דאמר מקדשין בגזילה. בגזילה שהוא יכול להצילה מידו. מאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שאינו יכול להוציאה מידו. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה. ומאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן מתניתא*אים נשתייר וכו׳* בשאמר לה בפיקדון שיש לי בידך, אבל אמר לה ב״כל״ מה שהפקדתי בידך אינה מקודשת עד שיהו כולן קיימין. [מה בינו למלוה? מלוה ניתנה להוציאה וזה לא ניתן להוציאו.] והתנינן היתה אוכלת

ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה, מעתה אפילו נשתייר שם שוה פרוטה לא תהא מקודשת עד שיהו כולן קיימין! פתר לה על ראשה*התקדשי התקדשי/לא משמע "כלי")*. ואין על ראשה בדא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה? *!כדלעיל...*

אמר ר' אבון לא כן סברנן מימר, מאן תנא ווי"ן רבי יודה? *!אבל אידך תנא, שפיר ס"ל בזו ובזו פרט ואי"צ בכולם.*
אמר רבי יוחנן דברי רבי יודה, נכללין בקרבן אחד, ונפרטין בשלשה קרבנות. כמה דהוא אמר תמן נכללין בקרבן אחד ונפרטין בשלשה קרבנות. כן הוא אמר הכא נכללין בקידוש אחד ונפרטין בשלשה קידושין.

התקדשי לי בסלע זו ואמרה השליכה לים או לנהר אינה מקודשת. תניהו לעני הרי זו מקודשת. מכל מקום לא נכנס לתוך ידה כלום, הכא את אמר מקודשת. והכא את אמר אינה מקודשת?! אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן רוצה היא מקודשת ותראה עושה טובה לעני.
אמר רבי פינחס ואתיא או כר' זעירא או כרבי אילא. דתני אומר הוא אדם לפועל הילך דינר זה אכול בו. הילך דינר זה שתה בו אין חוששין על שכרו לא משום שביעית ולא משום מעשרות ולא משום יין נסך. אבל אם אמר לו צא וקח לך ככר ואני נותן לך דמיו, צא וקח לך רביעית של יין ואני נותן לך דמיה. חוששין על שכרו משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך. אמר רבי זעירא נעשה החנוני שלוחו של בעל הבית לזכות לפועל. אמר רבי הילא פועל זוכה לבעל הבית משל החנוני, וחוזר זכה לעצמו.
אוף הכא על דעתיה דרבי זעירא הבעל נעשה שלוחו של אשה לזכות לעני. אמר רבי הילא העני זכה לאשה משל בעלה, וחוזר

וזוכה לעצמו. מה נפק מן ביניהון? היה חנוני חרש, על דעתיה דרבי זעירא לא חושש, שאין שליחות לחרש על דעתיה דרבי הילא חשש. היה הפועל חרש על דעתיה דר' הילא לא חשש שאין זכיות לחרש. על דעתיה דר' זעירא חשש.

חטף הסלע מידה ונתנו לה, בשעת מתנה אמר לה הרי את מקודשת לי הרי זו מקודשת. במה קידשה? רבי חגיי בשם ר' פדת רוצה היא שתהיה מקודשת לו, ויהא חייב לה סלע. אמר רבי יוסי אילו איתמר כלי יאות, סלע דרכה להתחלף.*וא"כ החזיר מה שחייב ותו לא מידי!!*
כינסי לי סלע זו, ובשעת מתנה אמר לה הרי את מקודשת לי. הרי זו מקודשת. אם משנתנה לה רצת מקודשת. לא רצת אינה מקודשת.
הילך סלע זו שאני חייב לך, ובשעת מתנה אמר לה הרי את מקודשת לי, רצת מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. אם משבאת לתוך ידה אמר לה הרי את מקודשת לי, אף על פי ששניהן רוצין אינה מקודשת. כיצד יעשה? יטלינו ממנה ויחזור ויתנינו לה ויאמר לה הרי את מקודשת לי.
התקדשי לי במנה זו ונמצא חסר דינר אינה מקודשת. היה בו דינר רע הרי זו מקודשת והוא שיחליף. היה מונה ראשון ראשון ומשליך לתוך ידה, יכולה היא שתחזור בה עד שעה שישלים. ר' לעזר אומר מקודשת בראשון ותשאר על תנאי. רבי יוחנן אמר לכשישלים. אמרין, חזר ביה רבי יוחנן. חד בר נש ערבונא יהיב לחבריה*נתן עירבון על מקצת המקח*, וכפר ביה חבריה. רבי בא ורבי הילא ורבי יעקב בר אחא תלתיהון אמרין, זרע פשתן היה, ומקצת דמים נתן ליה.*וחזר בו המוכר*. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, אמר או יתן לו <u>בכל מקחו</u> או ימסור אותו למי שפרע. רבי חייה בר יוסף אמר או יתן לו בכל ערבונו או ימסור אותו למי

שפרע. מודה רבי חייה בר יוסף לרבי יוחנן במקח שאין דרכו להיקנות חציים כגון פרה וטלית.*דחייב לקבל מי שפרע, אים אינו משלים הכל* ואשה דרכה להיקנות חציין. רבי חגיי ורבי יודן תריהון אמרין מקח דרכו להיקנות חציין, ואשה אין דרכה להקנות לחציין:

הלכה ב משנה התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא של דבש של דבש ונמצא של יין בדינר זה של כסף ונמצא של זהב של זהב ונמצא של כסף על מנת שאני עני ונמצא עשיר עשיר ונמצא עני אינה מקודשת רבי שמעון אומר אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת על מנת שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין בן עיר ונמצא בן כרך בן כרך ונמצא בן עיר על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק רחוק ונמצא קרוב על מנת שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לי ויש לו על מנת שיש לו בנים ואין לו על מנת שאין לי ויש לו
ועל כולם אף על פי שאמרה בלבי היתה להתקדש לו אעפ״כ אינה מקודשת וכן היא שהיטעתו:
גמרא *משובש* בכוס זה ובמה בשתוכו שוה פרוטה מתקדשת. ואם לאו אינה מתקדשת.
זכה בו ובמה שבתוכו אם יש במה שבתוכו שוה פרוטה מתקדשת ואם לאו אינה מתקדשת. לא זכת אלא במה שבתוכו בלבד.*ע״כ*
רבי שמעון אומר אם הטעה לשבח מקודשת. אמר ר׳ יוחנן מודה ר׳ שמעון שאם הטעה לשבח יחסים אינה מקודשת. אמר בי יוסא מתניתא אמרה כן על מנת שאני כהן ונמצא לוי...

ניחא כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן? יכולה היא מימר לא הוינא בעייא די רוחיה רבא עלי.*יתגאה עלי*

ניחא בן כרך ונמצא בן עיר. בן עיר ונמצא בן כרך? יכולה היא מימר בעייא הוינן מצטנעא.
על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק. ניחא קרוב ונמצא רחוק. רחוק ונמצא קרוב? יכולה היא מימר בעייא הוינא מטרפסא אזלה מטרפסא אתייא.
על מנת שאין לי בת או שפחה גודלת ויש לו ניחא. על מנת שיש לי ואין לו. הגע עצמך שהיה לו בסוף העולם? אמר רבי בא בר ממל כיני מתניתא בת לגודלתיד*מקלעת שערך* ושפחה לשמשותיך:

הלכה ג משנה האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני והלך וקידשה במקום אחר אינה מקודשת.
הרי היא במקום פלוני והלך וקידשה במקום אחר הרי זו מקודשת:
גמרא מתניתא דלא כר׳ לעזר ברם כר׳ לעזר לעולם הרי היא מקודשת עד שיאמר לו אל תקדשינה לי <u>אלא</u> במקום פלוני והלך וקידשה במקום אחר.

הרי זו מקודשת- אוף ר׳ לעזר מודה בה שאינו אלא כמראה לה מקום. אוף רבנין מודיי בה שאינו אלא כמראה לה מקום:

הלכה ד משנה המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת
כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה

שכל המומין הפוסלין בכהני׳ פוסלין בנשים:
גמרא תנינן מומין. באילו נדרים אמרו? רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק נדרה שלא לוכל בשר ולא לשתות יין ושלא ללבוש בגדי צבעונין. אמר רבי זעירא כלי פשתן הדקים הבאין מבית

שאל ככלי צבועין הן.

אמר רבי יוסי מתניתא בשאמר לה על מנת שאין עליך נדרים. אבל אם אמר לה על מנת שאין ליך נדר, אפילו נדרה שלא לאכול חרובין נדר הוא. הלכה אצל הזקן והתיר לה הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה אינה מקודשת. מה בין זקן מה בין רופא? זקן עוקר את הנדר מעיקרו. רופא אינו מרפא אלא מיכן ולהבא. אית תניי תני אפילו הלכה אצל הזקן והתיר לה אינה מקודשת.

סוגיא שייכת לגיטין

מתניתא דרבי לעזר דתנינן תמן א״ר לעזר בדין היה אפי׳ נדר שהוא צריך חקירת חכם יחזיר, שהזקן עוקר הנדר מעיקרו. ולמה אסרו נדר שהוא צריך חקירת חכם? מפני נדר שאינו צריך חקירת חכם. *ששיך לקלקלה* (עיין גיטין בבלי)

המקדש אשה ע״מ שאין עליה נדרים, ונמצאו עליה נדרים אית תניי תני מותרת להינשא בלא גט. ואית תניי תני אסורה להינשא בלא גט. הוון בעיי מימר מאן דמר מותרת להינשא בלא גט רבי לעזר. ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט רבנין. כולה רבנין מאן דאמר אסורה להינשא בלא גט רבנין. מאן דאמר מותרת להינשא בלא גט. שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה והוא אינה הולכת לפום כן מותרת להינשא בלא גט. מאי טעמא דמאן דמר אסורה להינשא בלא גט שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה. וקידושין חלין עליה למפרע ונמצאו בניה באין לידי ממזירות לפום כן אסורה להינשא בלא גט. כנסה סתם. רשב״ל אמר מתניתא בשקידשה על תנאי וכנסה סתם אבל אם קדישה סתם וכנסה סתם יש לה כתובה. רבי יוחנן אמר אפילו קידשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה. ואמר רבי חייה בשם רבי יוחנן וצריכה ממנו גט אפילו קידשה על תנאי וכינסה על תנאי. רבי זעירא בעא קומי רבי מנא קידשה סתם וגירשה מן האירוסין

מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש. בעא נישמעינה מן הדא היו בה מומין ועודה בבית אביה האב צריך להביא ראייה. הא אם הביא ראייה יש לה כתובה מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין. מה אנן קיימין מן דבתרה במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. ואם במתנה אף מומין שבגלוי טעון הוא. אמרין חברייא קומי רבי יוסה אמור דבתרה ותהא פליגא על ר׳ שמעון בן לקיש. נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראייה האם אם הביא הבעל ראייה אין לה כתובה. והיך ר׳ שמעון בן לקיש אמר יש לה כתובה. רבי כהן בשם רבנין דקיסרין מתניתא בשכנס ולא בעל. מה דאמר רבי שמעון בן לקיש בשכנס ובעל אני אומר נתרצה לו בבעילה.

שכל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים. הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה ושומא שאין בה שיער. רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בן חנינה בעור הפנים שנו. והתנינן במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. וזו לא מן המומים שבגלוי הוא?! תיפתר בההיא דמטמרה לה תחות קלוסתיה דראשה.
תני שומא שיש בה שיער בין גדולה בין קטנה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. ושאין בה שיער בפנים מום בגוף אינה מום. במה דברים אמורים? בקטנה אבל בגדולה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. עד כמה היא גדולה? רשב״ג אומר עד כאיסר האיטלקי. רבי לעזר בשם רבי חנינה כגון הדין קורדיינא שיעורו כחצי זהוב כל שהוא רבי רדיפה רבי יונה רבי ירמיה שאל אשה קרחת ושיטה של שיער מקפת מאוזן לאוזן? בעיי מישמעינה מן הדא הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה ושומא שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה. סברין מימר שאינו מום. אתא ר׳ שמואל בריה דר׳ יוסה בי ר׳ בון בשם ר׳ ניסא מום הוא. לא אתינן מיתני אלא

דבר שהוא כעור בזה ובזה מום בזה ואין מום בזה אבל דבר שהוא נויי בזה*בגבר* ומום בזה כגון הדא קרחתה אף על גב דהוא מום לא תנינתה תדע לך שהיא כן. הרי זקן הרי נויי באיש ומום באשה ולא תנינן יתר עליהם באשה זקן. הרי דדים הרי נויי באשה ומום באיש ולא תנינתה יתר עליהם באיש דדים:

הלכה ה משנה המקדש שתי נשים בשוה פרוטה או אשה אחת בפחות משוה פרוטה אף על פי ששילח סבלונות לאחר מיכן אינה מקודשת שמחמת קידושין הראשונים שילח וכן קטן שקידש:

גמרא תני וכולן שבעלו קנו. ר' שמעון ברבי יהודה אומר משום רבי שמעון וכולן שבעלו לא קנו שלא היתה בעילתו אלא לשום קידושין הראשונים

...אם קנו רבי חייה בשם רבי יוחנן קנו לחומרין.

רבי חייה בשם רבי יוחנן כל תניי שהוא מעשה מתחילתו=*תנאי קודם למעשה* מקודשת לחומרין. רבי מנא בעא קומי דרב יודן מאן תנא כל תנאי שהוא מעשה מתחילתו תנייו בטל? דלא כרבי שמעון. *דהא*

רבי יודן בשם רבי יוחנן מקודשת לחומרין היך עבידא? הרי אני מקדשך בבעילה על מנת שירדו גשמים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

רבי חייה בשם רבי יוחנן בקידושי מלוה לחומרין. ובקרקעות לא קנה. ובמטלטלין אין מוסרין אותו למי שפרע. ביקש להעמיד לו

מקחו? נישמעינה מן הדא: והרי לך אצלי בהן יין, ויין אין לו. הא אם יש לו יין הרי זה חייב.*כ אין כאן רבית* תני רבי חייא אם יש לו יין חייב ליתן לו. רבי שמואל בר רב יצחק שלח אמר לתמן הוון ידעין דהורי רבי חייה בשם רבי יוחנן קידושי מלוה לחומרין. ובאיש לרבי זעירא, *והרע בעיני ר״ז* למה? בגין דהוון מחמרין, וקליל עליהון.*שאינם קידושין גמורים* אמר רבי יוסה בי רבי בון בקולא הוון נהיגין, ואחמר עליהון. שאם בא אחר וקידשה, תפשו בה קידושין.

???אמר ר׳ יודן בי רבי חנן ערוה שאינה ערוה תופש את שאינה ערוה:*ל״ש כאן*

הלכה ו משנה המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות. ומעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלכלה של תאינים משלהם היתה ושל שביעית היתה ואמר הרי כולכם מקודשות לי בכלכלה זו וקיבלתה אחת מהן על ידי כולם ואמרו חכמים אין האחיות מקודשות:
גמרא אמר רבי חייה בר בא את ש״מ חמש. את ש״מ שחמש נשים מתקדשות כאחת, שהאשה מקבלת קידושיה וקידושי חבירתה, ומקדשין בגזילה, ומקדשין בפירות עבירה, ואין קידושין תופסין בעריות.

אמר רבי לעזר: באחיות לא קידש, ובחטאות כיפר. היך עבידא? שחט שתי חטאות לשם חטאת אחד, המזבח בורר את הראוי לו, שתיהן אסורות באכילה. שחט שני אשמות לשם אשם אחד, המזבח בורר את הראוי לו, שניהן אסורין באכילה.

???שחט שני שעירי חטאות צבור רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שחט את הראשון שלא לשמו ואת השני לשמו כיפר. שאינו הראשון שלא לשמו כשר אלא מכח שמו הבא אחריו. אבל שחט הראשון לשמו והשני שלא לשמו. אם כיפר הראשון על מה השני בא ומכפר? על טומאה שאירעה בין זה לזה. ובפסחים לא כיפר שאין הפסח בא אלא לאכילת בשר ודלא כרבי נתן דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה:

הלכה ז משנה המקדש בחלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קלים אינה מקודשת
ממעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קידש דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מזיד קידש שוגג לא קידש
ובהקדש מזיד קידש שוגג לא קידש דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שוגג קידש מזיד לא קידש:

גמרא *רישא דמתני'* רבי לעזר אמר דברי הכל. רבי יוחנן אמר במחלוקת.

תמן תנינן הבכור מוכרין אותו תמים חי ובעל מום חי ושחוט. ומקדשין בו את האשה. רבי יהודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי *תמים* חי לא שחוט.

(בתמים חי מיירי) ואמר ר' יודה בר פזי רבי מאיר יליף כל הקדשים מן מעשר בהמה. מה מעשר בהמה אין מקדשין בו את האשה אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה. רבי יודה יליף כל הקדשים מן הבכור. מה הבכור מקדשין בו את האשה אף כל הקדשים מקדשין בהן את האשה.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה בן פזי. תמן *במס' מע"ש* הוא אמר בין חי בין שחוט *מקדשין בבכור* והכא הוא אמר חי לא שחוט! תמן בשם גרמיה, ברם הכא בשם ר' יהושע בן לוי. אפילו תימר כאן וכאן בשם גרמיה, במקדש בחיים ובראוי ליפול לו לאחר שחיטה.*כשאומר בחיים, הריני מקדש מה שיפול לחלקי לאח"מ, מהני*

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה.*והתם ל"מ לאחר שחיטה* מה טעמא דרבי יודה בן פזי? והיה לך, אפילו לאחר שחיטה. מה מקיים רבי יהושע בן לוי והיה לך? ריבה לו הוייה אחרת. שיהא הכל נאכל לשני ימים ולילה אחד.

תמן תנינן: חלת עם הארץ והמדומע והלקוח בכסף מעשר ושירי מנחות פטורין מן הדמאי. תני וכולם שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהם, מה שעשה עשוי.

רבי לעזר אמר חוץ משירי מנחות.

ר' ירמיה אמר השאר במחלוקת.*פליגי ריו"ח , ור"א, אים כולי עלמא מודו בשירי מנחות*

רבי יוסה בעי היי דא מחלוקת? מה אנן קיימין אין כר"מ הוא מעשר שני הוא שירי מנחות לא עשה כלום. אין כר' יודה מה שעשה עשוי. א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית רבי חזקיה יתיב מתני המקדש בחלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קלין אינה מקודשת. רבי לעזר אמר דברי הכל.*אף ר' יודא מודה* ר' יוחנן אמר במחלוקת.*לר' יודא אף שירי מנחות, ממונו הוא* ואמרית ליה מנן שמיע לך הדא מילתא? אמר לי מרבי ירמיה. ואמרית יאות! דהוא שמע הדא דרבי לעזר ... רבי לעזר דברי הכל..., הוא דאמר

במחלוקת. רבי יוסי דלא שמיעא ליה, צריכה, הוא דו אמר היי דא מחלוקת? אין כרבי מאיר היא מעשר היא שירי מנחות לא עשה כלום אין כר' יודה מה שעשה עשוי....

כך דמך ר' מאיר, גזר ר' יודה ואמר אל ייכנסו תלמידיו של רבי מאיר כאן. דחק סומכוס ועאל. אמר המקדש בקדשי קדשים? ואשה נכנסת היא לעזרה? אמר ליה במקדש על ידי שליח!*עיין בבלי....*

במה קידשה? רבי לעזר אמר בגופו, רבי יוחנן אמר בטובת הנייה שבו. או נאמר ולא פליגין מה דאמר רבי לעזר בגופו בחזקת טובת הנייה שבו. ר' חזקיה רב ביבי בשם רבי לעזר מקדשין בפרוטות של מעשר שני במעשר שני.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן לא עלת על דעתיה לעבור על דברי תורה.

בשוגג לא קידש...אמר רבי זעירא: אחת לא עלתה על דעתו, ואחת לא עלתה על דעתה. א"ר יונה הקדש לא עלת על דעתו, ומעשר שני לא עלת על דעתה. אמר ר' אבין הקדש לא עלת על דעתו ולא עלת על דעתה. מעשר שני עלת על דעתו ולא על דעתה.

רבי יוסה בשם רבי פדייה: הקדש, מזיד, יוצא לחולין בלא פדיון. והא תני בשגגה פרט למזיד. הדא דאת אמר לחומש ולקרבן, הא לצאת, מוציא. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה: שלמים יוצאין לחולין בלא פדיון. והא תני מקדשי לא כל קדשי, *מיעוטשלמים!*. הדא דאת אמר לחומש ולקרבן. הא לצאת מוציא.

תמן תנינן בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתי' לכל רוח. וכו'. רבי הושעיה רבא אמר, לבא בדמיהם שנו.*משתמש בהם ומביא דמיהם לקרבן* אמר ליה רבי יוחנן ואומרין לו לאדם צא ומעול בקדשים?! אלא באחת הילכו בהן אחר הרוב אם... רוב זכרים עולות. ואם.... רוב נקיבות זבחי שלמים. ואין השלמין באין מן הזכרים ומן הנקיבות?! כיצד הוא עושה? מוציאן לחולין, וחוזר ועושה אותן עולות. וקשיא יש חטאת קריבה עולה?! *כ דילמא חטאת היא?* א"ר חנינה תנאי ב"ד הוא על המותרות שייקרבו עולות.

???אמר ר' יוסי לרבי יעקב בר אחא ואין זה מזיד? אמר ליה מכיון שתנאי בית דין הוא אין זה מזיד. אמר רבי זעירה כמה דאת אמר תמן תנאי בית דין הוא על האובדות שיקרבו עולות:

הלכה ח משנה המקדש בערלה ובכלאי הכרם ובשור הנסקל ובעגלה ערופה ובציפורי מצורע ובשיער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת
מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת:
גמרא פטר חמור רבי לעזר אמר מקדשין בו את האשה*סבר שלא נאסר מחיים* רבי יוחנן אמר אין מקדשין בו את האשה. רבי אימי בשם רבי לעזר פטר חמור מקדשין בו את האשה מקל וחומר. מה אם הבכור שאינו מוציא מידי איסורין בחייו את אמר מקדשין בו את האשה זה שהוא מוציא מידי איסורין בחייו לא כל שכן!
מה נפק מן ביניהון? עבר ופדייו שלא מדעת הבעלים*אם יכול לפדות פ"ח שלא מדעת הבעלים*. רבי לעזר אמר פדוי רבי יוחנן אמר אינו פדוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר ופליגא עלוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר הגונב פטר חמור של חבירו משלם תשלומי כפל. וסופא פליגא עלוי. שאף על פי שאין לו בו עכשיו יש

לו בו לאחר זמן.
מתניי פליגא על רבי לעזר פטר חמור אין מקדשין בו את האשה. פתר לה רבי לעזר לאחר עריפה דאמר רבי לעזר הכל מודין לאחר עריפה שאינו פדויי.
פטר חמור אין מקדשין בו את האשה ורבי שמעון מתיר. הדא פליגא על רבי לעזר בתרתיי אין בחיי דפליגא עלוי מן רבנין, אין לאחר עריפה פליגא עלוי מרבי שמעון! רבי חנינה בשם רבי יודן תיפתר שמת. ור׳ שמעון מתיר. ערפו אסור בהנייה עריפה עריפה מה עריפה שנאמר להלן עורפו וקוברו ואסור בהנייה. אף עריפה שנאמר כאן עורפו ואסור בהנייה.

על דעתיה דרבי לעזר ניחא, בחייו הוא מתיר, צריך שיהא אסור על עריפה. על דעתיה דרבי יוחנן קשיא, בחייו הוא אסור לא כל שכן לאחר עריפה?! אתא רבי יעקב בר אחא בשם ר׳ יוחנן רבי זעירא בשם רבנין על דרבנין צריכה, שלא תאמר הואיל והקישתה התורה עריפתו לפדיונו מה פדיונו יוצא לחולין אף עריפתו יוצא לחולין.

מצינו דבר שהרמתו יוצא לחולין ואסור בהנייה?! התיבון הרי טבל טבול למעשר עני הרי הוא והרמתו יוצא לחולין ואמר רבי בא בר הונא בשם רבי האוכל פירותיו טבולים למעשר עני חייב מיתה! רבנין דקיסרין בשם ר׳ ירמיה כך משיבין חכמים לר״ש מצינו דבר טעון פדיון מותר בהנייה?! התיבון הרי בכור אדם טעון פדיון ומותר בהנייה.
מכרן וקידש בדמיהן מקודשת. רבי חגיי בשם רבי זעירה בשאין דמיהן. אמר ר׳ חנינה זאת אומרת שאין מקדשין בגזילה:

הלכה ט משנה המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות כהונה ובדמי חטאת ואפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל:

גמרא רבי יוסי בן חנינה אמר אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. מה טעמא דרבי יוסי בן חנינה? (במדבר ה) ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עבד לה ר' יוחנן יתנם לכל מי שירצה. מתניתא הא פליגא על רבי יוסי בן חנינה קונם כהנים ולויים נהנין לי יטלו על כרחו. פתר לה באומר אי אפשי ליתן מתנה כל עיקר. תדע לך שהוא כן דתנינן כהנים אילו לוים אילו נהנין לי יטלו אחרים.
מתניתא פליגא על ר' יוחנן האומר הילך סלע זו ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה ברוצה ליתנו לשני כהנים ובן בתו אחד מהן. והוא אומר לו הילך סלע זה ותן כולו לבן בתי כהן.
בעון קומי רבי זעירה בהדא כהן לישראל אסור מה דרבי יוסי אמר?*האים שרי גם כהן לישראל?* לא אגיבון*לא השיבו כלום*. רבי חזקיה בשם רבי אחא אכין אמר לון: על דעתיה דרבי יוסי בן חנינה כהן לישראל למה הוא אסור לא מפני מראית העין?! אף רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור מפני מראית העין!

ועוד מן הדא דתני הכהנים והלוים המסייעים בגרנות אין נותנין להן לא תרומה ולא מעשר, ואם נתן הרי זה חילל. (ויקרא כב) ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו תרומותן אינן תרומה מעשרותן אינן מעשרות והקדישן אינן הקדש ועליהן אמר הכתוב (מיכה ג) ראשיה בשוחט ישפטו וכהניה במחיר יורו וגו'. והמקום מביא עליהם שלש פורעניות. הדא היא דכתיב (שם) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית לבמות יער.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל פתר לה בתרומות שנפלה לו משל אבי אמו כהן:

פרק שלישי

הלכה א משנה האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקידשה לעצמו מקודשת לשני

וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת לשני בת ישראל לכהן תאכל בתרומה

מעכשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת ואינה מקודשת בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה:

גמרא תני הרי זה זריז ונשכר אלא שנהג מנהג רמיות. אף למידת הדין כן. האומר לחבירו צא וקח לי מקח פלוני והלך ולקחו לעצמו הרי זה זריז ונשכר ונקנה המקח אלא שנהג מנהג רמיות.
רבי זעירא מיקל להון דחמי לחבריה זבין זבינא ומעלה ליה עלוי.*מקלל למי שרואה חבירו לוקח מקח, ומעלהו בדמים כדיי שיקחנו לעצמו* אמר רבי אבון בשם רבי זעירא אף לעושה עלוי חבילה?!? רבנין קריי עלוי (איוב ו) למס מרעהו חסד ויראת שדי יעזוב.

לא הוחזק השליח בעדים, הוא אומר לעצמי קידשתי והיא אומרת לראשון, השני- כאומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני. והיא- כאומרת לראשון קידשתני והוא אומר לא קידשתיך. אמרה איני יודעת, חזקה לשני.
הוחזק השליח בעדים, הוא אומר לעצמי קידשתי והיא אומרת לראשון, חזקה לראשון. אמרה איני יודעת שניהן נותנין גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס.

לפיכך אם מת השני בתוך שלשים יום או גירשה, חלו עליה קידושי ראשון. לאחר שלשים יום מת, לאחר שלשים ולא גירש, לא חלו עליה קידושי הראשון. הדא דתני רבי חייה כל תנאי שנתקיים, אף על פי שבטל לאחר מיכן הרי זו מקודשת. וכל תנאי שבטל בשעת קידושין,*כגון הכא שעדיין חי ביום 30* אף על פי שמתקיים לאחר מיכן אינה מקודשת.

סוגיא צריכה תיקון

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: הרי זו עולה לאחר שלשים יום, ומכרה בתוך שלשים יום הרי זו מכורה, והקדישה*לשם שלמים* הקדש. חזר ולקחה, בתוך שלשים יום, חל עליה הקדש עולה. לאחר שלשים, לא חל עליה הקדש עולה(*סבר האי לישנא שיכול להפקיע ההקדש בתוך 30ע"י מכירה)*

לא דמייא עולה לאשה.

מה דמייא אשה לעולה? א"ר חייה בר אדא תיפתר שמת השני*בתוך 30* והוה ליה*לשני* אח, מכיון שהיא זקוקה לייבום לא חלו עליה*לאחר 30* קידושי הראשון.

מה דמייא עולה לאשה? אמר ר' מתניה תיפתר שהקדישה לבעלת מום קבוע.*לאחר 30, וחזר ומכרה, נפקע ההקדש*

ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירא תמן את אמר אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט. והכא את אמר הכין?! א"ל תמן באומר מכבר.*מעכשיו*. ברם הכא באומר לאחר שלשים יום.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הרי זו עולה שלשים יום, כל שלשים הרי זו עולה. לאחר שלשים יום יצאת לחולין מאיליה. מעילתה

מה היא? רבי יוחנן אמר מעילתה ברורה. רבי זעירא רבי הילא תריהון אמרין מעילתה ספק.
הרי את מקודשת לי שלשים יום הרי זו מקודשת. מה בין הקדש ומה בין אשה? מצינו הקדש יוצא בלא פדיון. ולא מצינו אשה יוצאה בלא גט.
הן אשכחנן הקדש יוצא בלא פדיון? כר״ש דר״ש אמר נכנסין ולא נותנין*במקדיש שדה אחוזה ולא גאלה* אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר דברי הכל בשדה מקנה.

הרי זו גיטה שלשים יום אין זה גט כריתות.

*קידשה ל30 יום..*אמר רבי יצחק בר לעזר הדא דאת אמר מקודשת בשקידשה בכסף אבל אם קידשה בשטר הואיל ולא למדו כתב קידושין אלא מגירושין. מה בגירושין אינה מגורשת אף בקידושין אינה מקודשת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה לאחר שלשים, מכרה בתוך שלשים אינה מכורה, הקדישה לא קדשה. ליידא מילה א״ל לאחר שלשים? לשייר לו גיזה ועבודה.
תלוש מן הקרקע הזה שיקנה לך לאחר שלשים יום מכרו בתוך שלשים יום אינה מכור הקדישו לא קדש. ליידא מילה א״ל לאחר שלשים לשייר לו אכילת פירות.

הילך סלע זה שתקנה לי שדך לאחר שלשים יום. מכרה בתוך שלשים אינה מכורה. ומה בינה לאשה? אלא מכרה הרי זו מכורה.
הילך כסף זה שיקנה לי עבדך לאחר שלשים. אית תניי תני הראשון ביום וביומיים ואית תניי תני השני ביום וביומיים. אית תניי תני זה וזה אינו ביום וביומיים. אית תניי תני זה וזה ביום

וביומיים.
מאן דמר הראשון ביום וביומיים. ומת תחת ידו. מאן דאמר השני ביום וביומיים, כי כספו הוא. מאן דאמר זה וזה ביום וביומיים הראשון במת תחת ידו השני כי כספו הוא. מאן דאמר זה וזה אינו ביום וביומיים הראשון שאינו כספו והשני אינו מת תחת ידו.

בת כהן לישראל תאכל בתרומה אית תניי תני לא תאכל בתרומה. אמר רבי הילא מאן דאמר תאכל בתרומה כשהשני כהן ומ״ד לא תאכל בתרומה בשאין השני כהן.

מעכשיו לאחר שלשים יום, רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושי מאה תופשין בה. אמר רבי לעזר לכן צריכה אפילו קידשה השני קידושין גמורין. רבי יצחק בר טבליי בעא קומי רבי לעזר מה נפשך מה שקנה בה הראשון קנה, והשאר השני בא וגומר! א״ל וכי יש נפשך בעריות?! מהו כדון? כל אשה שאינה קנויה לאדם א׳ אפי׳ קידושי מאה תופסין בה.

??חד תלמיד בעא קומי רבי זעירא, נתן לה בשחרית על מנת לגרשה בין הערבים.*אים השני קידשה ע״מ לגרשה מיד,*

חד דויד??? סבר מימר כל שהוא קונה. אמר רבי זעירא לאחר שלשים קונה קניין גמור.*מתחיל עכשיו ונגמר לאחר 30* אבל אם הוסיף בה השני קניין גמור *וחזר וגירשה,* קורא אני עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. ???

היו שניהן כהנים, שניהן אחים, שניהן אסורין.*משום גרושת/אחיו*

היו שלשה אחין וקידשוה שנים מהן, ומתו. הדא היא דתני רבי חייה אשת מת אחד מתייבמת ולא אשת שני מתים.
היו שני אחים וקידשוה שניהן ומת אחד מהן, השני מהו שיהא מותר בה? מה נפשך מה שקנה בה קנה, והשאר נפלה לו מאת אחיו! רבי יודן בן פזי אמר אסור בה. אמר רבי יוסי טעמא דרבי יודה בר פזי: כל יבמה שאין כולה לפנים, צד הקנוי שבה נידון משום ערוה וערוה פוטרת צרתה. אמר רבי חנינה יאות אמר רבי יודה בר פזי כלום נפלה לו לא מחמת אחיו. לאחיו היא אסורה לו היא מותרת?!

בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה. לכן צריכה שאפילו השני כהן:

הלכה ב משנה האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז הרי זו מקודשת והוא יתן. על מנת שאתן ליך מיכן ועד שלשים יום נתן לה בתוך שלשים יום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת
על מנת שיש לי מאתים זוז, הרי זו מקודשת ויש לו על מנת שאראך מאתים זוז מקודשת ויראנה, ואם הראה על שולחנו אינה מקודשת:
גמרא תמן תנינן הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן. לא הספיקה ליתן עד שמת. תני רשב״ג אומר נותנין לאביו ולאחיו והיא פטורה מן החליצה ומן הייבום. אף בקידושין כן. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז, כרשב״ג אביו ואחיו נותנין לה והיא זקוקה לחליצה ולייבום.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן סדר הסימפון כך הוא: אנא פלן בר פלן מקדש ליך אנת פלנית ברת פלן על מנת ליתן ליך מיקמת פלן*נכס פלוני* ומכנסיניך ליום פלן, ואין אתא יום פלן ולא כנסתיך לא יהוי לי כלום.*אים לא אכנסך ביום פלוני, אין לי עליך כלום* אירע לו אונס? רבי יוחנן אמר אונסא כמאן דלא עבד. רשב"ל אמר אונסא כמאן דעבד. על דעתיה דרשב"ל היך צריך למיעבד? דאין אתא יום פלן ולא הויתי כונסה לי לא יהא עליך כלום. ר' יוחנן דמיך, פקיד לבנתיה דיהוון עבדן כרשב"ל.*ריו"ח צווה לבנותיו שיעשו כר"ל* אמר שמא יעמוד בית דין אחר ויסבור דכוותיה ונמצאו בניו באין לידי ממזירות.

הגיע הזמן, הוא אומר נתתי והיא אומרת לא נטלתי. אמר ר' אבון מכיון שהוא מבקש להוציא סימפון מיד האשה, עליו להביא ראייה. הגע עצמך דלא הוה סימפון? אמר רבי יוסי מכיון שהוא מבקש לאוסרה, עליו צריך להביא ראייה שכנסו עצמן בתוך סימפון.
אתא עובדא קומי רבי אבהו. אמר ליה זיל הב! א"ל רבי אשה לא קניתי ואת אמר לי איזיל הב?! אמר רבי אבהו מימי לא שחק בי אדם אלא זה. חזר ואמר אין הוא חזר ביה יתן, אין היא חזרת בה תתן. ולא הדא היא קדמייתא?! חזר ועשאו מעשה בית דין.??? *עשה ביניהם דבר חדש--שמי שיחזור בו ישלם קנס???*

סדר סימפון כך הוא עד אחד משל חתן ועד אחד משל כלה ושניהן בוררין להן עוד אחד כדי שיהיו לו שני עדים לזה ושני עדים לזה.

הדא דאת אמר בשאין שניהן מודין. אבל אם היו שניהן מודין

שניהן יכולין לעקור קידושין. כהדא *ביבמה הזקוקה* הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי. אף על פי שחזר ואמר לא בעלתי לא הכל ממנו,*וחייב ליתן גט,* שכבר אמר משעה ראשונה בעלתי אבל אם אמר משעה ראשונה לא בעלתי שניהן יכולין לעקור חזקה היה.
עד אחד משל חתן ועד אחד משל כלה, והחתן חתום בכתב ידו. רבי אבהו אמר סימפון, רבי בא אמר קידושין.*אף שלא קיים התנאי, חיישי׳ לקי׳--מכיון שלא חתמה אף היא* אני אומר, לא עמד ובירר את הסימפון, אלא סבר שהוא מתיר באחותה*רוצה להיות מותר באחותה.* עד שיהא מדעתו ומדעתה.

היה מדעתו סימפון ומדעתה קידושין.*הוא אומר שהיה תנאי בדבר-והיא מכחישתו* רבי חנינה אמר סימפון. רבי חגיי בשם רבי זעירא אמר קידושין. והוה רבי חנינה מתריס*חולק עליו בתוקף!* כל קבל רבי חגיי*לעומת רב חגיי,* א״ל רבי הילא קבל חגיי!*תקבל עליך פסקו ,* דחגיי אינשי סבורה הוא! דמר רבי זעירא, באדר קדמייא דמך רבי הילא, באדר תניינא אתא עובדא קומי רבי חנניה חבריהון דרבנין, ובעא מיעבד כהדא דרבי חגיי. א״ל רבי שמואל בר אימי לא יאות הוה רבי הילא אמר לך, קבל לחגיי דחגיי אינשא סבורא הוא!
אמר רבי חגיי מתניתא מסייעא לי: קידשתני, והוא אומר לא קידשתיך הוא מותר בקרובותיה <u>והיא אסורה בקרוביו</u>.

התיב רבי בורקי קומי רבי מנא, ואם אף בסימפון כן? אמר ליה לית סימפון ספק, אלא הוא סימפון או קידושין?! *האין הדבר ספק אים היה ״קידושין״ או ״סימפון״--ושפיר דמי למתני׳*

קידש בתוך סימפון, הרי אלו קידושין גמורין.

גירש, תלמידוי דרבי יונה אמרין נגעו בה גירושין. רבי יונה אמר לא נגעו בה גירושין. כד דמך רבי יונה עבדון תלמידוי דכוותיה. אמרין, לאחר שלשים יוצאת בלא גט ואת אמר נגעו בה גירושין! אלא לא נגעו בה גירושין.

מת מתוך סימפון, רבי אבהו אמר מותרת לינשא. רבי בא אמר אסורה להינשא. רבי מנא שאל לבית אבוי דר׳ יוסי היך רבכון נהיג עביד? אמר ליה כדו זמן מרובה,*אים כתב אים לא אכנסך ל 300 יום וכו׳ , ומת אי״צ להמתין* הוא אמר: תלך ותינשא מיד! כדו זמן ממועט, הוא אמר: מה בכך שתמתין!!
שליח דברים בתוך סימפון. רבי מנא אומר סימפון רבי בא אמר קידושין. וחששין רבנין להדא דרבי מנא:

הלכה ג משנה על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בבקעה*המקום שאינו שלו*...אינה מקודשת
ר׳ מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר (במדבר לב) ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן ואם לא יעברו חלוצים אתכם וגו׳ ר׳ חנניה בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאומרו שאילמלא כן יש במשמע שאף בארץ כנען לא ינחלו:
גמרא ר׳ חנניה בריה דר׳ הלל בעא אילו מ״ד בני פלוני יעשה דבר פלוני ויטול חפץ פלוני ושאר בני יירשו נכסיי אין עבד הוא נסיב ואין לא עבד לא נסיב. או שנייא היא דכתיב (במדבר לד) לתת לתשעת המטות וחצי המטה. והוי דו אמר בני פלוני יעשה דבר

פלוני ויטול חפץ פלוני ושאר בני יירשו נכסי. אין עבד הוא נסב ואין לא עבד, לא נסב לא מיכא ולא מיכא.*כ יש ללמוד מלשון הכתוב, שאים לא יעברו, לא יטלו כלום*

תמן תנינן מתנה אדם על עירובו. כיני מתניתא מתנה אדם על עירוביו. אמר רבי אלעזר מאן תנא אם באו ואם לא באו? רבי מאיר. היידין רבי מאיר? חברייא אמרין רבי מאיר דקידושין דתני האומר לאשה הרי את מקודשת ע״מ שירדו גשמים. ירדו גשמים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. רבי מאיר אומר בין שירדו גשמים בין שלא ירדו גשמים מקודשת עד שיכפול תנייו. הכל מודין שאם אמר <u>לאחר</u> שירדו גשמים ירדו גשמים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

ר' יוסי אומר רבי מאיר דעירובין היא דתנינן תמן אם ספק רבי מאיר ור' יודה אומרים הרי זה חמר גמל.*???ה״ה שמחמיר שצריך להתנות אים בא... אים בא...* אמר רבי יוסי לא אמר רבי מאיר אלא לחומרין.*כ מעיקר הדין, אף כשלא כפל, אינה מקו' לראשון כשלא ירדו גשמים.* א״ר מנא ויאות! בעירובו אינו קונה שלא זכה בו את עירובו, כבני עירו שנתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא לראשון אינה מקודשת שלא ירדו גשמים ולשני אינה מקודשת שלא כפל תנייו.

???רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה, והן אם לא כי לא אחד הוא. א״ל שנייא היא שהיתה הארץ לפניהן והוא מבקש להוציאה מידם*ע״כ הוצרך לכפול*

ר' יודה בר סיסין ר' יודה בר פזי בשם ר' אחא ירדו לסימפוןשכופלין*...אים לא אתן... לא תהא מקודשת* בשיטת ר״מ

דקידושין. ר' חנניה חברין דרבנין בעא, למה לי כר"מ? אפילו כרבנין! לא כן אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן סדר סימפון כך הוא: אנא פלן בר פלן מקדש ליך אנת פלנית בת פלוני ע"מ ליתן ליך מיקמת פלוני, ומיכנסיניך ליום פלן, ואין אתא ולא כנסתיך, לא יהוי לי עליך כלום. ויאמר על מנת שלא לכפול תנייו. אילו לא כפל תנייו מי עקר קידושין???

א"ר יוסי בי רבי בון בכל אתר אית לר"מ ממשמע לאו את שומע הין והכא לית ליה?! אמר ר' מתניה חומר הוא בעריות:

דף לה,ב פרק ג הלכה ד משנה המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה לוייה והרי היא כהנת עניה והרי היא עשיר' עשיר' והרי היא ענייה הרי זו מקודשת מפני שלא הטעתו:

דף לה,ב פרק ג הלכה ד גמרא ר' לעזר אמר מקודשת אפילו בעדים. ר' שמואל בשם רבי זעירא מקודשת לחומרין. רבי בר אחא בשם רבי אימי ראובן חייב לשמעון סמכיה גבי לוי. אפירסן לוי. לית ראובן חייב לשמעון. הדא דאת אמר בשלא עשו בהערמה אבל עשו בהערמה חייב.

דף לו,א פרק ג הלכה ד גמרא כהדא חזרייה סמכון לתנאי קרייה גבי זבונה. קרן זבונה ואזל ליה. אתא עובדא קומי רבי מנא אמר אין פריטין אינון אינון פושעין. אין דינרין אינון כיני אורחא דזבונא מדדייה. חד בר נש קם עם חבירה בשוקא אמר ליה הב לי קיתונא דאית לי גבך. אמר ליה הב לי דינרא דאית לי גבך. אמר ליה הב לי קיתונא וסב דינרא. אתא עובדא קומי רבי מנא אמר ליה את אודית ליה בדינרא והוא לא הודי לך בקיתונא. איזיל והב ליה דינרא. אמר רבי יעקב בר אחא מודי רבי אימי דו אמר

בשהדין לא כן אלא בדיל דלא יכפור בקיתונא לא חייב. חד בר נש הוה חייב לחבירה מאה דינרין בקרטים שלח חמשין גבי שליחא אמר ליה אין לא יהב לך קרטיסה. לא תתן ליה כלום. אתא עובדא קומי רבי אימי אמר איזיל הב ואנן ידעין. הגע עצמך דמת רבי אימי עושין לו מודע ב״ד דזכה לחבריה רבנין דהכא אמרין דזכה זכה. דלמא רבי דוסתאי בי רבי ינאי ורבי יוסי בן כיפר נחתון לגביה לחבירא תמן איתאמר עליהון לישנא בישא הוון בעיין דלא יהיויין כלום אתא בעון מיפקא מינהון. אמרין לון כבר זכנון אמרין לון ומנין. אמרין לון מנן בעי תקמינון טבאות. אמרין לון שומרי חנם אנחנו. אזלון לגבי רבי דוסתי בי רבי ינאי אמר לון

דף לו,ב פרק ג הלכה ד גמרא אהן הוא כולא. נסבון לר׳ יוסי בן כיפר וכפתון ואפקין מיניה. כד סלקון להכא אתא לגבי אבוי אמר ליה חמי מה עבד לי ברך אמר ליה מה עבד לך אמר ליה אילו אשוי עימי לא הוון מפקה מינן כלום. א״ל מה עבדת כן אמר ליה ראיתי אותן בית דין שוה וכובעיהן אמה ומדברין מחציין ויוסה אחי כפות ורצועה עולה ויורדת ואמרתי שמא דוסתי אחר יש לאבא. אמר ר׳ חגיי הדא דאת אמר בההוא דלא יכיל מיקמה גרמיה טביות. ברם ההוא דיכיל מיקמה גרמיה טבאות נסב לון מן דין ויהב לדין ומוחל שטר לחבריה. ר׳ חנניה ור׳ מנא חד אמר מחיל וחרנה אמר לא מחיל ליה עד דחזר ליה שטרא:

דף לו,ב פרק ג הלכה ה משנה האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירו לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה מקודשת לי לא אמר כלום:

דף לו,ב פרק ג הלכה ה גמרא בעון קומי רבי יוחנן מה בינה לאומר הרי זו תרומה על המחוברין הללו שיתלישו אמר לון תמן יש בידו לתלוש ברם הכא אין בידו לשחרר. התיב ר׳ פס הגע עצמך

שהיתה שפחתו. אמר רבי בא בר ממל כשתשתחרר נתלית בדעת אחרת. דלמא רבי הושעיה רבא ורבי יודן נשייא הוון יתבין אמרין נימא חדא מילה בקדושין האומר לאשה הא ליך פרוטה זו שתקדשי לי לכשאגרשך מהו. גחכון וקמון להון אמר רבי יוסי ולמה גחכון. לא אמר רבי בא בר ממל לכשתשתחרר נתלית בדעת אחרת.

דף לז,א פרק ג הלכה ה גמרא והכא לכשתתגרש נתלית בדעת אחרת. אין את בעי מקשייא הכין קשי. חד בר נש הוה אזיל מקדשא חדא איתא קדמיה חבריה ואמר לה הוי ידעה דההן גברא דהוא אזל מקדשתיך דעתיה בישא עתיד הוא מישבק ליך אלא הא לך פרוטה זו שתתקדשי לי בה לכשיגרשך מהו. תמן תנינן הרי הנטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות טלית זו קרבן אם אינה נשרפת ונשרפה למפריען קדשו מעל. אין תימר מיכן ולבא לא מעל. חזקיה אמר פדיין חזרו לקדושתן. רבי יוחנן אמר פדיין פדויין. מתניתא פליגא על רבי יוחנן אין להן פדיון פתר לה לכשקצצו אין להן פדיון. אמר רבי יוסי מאן דאמר חזקיה בשפדיין הוא אבל אם פדיין אחר פקעה מהן קדושתן. מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר פדיין אחר פקעה מהן קדושתן והכא הוא אמר נישאת לאחר לא פקעו ממנו קידושין לא צריכה דלא כשנתן לה שתי פרוטות אחד מכבר ואחד לכשיגרשה מהו. אמר רבי ינאי נימנו שלשים וכמה זקינים מניין שאין קידושין תופשין ביבמה. תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר. שלא יהא בה הוייה לזר. אמר ליה רבי יוחנן ולא מתניתא היא או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת. והוה רבי ינאי מקלס ליה (ישעיהו מו) הזלים זהב מכיס (משלי יג) בני אל יליזו מעיניך. (משלי כז) ישמע חכם ויוסף לקח וגו'. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסייא יכיל הוא פתר ליה כרבי עקיבה. דרבי עקיבה אומר יש ממזר מיבמה שמואל

אומר בעניותינו צריכה ממנו גט. אמר רבי יוסי בי רבי בון

דף לז,ב פרק ג הלכה ה גמרא מתניתא לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אבל אם אמר לאחר שימות יבמיך הרי זו מקודשת. תני ר' חייה בת יומה מתקדשת בכסף בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה. אמר רבי מנא מתניתא אמרה כן. וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה הרי היא מקודשת לי לא אמר כלום. מפני שאינה בעולם. הא אם היתה בעולם הרי זו מקודשת:

דף לז,ב פרק ג הלכה ו משנה האומר לאשה התקדשי לי על מנת שאדבר עלייך לשלטון ואעשה עמך כפועל דיבר עליה לשלטון ועשה עמה כפועל מקודשת ואם לאו אינה מקודשת על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת מת האב הרי זו מקודשת מת הבן מלמדין את האב לומר שאינו רוצה:

דף לז,ב פרק ג הלכה ו גמרא רב אמר והוא שנתן לה שוה פרוטה אנן קיימין. רבי אימי בעי קומי רבי וכלה דברים לא והוא שנתן לה שוה פרוטה אנן קיימין. אלא כיני במה שאדבר עליך לשלטון ודיבר עליה לשלטון בשוה פרוטה מקודשת. ואם לאו אינה מקודשת. במה שאעשה עמך כפועל ועשה עמה כפועל שוה פרוטה מקודשת. ואם לאו אינה מקודשת. רבי בא בשם רב והוא שייחדה לו סלע במגדל במה קידשה כההיא דתנינן תמן כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב בחליפיו. על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת לא רצה אינה מקודשת. סתמו אינו רוצה מת האב הרי זו מקודשת סתמו רוצה. מת הבן מלמדין את האב לומר אינו רוצה. סתמו רוצה. אמר רבי יוחנן לרבי ינאי ואית מתניתא אמרה כן. אמר ליה ולינאי עליבא את שאיל מילה בקידושין. חזר רבי ינאי ופתר מתניתא על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת באומר ע"מ דו אמר והוא לא אמר. מת האב

דף לח,א פרק ג הלכה ו גמרא הרי זו מקודשת כמאן דאמר מת

הבן מלמדין את האב שיאמר איני רוצה כמאן דאמר. אמר רבי זעירא לרבי יוסי יכיל רבי ינאי מיפתור מתניתא היך דו בעי אמר ליה כן אמר רבי שמעון בן לוי לא מיתמגע רבי מיכלל באתר חד ופרט באתר חד. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן על מנת שיש לי בית כור עפר כלל. במקום פלוני פרט:

דף לח,א פרק ג הלכה ז משנה האומר קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא א' ואמר אני קידשתיה נאמן זה אומר אני קדשתיה וזה אומר אני קידשתיה שניהן נותנין גט ואם רצו א' נותן גט ואחד כונס:

דף לח,א פרק ג הלכה ז גמרא מהו נאמן שמואל אמר נאמן ליתן גט. אסי אמר נאמן לכנוס. רב הונא בשם רב אמר נאמן לכנוס. ר' יוחנן אמר נאמן לכנוס ואין למידין ממנו דבר אחר. מהו אין למידין ממנו דבר אחר. אחת משדותי מכרתי ואינו יודע למי מכרתיה בא א' ואמר אני לקחתיה לא הכל ממנו. אף בקדושין כן אח' מבנותי קידשתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר אני קידשתיה לא הכל ממנו. מתניתא פליגא על רב המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו. תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל. ברם הכא לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים. לכשיבואו שנים ויאמרו זהו שקידש. מתניתא פליגא על שמואל זה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה שניהן נותנין גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס. פתר לה באומר לאחד משני אלו קידשתיה ואיני יודע אי זהו. רבי זעירא רבי יוסי בשם רבי יוחנן קדם אחד מהן וכנס מוציאין מידו. הדא דאת אמר בשזה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה וקדם וכנס. אבל אם אמר אני קידשתיה וכנסה ובא אחר ואמר אני קידשתיה לא כל הימנו. ותני כן אם משכנסה בא אחר ואמר אני קידשתיה לא כל הימנו:

דף לח,ב פרק ג הלכה ח משנה קידשתי את בתי הקטנה קידשתיה

וגירשתיה כשהיא קטנה והרי היא קטנה נאמן קידשתיה וגירשתיה כשהיא קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן [נשבית ופדיתיה בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן] מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל:

דף לח,ב פרק ג הלכה ח גמרא קידשתי את בתי הקטנות בכלל. הגדולות אינן בכלל. נתקדשה בתי אפי' קטנות אינן בכלל. גירשתי את בתי הקטנות בכלל. והגדולות אינן בכלל נתגרשה בתי אפילו קטנות אינן בכלל. קידשתיה לאחד מן הפסולין לה נאמן הבעלתיה לאחד מכל הפסולין לה אינו נאמן. נשבית ופדיתיה בין שהיא קטנה ובין שהיא גדולה או שנבעלה לאחד מן הפסולין לה לא כל הימינו לפוסלה. כיני מתניתא שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן. יש לי אחים אינו נאמן. רב אמר מאחר שבידו לגרש נאמן. מילתיה דשמואל אמרה כן. חד פרסאה מי דמך אמר לון הבו לאיתתיה דההוא גברא גיטא אמרון ליה ולמה בגין ההוא אחוך עליבא. כד דמך אתא עובדא קומי רבי שמואל אמר מאחר שיש בידו לגרש נאמר ר' יוחנן אמר אינו נאמן. נחת עולא לתמן ואמר בשם ר' יוחנן וחברון עלוי. הגע עצמך שהיה כהן. רב אמר המקדש בעד אחד לא עשה כלום התיב רב ששת והא מתניתא פליגא קידשתני והוא אומר לא קידשתיך הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו. אמרין הכין הוה עובדא שמעון בר בא אייתי גיטא ונתנו לה בעד אחד אתא עובדא קומי רבי יוחנן אמר אין עד אחד באשת איש כלום. לא רבי חייה בר אסי אמר בשם אסי אין עד אחד באשת איש כלום. שמואל אמר המקדש בלא שידוכים

דף לט,א פרק ג הלכה ח גמרא לוקה ותופשין קידושין מר עוקבא בשם שמואל אמר תלת המקדש בלא שידוכין לוקה והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה. והמבזה שליח בית דין לוקה:

דף לט,א פרק ג הלכה ט משנה מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות כולן אסורות דברי רבי מאיר חוץ מן הקטנה שבקטנות רבי יוסי אומר כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות קידשתי את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות אם גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות כולן אסורות דברי רבי מאיר חוץ מן הגדולה שבגדולות רבי יוסי אומר כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות:

דף לט,א פרק ג הלכה ט גמרא רב חמא אמר תריי מן תריי. אמר רבי יעקב בר אחא כגון אנא דאית לי תריי מן תריי. מתניתא בשיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים. אבל אין לו אלא כת אחת אם אמר גדולה לא קידש אלא גדולה. ואם אמר קטנה לא קידש אלא קטנה. תמן תנינן עד לפני הפסח רבי מאיר אומר עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירה מחלפה שיטתיה דרבי מאיר מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אמר עד שיצא כל רשויות הגדולות. עד שיצא כל רשויות הקטנות. והכא אמר הכין. אמר ליה משמת בן עזאי ובן זומא בטלו השקדנים. ולא עמד שקד עד שעמד ירמיה. אמר רבי בא בריה דרבי חייה בר ווא. והוא מקנתר להון לא כבר קשיתה הרי עולם. לא כבר קשיתה רבי אלעזר קומי ר' יוחנן מחלפה שיטתיה דר' מאיר ואמר לון רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע. אמר ליה אנן בעיי עד לפני ואת אמר אכן. אמר ר' זעירא לשון ניוותי הוא עד לפני פיסחא. א"ר אבין הכל מודין בפסח שהוא מותר. מה פליגין בפרס הפסח ההן אמר עד שיצא וההן אמר עד שיגיע:

דף לט,ב פרק ג הלכה י משנה האומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני הוא אסור בקרובתיו והיא מותרת בקרוביו

קידשתני והוא אומר לא קידשתיך היא אסורה בקרוביו והוא מותר בקרובותיה קידשתיך והיא אומרת לא קידשת אלא בתי הוא אסור בקרובות הגדולה וגדולה מותרת בקרוביו הוא מותר בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו:

דף לט,ב פרק ג הלכה י גמרא אמר ר' יוסי מסתברא דלא יהוי ר' מאיר פליג הכא. אמר רבי מנא כל גרמיה אמרה דהוא פליג. מהו אין תמן שבכלום גדולות וקטנות את אמר רבי מאיר פליג כאן שבכלום גדולות אצל קטנות וכלום קטנות אצל גדולות לא כל שכן שיהא רבי מאיר פליג:

דף לט,ב פרק ג הלכה יא משנה קידשתי את בתך והיא אומרת לא קידשת אלא אותי הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו הוא מותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרוביו:

דף לט,ב פרק ג הלכה יא גמרא רב הונא אמר מפתים אותו ליתן גט. וכופין אותו ליתן קנס. הגע עצמך שהיה חבר והיה יודע שחייב גט וקנס. והלך ונשא את החותה מוציאין את הוודאי מפני הספק:

דף לט,ב פרק ג הלכה יב משנה כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הוולד הולך אחר הזכר אי זו זו זו כהנת לויי וישראלית שנישאת לכהן ללוי ולישראל וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הוולד הולך אחר הפגום שבשניהן ואי זו זו זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר כל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה קידושין על אחרים הוולד ממזר ואי זו זו זו הבא על אחת מכל העריות שבתורה וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הוולד כמוה ואי זו זו זו וולד

דף מ,א פרק ג הלכה יב משנה שפחה ונכרית:

דף מ,א פרק ג הלכה יב גמרא רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן הרי גר שנשא ממזרת הרי יש קידושין ואין עבירה והוולד

הולך אחר הפגום שבשניהן. אמר ליה בכל מקום ששנה ר' פירש ואי זה זה כהנת ולויה וישראלית שנשאו לכהן וללוי ולישראל. רבי אבין שמע לה מן דבתרה בכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הוולד הולך אחר הפגום. רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן הרי גר שנשא ממזרת הרי יש קידושין ואין עבירה והוולד הולך אחר הפגום שבשניהן. אמר ליה כל מקום ששנה רבי פירש ואי זה זה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתין. ותיביניה הרי חלל שנשא לבת ישראל רי קידושין ואין עבירה הוולד הולך אחר הפגום שבשניהן. הרי המחזיר גרושתו משנישאת הרי קידושין ויש עבירה והוולד כשר. דאמר ר' חייא בשם ר' יוחנן המחזיר גרושתו משנישאת בתה כשירה לכהונה. מה טעמא היא תועבה ואין בניה תועבין. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב גר ועבד משוחרר וחלל מותרין בכהנת. מאי טעמא כשירין הוזהרו על הפסולות ופסולות על הכשירין אבל לא כשירות על הפסולין. ולא פסולין על הכשירות. והא תני (ויקרא כא) לא יקחו לא יקחו מלמד שאף האשה מוזהרת על ידי איש. סברין מימר בכשירות על הפסולין ואינן אלא בפסולות על הכשירים. חד גיור אתא לגבי רבי יוסא אמר ליה מהו מינסוב ממזרתא אמר ליה שרי חזר ואתא לגבי רבי יודה אמר ליה שרי אלא הוי ידע דבנוי דההוא גברא ממזירין קומי שמייא חזר ואתא קומי רבי יוסי אמר ליה הוית ידע דהוא כן ולמה שרית לי מן קדמייתא אמר ליה מה דשאלת לי אגיבונך. אמר ר' יוסה ההן גיורא מדמי לעמרתא גופנא אין בעית למיתניה בעמרא שרי. בכיתנא שרי. ניחא בת ישראל לממזר ולנתין דכתיב (דברים כג) לא יבא ממזר בקהל יי'. מה תלמוד לומר לא יבוא לו לפסול. אמר רבי אבהו מהו ממזר מום זר. ופליג על ההוא דאמר רבי יודה בר פזי (תהילים סח) אלהים מושיב יחידים ביתה. אפילו ממזר בסוף העולם. וממזרת בסוף העולם הקב"ה מביאן ומזווגן

זה בזה. רב הונא אמר אין ממזר חייה יותר משלשים יום. ביומוי דרבי ברכיה סלק הד בבלאי להכא והוה ידע ביה דהוא ממזר. אמר ליה רבי

דף מ,ב פרק ג הלכה יב גמרא זכה עימי. אמר ליה למחר את קאים בציבורא ואנא עביד לך פסיקא. אתא יתיב דריש מן דחסיל מידרש אמר לון אחונן זכון עם הדין דהוא ממזר. מן דאזל ליה קהלא אמר ליה רבי חיי שעה בעית גבך ואובדתא חיין דהוא גברא. אמר ליה חייך ההין יהבית לך דאמר רבי בא רב הונא בשם רב אין ממזר חיה אלא שלשים יום. אימתי בזמן שאינו מפורסם אבל אם היה מפורסם חיי הוא. רבי זעירא כד סליק להכא שמע קלין קריי ממזרה וממזרתא. אמר לון מהו כן הא אזלה ההיא דרב חונא דרב הונא אמר אין ממזרח חיי יותר משלשים יום אימתי בזמן שאינו מפורסם. אבל אם היה מפורסם חיה הוא. תני עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר. רבי שמעון בן יהודה אומר בשם רבי שמעון אין הוולד ממזר שאין ממזר אלא מאשה שהיא אסורה עליו איסור ערוה וחייבין עליה כרת. ושניהם מקרא אחד דרשו (דברים כג) לא יקח איש את אשת אביו וגו'. רבי מאיר דרש מה אשת אביו מיוחדת שאין לו עליה קידושין. <אבל יש לה קידושין על אחרים> והוולד ממזר אף כל שאין לה עליו קידושין הוולד ממזר. רבי שמעון בן יהודה דרש מה אשת אביו מיוחדת שאין לה עליו קידושין. אבל אם יש לה קידושין על אחרים הוולד ממזר. יצא עכו"ם ועבד שאין לה עליו ולא על אחרים קידושין. התיב רבי שמואל בר אבא על ההיא תנייא קדמייא הרי יבמה שזינת הרי אין לה עליו ולא על אחרים קידושין והוולד כשר. רבי ינאי בשם רבי עכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל הוולד ממזר. רבי יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין הוולד ממזר. רבי יעקב בר אחא ר' שמעון בר אבא ר' יהושע בן לוי בשם ר' ינאי בר' הוולד אינו כשר ולא פסול אלא מזוהם. רבי יונתן סלק עם רבי יודה נשייא לחמתא דגדר הורי

תמן הוולד כשר. אמר ר׳ זעירא ההן וולד כל מה דהוא אזיל הוא מתעלה. רבי עבד בריה מזוהם. בר בריה עבדה כשר. הורי רבי בא בר זבדא במקום כל רבנין הוולד כשר. רב ביבי אמר קומי רבי זעירא בשם רבי חנינה הוולד כשר. אמר רבי זעירא אין מן הדא אין למידין מעשה מהברה. אמר רבי חזקיה אנא ידע ראשה וסופה. ר׳ חמא בר חנינה הוה אזיל מיסוק לחמתה דגדר אתא לגבי אבוי א״ל הב דעתך דאית תמן מן אינון פסולייא דלא תפגע בהון. אע״ג דר׳ שמעון בן יהודה אמר משום רבי שמעון בן יוחי גוי ועבד שבאו על בת ישראל הולד כשר מודה שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה. אע״ג דרבי יהושע אמר הבא על אחותו הוולד כשר מודה שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה. חד בר נש אתא לגביה דרב אמר ליה בגין דלידתיה אימיה מן ארמאי אמר ליה כשר. אמר ליה רב חמא בר גוריא הן דעימך מגליך עד דאתי שמואל ויפסלינך. אע״ג דרב אמר גוי ועבד שבאו על בת ישראל הוולד כשר מודה שאם היתה נקיבה שפסולה מן הכהונה. אמר ר׳ יעקב בר אחא תניי תמן הפוסל פוסל בפנויה והמכשיר מכשיר אפילו באשת איש. רבי תנחום בר פפא שלח שאל לרבי יוסי תרין עובדין מן אלכסנדריאה. אחד בפנויה ואחד באשת איש. באשת איש שלח כתב ליה לא יבוא ממזר בקהל י״י. בפנויה שלח כתב ליה מבדין אתם שאין אתם מוזהרין על בנות ישראל הקדושות. אמר לרבי מנא סב וחתים וחתם אמר לרבי ברכיה סב וחתים

דף מא,א פרק ג הלכה יב גמרא ולא קיבל עלוי. מן דקמון קם רבי מנא עם רבי ברכיה אמר ליה למה לא חתמתה. אמר ליה לא כן אמר רבי יעקב בר אחא תניי תמן הפוסל פוסל בפנויה והמכשיר מכשיר אפילו באשת איש. אמר ליה בריך רחמנא דלא הוינא שמיע הדין אולפנא אילו הוינא שמיע הדין אולפנא לא הוינן מחתים והוון אמרין תלמידא פליג על רביה. אמר מר עוקרבן הכי

אתאמרת הפוסל פוסל בפנויה והמכשיר מכשיר בפנויה ברם באשת איש לא איתמר כלום. ברומשא סלק בעי מחתים. אמר ליה לית הכא אמר רבי חייה בר בא. אזל לצור אתא לגבי רבי יוחנן א"ל מה מעשה בא לידיך. אמר ליה גר שמל ולא טבל אמר ליה ולמה לא פגעתה ביה. אמר ליה רבי יהושע בן לוי ארפי ליה. יאות עבד דלא פגע ביה. מחלפא שיטתיה דרבי יהושע בן לוי תמן רבי יעקב בר אחא רבי שמעון בר בא רבי יהושע בן לוי בשם רבי גמליאל בר' הוולד אינו לא כשר ולא פסול אלא מזוהם. והכא הוא אמר הכין. ולא כן תני גר שמל ולא טבל. טבל ולא מל הכל הולך אחר המילה דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר אף הטבילה מעכבת. אלא ר' יהושע בן לוי כהדא דתני בר קפרא. דתני בר קפרא גר שמל ולא טבל הרי זה כשר. שאין גר שלא טבל לקירויו. וקשיא עלת לו טומאה קלה מטומאה חמורה. אמר רבי יוסי בי ר' בון כיון שזו וזו לשום קדושת ישראל עלת לו. ואי זה זה זה וולד שפחה ונכרית. תמן תנינן חוץ ממה שיש לו מן השפחה ומן הנכרית. שפחה דכתיב (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. נכרית. רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו. וכתיב כי יסיר את בנך מאחרי. בנך מישראל קרוי בנך ואין בנך מן הנכריות קרוי בנך אלא בנה. יעקב איש כפר גבורייא אזל לצור אתון שאלון ליה מהו מיגזור ברה דארמייתא בשבתא. וסבר למישרי להון מן הדא (במדבר א) ויתיילדו על משפחותם לבית אבותם. שמע רבי חגיי אמר ייתי וילקי. אמר ליה מהיכן את מלקיני. אמר ליה מן הדין (עזרא י) ועתה נכרות ברית להוציא כל הנשים הנכריות והנולד מהן וגו'. אמר ליה ומן הקבלה את מלקיני. אמר ליה וכתורה יעשה. אמר ליה מן הדין אוריתא אמר ליה מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי לא תתחתן בם וכו'. א"ל חבוט חבוטך דהיא טבא בקלטה:

דף מא,א פרק ג הלכה יג משנה רבי טרפון אומר יכולין ממזרין ליטהר כיצד ממזר שנשא שפחה הוולד עבד שיחררו נמצא הבן בן חורין ר' אליעזר אומר הרי זה עבד וממזר:

דף מא,א פרק ג הלכה יג גמרא כיני מתניתא ממזר מותר לו לישא שפחה. רב יהודה בשם שמואל הלכתא כרבי טרפון. רבי שמלאי הורי באנטוכיא. רבי סימאי הורי כפר ספורייא הלכה כרבי טרפון. תני משם ר' מאיר יש איש ואשה שמולידין חמשה אומות כיצד מי שיש לו

דף מא,ב פרק ג הלכה יג גמרא עבד ושפחה והולידו בנים הרי גוים. נתגייר אחד מהן אחד גר ואחד גוי נתגייר רבו וגיירו לשני עבדים והולידו בנים הרי אילו עבדים. אמר ר' זעירא הדא אמרא גוי שבא על שפחה והוליד בן הוולד עבד. שיחרר שפחה והולידה בן הוולד ממזר. ואחר כך שיחרר העבד והוליד בן הרי זה בן עבד משוחרר. יש מוכר לאביו לתת לאמו כתובתה כיצד מי שיש לו עבד ושפחה והוליד בן שיחרר את השפחה ונשאה וכתב כל נכסיו לבנה. זהו שהוא מוכר לאביו לתת לאמו כתובתה. רבי מאיר אומר אין ממזרין טהורין לעתיד לבוא. שנאמר (זכריה ט) וישב ממזר באשדוד. מוליכין טינה אצל טינה וסריות אצל סריות. רבי יוסי אומר ממזרים טהורים לעתיד לבוא שנאמר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'. אמר לו רבי מאיר והלא אינו אומר אלא מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם. אמר לו ר' יוסי אילו נאמר וכל טומאותיכם ומכל גילוליכם ושתק הייתי אומר כדבריך. הא אינו אומר אטהר אתכם אלא מן הממזירות. רבי הונא בשם רבי יוסף אמר אין הלכה כרבי יוסי לעתיד לבוא:

מסכת קידושין פרק ד

הלכה א משנה עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לויי ישראלי חללי גירי וחרורי ממזירי ונתיני שתוקי אסופי

כהני לויי וישראלי מותרים לבוא זה בזה. לויי וישראלי גירי

וחרורי וחללי מותרין לבוא זה בזה. גירי וחרורי וממזירי נתיני שתוקי ואסופי מותרין לבוא זה בזה:

גמרא כהני לויי וישראלי. על שם (עזרא י) ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלוים והמשוררים והשוערים והנתינים אל ירושלים בשנת שבע לארתחשסתא המלך.

חללי. על שם (עזרא ב) ומבני הכהנים בני חביה בני הקוץ אלה בקשתו כתבם המתייחשים ולא נמצאו ויגואלו מן הכהונה. (שם) ויאמר התרשתא להם... ולמה נקרא שמו התרשתא? שהתירו לו לשתות ביין. התרשא (נחמיה א) ואני הייתי משקה למלך.

אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים. הא בקדשי הגבול יאכלו. אמר רבי יוסי גדולה היא החזקה, מכיון שהוחזקו ש*בבבל* להיות אוכלין אף כאן אוכלין. ניחא תמן דכתיב (ירמיהו לא) הציבי לך ציונים. הכא מה אית לך?*כאן בא"י שהיא מדאו', מה ההיתר?* כמן דאמר מאיליהן קיבלו את המעשרות. עד עמוד כהן לאורים ותומים. וכי אורים ותומים היו באותה השעה בבית שני? אלא כאדם שהוא אומר עד שיחיו המתים. עד שיבא בן דוד.

אילין בנות ברזילייי לשם שמים נתגיירו או שלא לשם שמים נתגיירו? אין תימר לשם שמים נתגיירו יאכלו בקדשי הקדשים! ואין תימר שלא לשם שמים נתגיירו אפילו בקדשי הגבול לא יאכלו! אפילו תימר לשם שמים נתגיירו. וגיורת לא כזונה היא אצל כהונה?*!נמצאו פסולים לכהן!* פתר לה לא היו בנות, אלא בנות בנות. ואין מבנות בנות, כישראל הם!! *ומתרץ*....וכר"ש, דרבי שמעון אמר גיורת שנתגיירו פחותה מבת שלש שנים ויום אחד *הב"ע שנתגיירו פחות מ3, וכשירות לכהונה-אך חזרו וטבלו אח"כ, ומספקא לן אי חשיב "גיור פחות מבת 3"* לא היה בה דעת לטבול או משהטבילה אותה מכיון שהיא חוזרת וטובלת לשום קדושת ישראל כל אחת גיורת היא וגיורת כזונה היא אצל הכהונה.

המתגייר לשם אהבה וכן איש מפני אשה. וכן אשה מפני איש. וכן גירי שולחן מלכים. וכן גירי אריות. וכן גירי מרדכי ואסתר אין מקבלין אותן. רב אמר הלכה גרים הם. ואין דוחין אותן כדרך שדוחין את הגרים תחילה, אבל מקבלין אותן וצריכין קירוב פנים שמא גיירו לשם...
גירי- על שם (עזרא ו) וכל הנבדל מטומאת גויי הארץ אליהם.
חרורי- על שם וכל הנתינים וגומר.
ממזירי- אמר ר' סימון כתיב (נחמיה ז) ואלה העולים מתל מלח תל חרשא. מתל מלח- זו בבל. תל חרשא- אילו שתוקי ואסופי. כרוב- אילו הממזירין רובין, אילו שהלכו אחר עיניהן. אדון- שהיו אומרים אין דין ואין אדון. רבי חזקיה מפיק לישניה אילו שהלכו אחר עיניהן ואמרו אין דין ואין דיין. ואימר- שהימרו לאל במעשיהן הרעים. רבי אבון בשם רבי פינחס פירסמו עצמן כאימר' בחלוק.*כמו שניכר אימרא בחלוק* ר' לוי בשם רבי שמעון בן לקיש ראוים היו ליעשות תל מלח אלא ששתקה להן מידת הדין.
תל חרשא- תני רבי אימי בשם רבי יהושע בן לוי על שם (יהושע ט) ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה. ניחא לעדה. ולמזבח יי"י? אלא תליין יהושע בדופן, אמר אני לא מקרבן ולא מרחקן אלא במי שהוא עתיד לבנות את בית הבחירה ואת שדעתו ליקרב יקרב לרחק ירחק. בא דוד וריחקן שנאמר (שמואל ב כא) והגבעונים לא מבני ישראל המה. ולמה ריחקן על שם (שם) ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה. אמר דוד בעון ד' דברים הגשמים נעצרים בעון עובדי ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ופוסקין צדקה ברבים ואינן נותנין. בעון עובדי ע"ז מניין (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו'. מה כתיב בתריה וחרה אף יי"י בכם ועצר את השמים וגו'. בעון מגלי עריות מניין (ירמיהו ג) ותחניפי ארץ בזימותיך וברעתך. מהו עונשו של דבר.

(שם) וימנעו רביבים ומלקוש לא היה וגו'. בעון שופכי דמים מניין (במדבר לה) כי הדם הוא יחניף את הארץ. בעון פוסקין צדקה ברבים ואינן נותנין מניין (משלי כה) נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר. בדק דוד בכל דורו ולא מצא אחד מהן. התחיל שואל באורים ותומים. הדא הוא דכתיב (שמואל ב כא) ויבקש דוד את פני י"י באורים ותומים. אמר ר"א כתיב (צפניה ב) בקשו את י"י כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו. מאי אשר משפטו פעלו שהוא עושה משפט ופעלו כאחת. (שמואל ב כא) ויאמר י"י אל שאול ואל בית הדמים. על שאול שלא עשיתם עמו חסד. ועל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים. שלח דוד וקרא להם מה לכם ולבית שאול. אמרין ליה על אשר המית ממנו ז' אנשים שני חוטבי עצים ושני שואבי מים וחזן וסופר ושמש. אמר לון מה אתון בעו כדון. אמרו ליה יותר לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום לי"י בגבעת שאול בחיר י"י. אמר לון ומה הנייה לכון ואינון מתקטלין. סבו לכון כסף ודהב והוון אמרין אין לנו כסף עם שאול ועם ביתו. אמר דילמא דאינון בהתין פלגון מן פלג נסב כל חד מינהון והוה מפייס ליה קומי גרמיה והוה אמר ליה מה הנייה אית לך דאינון מתקטלין סב לך דהב וכסף והוא אמר אין לנו כסף עם שאול ועם ביתו. אין לי כתיב. באותה השעה אמר דוד ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל רחמנין וביישינין וגומלי חסדים. רחמנין מניין (דברים יג) ונתן לך רחמים. ביישינן מנין (שמות כ) ובעבור תהיה יראתו על פניכם זה סימן לביישן שאינו חוטא. וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני. וגומלי חסדים מנין (דברים ז) ושמר י"י אלהיך לך את הברית ואת החסד ואילו אין בהן אחד מהן מיד עמד וריחקן שנאמר והגבעונים לא מבני ישראל המה. אף עזרא ריחקן שנאמר (נחמיה יא) והנתינים יושבים בעופל. אף לעתיד לבוא הקב"ה מרחקן דכתיב (יחזקאל מח) והעובד העיר יעבדוהו. כתיב (שמואל ב כא) ויאמר

המלך אני אתן ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את אדמוני ואת מפיבושת וגו׳. (שמואל ב ו) ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה. ואת אמן אכן. אמור מעתה בני מירב היו וגידלתן מיכל ונקראו על שמה. (שמואל ב כא) ויתנם ביד הגבעונים ויוקיעום בהר לפני י״י ויפלו שבעתם יחד. חסר יו״ד. זה מפיבושת בן יהונתן בן שאול שהוא אדם גדול בתורה ונתן דוד עיניו בו להצילו מידם. אמר דוד הריני מעבירן לפני המזבח וכל מי שהמזבח קולטו הרי הוא שלי. והעבירן לפני המזבח ונתפלל עליו והלך המזבח וקלטו. הדא הוא דכתיב (תהלים נז) אקרא אל אלהים עליון לאל גומר עלי שהסכים הקב״ה עם דוד. (שמואל ב כא) והמה הומתו בימי קציר בראשונים כתיב קציר שעורים. ותקח רצפה בת איה את השק ותטהו לה על הצור. מהו על הצור אמר ר׳ הושעיה שהיתה אומרת הצור תמים פעלו. ר׳ אבא בר זימנא בשם ר׳ הושעיה גדול הוא קידש השם מחילול השם. בחילול השם כתיב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ. ובקידוש השם כתיב (דברים כא) מתחלת הקציר עד נתך מים עליהם. מלמד שהיו תלויין משׁשה עשר בניסן עד שבעה עשר במרחשון והיו העוברים והשבים אומרים מה חטאו אלו שנשתנית עליהן מידת הדין. והיו אומרים על שפשטו ידיהן בגרים גרורים. אמרו מה אם אילו שלא נתגיירו שלם שמים ראו היאך תבעה קב״ה את דמן המתגייר לשם שמים על אחת כמה וכמה. הרבה גירים נתגיירו באותה שעה. הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב ב) ויספר שלמה את כל האנשים הגרים ויעש מהם שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר.

רב הונא אמר בימי ר׳ לעזר בן עזריה ביקשו לקרבן. רבי אבהו מפיק לישנא בימי רבי לעזר. אמרו מי מטהר חלקו של מזבח? הדא אמרה יהושע ריחקן. אפילו תימא יהושע ריחקן, כלום ריחקן אלא פסולי משפחה. אין תימר משום פסולי עבדות. מעתה

הבא על הנתינה לא יהא לה קנס והתנינן הבא על הנתינה יש לה קנס! *שייך לכתובות פרק 3*

אמר ר' אלעזר אירכן כנחש. שנאמר (יהושוע ט) ועתה ארורים אתם. וכתיב (שם) ויאמר איש ישראל אל החוי. וכי חוי היו אלא שעשו מעשה חיוי. אמר יודע אני שאמר הקב"ה (בראשית ב) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. אלא הריני הולך ומרמה בהן ודן אוכלין ונענשין ואני יורש את הארץ לעצמי. כך עשו אילו אמרו יודעי' אנו שהקב"ה אמר לישראל (דברים כ) כי החרם תחרימם החתי והאמורי והפרזי כאשר צוך ייי אלהיך. וכתיב (דברים ז) לא תכרת להם ברית. הרי אנו הולכין ומרמים בהן והם כורתין עמנו ברית מה נפשך יהרגו אותנו עברו על השבועה. יקיימו אותנו עברו על הגזירה. בין כך ובין כך הן נענשין ואנו יורשין הארץ.

שייך ליבמות סוף פרק א

רב נחמן בר יעקב אמר מקבלין גרים מן הקרדויים ומן התדמוריים. ר' אבהו בשם ר' יוחנן מתניתא אמרה כן שגירי תדמור כשירין דתנינן תמן כל הכתמים הבאין מרקם טהורים. הא גירי תדמור כשירין. ר' יעקב בר אחא אמר שמועתא. רבי חנינה רבי יהושע בן לוי חד[2] מכשיר וחד מקבל. מאן דמכשיר מקבל ומאן דמקבל לא מכשיר.

רבי יוסה בי רבי בון אמר רב ושמואל חד אמר עד נהר יזק. וחד אמר עד נהר יואני. אמר רב יהודה בין הנהרות כגולה ליוחסין. אמר רבי חנינה בן ברוקה בשם רב יהודה בני מישא לא חשו להם אלא משום ספק חללות. כהנים ששם לא הקפידו על הגרושות. תמן אמרין מישא מתה מדיי חולה. אילם וגבויי גוססות. חבילא ימא תכילתא דבבל שנייא וגבביא וצרריא תכילתא דחביל ימא.

---

[2] פני משה חמש עשרה נשים פרק ראשון י ב מ וון 216

עיין ירושלמי יבמות פרק ח

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה דור אחד עשר שבממזר כרבי שמעון כשר דלא דריש עשירי עשירי. תני רבי לעזר בי רבי שמעון אומר דור אחד עשר שבממזר זכרים אסורים ונקיבות מותרות. רבי שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי אלעזר בי רבי שמעון כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אמר גזירה שוה במקום שבאת. כן ר׳ לעזר בי ר״ש אמר גזירה שוה במקום שבאת מה להלן זכרים אסורין ונקיבות מותרות. אף הכא זכרים אסורין ונקיבות מותרות. מעתה אפילו מיד? ובלבד מעשירי ולמעלה. שאלו את רבי אליעזר דור אחד עשר שבממזר מהו. אמר להן הביאו לי דור שלישי ואני מטהרו. מה טעמא דרבי אליעזר דלא חיי. ואתייא דר׳ אליעזר כר׳ חנינה דאמר רבי חנינה אחת לס׳ לע׳ שנה הקב״ה מביא דבר בעולם ומכלה את הממזרים ונוטל עמהן כשירים שלא לפרסם לחטאים. ואתייא כההיא דאמר רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש (ויקרא ו) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני י״י שלא לפרסם את החטאים. (ישעיהו לא) וגם הוא חכם ויבא רע. לא מסתברא דלא וגם הוא חכם ויבא טוב? אלא ללמדך שאפילו רעה שהקב״ה מביא לעולם בחכמה הוא מביאה. (שם) ואת דבריו לא הסיר וקם על בית מריעים ועל עזרת פועלי און. רב חונה אמר אין ממזר חיי יותר משלשים יום. ר׳ זעירא כד סלק להכא שמע קלין קרי ממזרא וממזרתה אמר לון מהו כן הא אזלה ההיא דרבי הונא דרבי הונא אמר אין ממזר חיה יותר משלשים יום. א״ל ר׳ יעקב בר אחא עמך הייתי כד א״ר אבא רב הונא בשם רב אין ממזר חיי יותר משלשים יום אימתי בזמן שאינו מפורסם. אבל אם היה מפורסם חיי הוא. ר׳ יסא בשם ר׳ יוחנן אף לעתיד לבוא אין הקב״ה נזקק אלא לשבט לוי מה טעמא (מלאכי ג) וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אותם וגו׳. א״ר זעירא כאדם שהוא שותה בכוס נקי. א״ר הושעיה בגין

דאנן לויים נפסיד. א״ר חנינה בריה דרבי אבהו אף לעתיד לבוא הקב״ה עושה עמהן צדקה. מה טעמא (שם) והיו לי״י מגישי מנחה בצדקה. אמר ר׳ יוחנן כל משפחה שנשתקע בה פסול אין מדקדקין אחריה. א״ר שמעון בן לקיש מתניתא אמרה כן משפחת בני צריפה היתה בעבר הירדן וריחקה בן ציון בזרוע. ועוד אחרת היתה שם וקרבוה בני ציון בזרוע ולא ביקשו חכמים לפרסמן. אבל חכמים מוסרין אותן לבניהן ותלמידיהון פעמיים בשבוע. א״ר יוחנן העבודה שאני מכירן ומה נעשה ונשתקעו בהן גדולי הדור. אמר רבי יהושע בן לוי חמשת אלפים עבדים היו לפשחור בן אימר וכולם נשתקעו בכהונה גדולה הן הן עזי פנים שבכהונה. אמר רבי אלעזר עיקר טירונייא שלהם (הושע ד) ועמך כמריבי כהן. אמר ר׳ אבהו שלש עשרה עיירות נשתקעו בכותים בימי שמד. אמרין הדא עדן רמשאה במינהון.

אמר רבי חנינה מתניתא דלא כרבי יודה דרבי יודה אמר ארבע קהילות הן. קהל כהנים. קהל לוים. קהל ישראלים. קהל גרים. מתיבין לרבי יהודה והכתיב (דברים כג) לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל י״י. פסולי גוף אינון.*ואינו עולה מן המניין* והכתיב (שם) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבוא להם בקהל י״י. בעשה אינון. ורבנין אמרין ג׳ קהילות הן קהל כהנים. קהל לוים קהל ישראל לא יבא. לא יבא. לא יבא:

הלכה ב משנה ואי זהו שתוקי? כל שהוא מכיר את אמו ואינו מכיר את אביו

ואסופי כל שנאסף מן השוק ואינו מכיר לא את אביו ולא את אמו

אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי:

גמרא מהו בדוקי? בדוק אחריו. אחוי דר״י בר זבדי בשם רבי תינוק כל זמן שהוא מושלך בשוק או אביו או אמו מעידין עליו.

נאסף מן השוק צריך שני עדים, אביו ואמו כשני עדים הן. רבנין דקיסרין בשם רב חסדא הדא דאת אמר בתינוק שאינו מרגיע אבל בתינוק שהוא מרגיע*הולך* צריך שני עדים. ואביו ואמו כשני עדים הן ואתייא כההיא דאמר רבי ינאי עגלים וסייחין המקפצין אין להן חזקה.

רבי בא בשם רב חסדא שלשה הן שהן נאמנין על אתר חיה ושיירה והמטהרת חברותיה. חיה (בראשית לח) ותקח המיילדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה. ושיירה. כההיא דאמר רבי אבא אחוי דר׳ יהודה בר זבדי בשם רב תינוק כל זמן שהוא מושלך לשוק או אביו או אמו מעידין עליו נאסף מן השוק צריך ב׳ עדים אביו ואמו כב׳ עדים הן. והמטהרת חברותיה כההיא דתנינן תמן ג׳ נשים ישינות במיטה אחת נמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות. בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה היא טמאה ושתים טהורות. אמר רבי בא ובלבד מעת לעת:

הלכה ג משנה כל האסורין לבוא בקהל מותרין לבוא זה בזה ורבי יהודה אוסר. רבי אליעזר אומר וודאן בוודאן מותר וודאן בספיקן וספיקן בוודאן וספיקן בספיקן אסור ואילו הן הספיקות שתוקי ואסופי וכותי:

גמרא רבי ירמיה אמר כללא פצוע דכא ישראל, מותר לו לישא ממזרת. אמר רבי יוסי ובלבד פסול משפחה. הא פסול גוף לא. חייליה דרבי יוסי מן הדא דאמר רבי חלקיה ר׳ סימון בשם רבי יהושע בן לוי לא שנו אלא פצוע דכא ישראל אבל פצוע דכא כהן כמה דאת אמר תמן כהן ברוראף *שהוא פ״ד* אסור לו לישא גיורת. אף הכא ישראל ברוראף *שהוא פ״ד* אסור לו לישא ממזרת.

???נישמעינה מן הדא: דאמר רבי אימי תני רבי יעקב גבולייא

קומי רבי יוחנן רבי יצחק בר טבליי בשם רבי שמעון בן לקיש דברי ר׳ יהודה: ממזר לא ישא ממזרת כדי שיכלו ממזירין מן העולם.

ודכוותה עמוני לא ישא עמונית? אמר ר׳ יוסי בי רבי בון על דרבנין צריכה,=*מיבעי׳ לן* אין יסבור רבי יהודה גירים פסולים בקהל י״י אינון, לישא עמונית אינו יכול שהיא קהל י״י אצלו! לישא מצרית אינו יכול שהוא קהל י״י אצלה! אמר רבי מתנייה משחררין שפחה ומשיאין לו

ודכוותה מצרי לא ישא מצרית? נישמעינה מן הדא: תני רבי אבהו קומי ר׳ יוחנן אמר רבי יהודה בנימן גר מצרי היה מתלמידי רבי עקיבה, אמר אני גר מצרי נשוי גיורת מצרית, בני בן גר מצרי ואני משיאו לגיורת מצרית, ונמצא בן בני כשר לבוא בקהל! אמר לו רבי עקיבה לא בני!! אלא אף אתה השיאו לבת גיורת מצרית, כדי שיהו ג׳ דורות מיכן ושלשה דורות מיכן.

רב יהודה בשם רב הלכה כר׳ לעזר.
דברי חכמים, ר׳ ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק לא יבא ממזר בקהל י״י בקהל ברור אינו בא, בא הוא בקהל ספק.

תמן תנינן ספק בן תשעה לראשון ספק בן ז׳ לאחרון יוציא והוולד כשר וחייבין אשם תלוי. תני הראשון כשר להיות כהן והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר אין ממזר בספקכ *אסורין כוודאי*. מודה ר׳ אליעזר בן יעקב בספק כותים ובספק חללים.

וההיא דתנינן תמן עשרה יוחסין עלו מבבל, על דעתיה דרבי אליעזר בן יעקב שמונה.*לא חשיב שתוקי ואסופי*, על דעתיה דרבן גמליאל ור׳ אלעזר תשעה.*דשתוקי שואלין את אמו ונאמנת לומר*

לכשר נבעלתי על דעתיה דרבנין עשרה:

הלכה ד משנה הנושא אשה כוהנת צריך לבדוק אחריה ארבע אמהות שהן שמונה, אמה ואם אמה ואם אבי אביה ואמה, ולויה וישראלית מוסיפין עוד אחת:
גמרא אמר בי יוחנן דרבי מאיר היא. דתני אי זו היא עיסה כשירה? כל שאין בה לא חלל ולא ממזר ולא נתין. ר' מאיר אומר כל שאין בה אחת מכל אילו בתה כשירה לכהונה אבל משפחה שנשתקע בה פסול רבי מאיר אומר בודק עד ארבע אימהות ומשיא וחכמים אומרים בודק לעולם. רב אמר זו דברי ר' מאיר. אבל חכמים אומרים בודק מאי זו משפחה משיאין לכהונה ומשיא.

ביד מי הוא בודק? רבי חגיי בשם רבי יאשיה בודק ביד קרובותיו ר' חמא אתא סבא אמר ליה, משיאין לכהונה מן הדא זרעיתא? אמר ליה אין. ואסיב על פומיה. רב אמר לחייה בריה נחות דרג וסב איתא. אמר רב אידי שכיחא הא מילתא בפומהון דרבנין (במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא. מכיון שלא נטמאה טהורה ולא כיהודה בן פפוס שנועל דלת בפני אשתו. אמר ליה נהוגין הוון אבהתך עבדין כן.

חד כהן אתא לגבי ר' יוחנן אמר ליה עבדית מתניתא נשאתי אשה כהנת ובדקתי אחריה ארבעה אימהות שהן שמונה. אמר ליה אין הוא עיקרא לקי מן ראשה מן מודע לך?*אים העיקר לקוי, מי מודיע לך?*

לווים ישראלים מוסיפין עליה עוד אחת ולא נמצאת מחמיר בישראלים יותר מן הכהנים? אמר רבי יוסי בי רבי בון אחת זו ואחת זו קנס קנסו חכמים בהן כדי שיהא אדם דבק בשבטו

ובמשפחתו:

הלכה ה משנה אין בודקין לא מן המזבח ולמעלה ולא מן הדוכן ולמעלה. וכל מי שהחזיקו אבותינו משוטרי הרבים וגבאי הצדקה משיאין לכהונה ואין צריך לבדוק אחריהן רבי יוסי אומר: אף מי שהיה חתום בערכי הישנה של ציפורי ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר אף מי שהיה מוכתב באיסטרטא של מלך:
גמרא כתיב (דברים יז) שום תשים עליך מלך. אין לי אלא מלך מניין לרבות שוטרי הרבים וגבאי צדקה וסופרי דיינין ומכין ברצועה מניין. ת"ל מקרב אחיך תשים עליך מלך. כל שתמניהו עליך לא יהא אלא מן הברורין שבאחיך. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן כתיב (דברי הימים א ז) והתייחשם בצבא במלחמה זכות יחסיהם עומדת להם במלחמה עד כדון מן הקבלה מדברי תורה (דברים לז) לא יבא ממזר בקהל יי'. (שם) לא יבא פצוע דכא וגו' וגו' מה כתיב בתריה כי תצא מחנה על אויבך וגו':

הלכה ו משנה בת חלל זכר פסולה לכהונה לעולם.
ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה
חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהונה

רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר

רבי אליעזר בן יעקב אומר ישראל שנשא גיורת, בתו כשירה לכהונה. וגר שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה. אבל גר שנשא גיורת בתו פסולה לכהונה אחד גרים ואחד עבדים משוחררין ואפילו עד עשרה דורות עד שתהא אמו מישראל

רבי יוסה אומר אף גר שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה:

גמרא רב המנונא בשם רב: בת בת בת לעולם.*אים יש אשה חללה,בתה, בת בתה וכו׳ כולם אסורין לכהן* רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל בעמיו. מה בעמיו שנאמר להלן זכרים אסורין ונקיבות מותרות, אף בעמיו שנאמר כאן זכרים אסורין ונקיבות מותרות. מה נפק מביניהון? *צריך להגיה מיכאן עד* ***
???כהן שבא על הגרושה והוליד בן , והלך הבן והוליד בן ובת. על דעתיה דרב בן, ובת בן, ובן בת ובת אסורה על דעתיה דרבי יוחנן בת בן אסורה ובת בת מותרת.

???מתניתא פליגא על רב, ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה! פתר לה חללה מכנה.*כ חללה מבסיסה*

מתניתא פליגא על רבי יוחנן, רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר*הא חללה נקיבה, שהולידה בת מותרת!.* פתר לה לא בא רבי יודה אלא להוסיף. אילו אמר בת חלל כבת גר יאות ***

דלמא*מעשה שהיה-* רבי הושעיה רבא ורבי יודה נשייא הוון יתבין, רהיט רבי יוחנן ולחיש לרבי הושעיה באודניה פצוע דכא כהן מהו שישא בת גרים? אמר ליה מה אמר לך? אמר ליה אמר לי מילה דנגר בר נגרין לא מפריק לה! לא אמר לי "גיורת" שהיא כזונה אצלו. ולא "בת ישראל" שהיא מחללה. לא אמר לי אלא בת גרים! ובת גרים לא כישראלית היא?! פתר לה כרבי יודה דרבי יודה אמר בת גר זכר כבת חלל זכר.

כהן שבא על הגרושה והוליד בת, בת בת, מה היא? ר׳ חנניה ורבי מנא חד אמר כשירה. וחד אמר פסולה. מתיב מאן דאמר כשירה למאן דאמר פסולה, בת חלל זכר אינה פסולה?! וחללה

מכנה=*מבסיסה, בת גרושה לכהן* אינה פסולה?! משם מה היא פסולה. ???

רבי אליעזר בן יעקב אומר כו׳. תמן תנינן רבי אליעזר בן יעקב אומר האשה בת גרים לא תינשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל. וכולהו מקרא אחד דרשו (יחזקאל מד) כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יודה אומר עד שיהא אביה מישראל. רבי ליעזר בן יעקב אומר עד שיהא או אביה או אמה מישראל. רבי יוסי אומר עד שיוולדו בקדושת ישראל. רבי שמעון אומר עד שיבואו בתולים בקדושת ישראל.
תני בשם רק שמעון גיורת שנתגיירה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשירה לכהונה. מה טעמא? (במדבר לא) וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם. ופינחס עמהן. מה עבדין ליה רבנין? החיו לכם לעבדים ולשפחות. רבי יוסא רבי יסא בשם רבי יוחנן רבי יונה ר׳ חייה בשם ר׳ יוחנן הלכה כר׳ יוסה. חנין בר בא בשם רב הלכה כרבי יוסי. והכהנים נהגו כרבי אליעזר בן יעקב.
חד כהן נסב בת גרים. אתא עובדא קומי רבי אבהו וארבעיה אספסליה. אמר ליה רב ביבי לא כן אלפן רבי הלכה כרבי יוסי?! אמר ליה ולא נהגו הכהנים כר״א בן יעקב! א״ל ר׳ על המנהג לוקין?! א״ל אין כיני, את חמי מפייס *יפה אתה מפייסני*, ואנא מוקים ליה. מן דקיימי, אמר ליה ר׳! הואיל והותרה הרצועה אף אני מותר בה!

ר׳ יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי מעשה בשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערר ושלח רבי את רומינוס לבודקה ובדק ומצא שנתגיירה זקינתה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה לכהונה. רב הושעיה אמר כרבי שמעון הכשירוה אמר רבי זעירה דברי הכל היא הכא. דאמר רבי זעירא בשם רב אדא בר אחוה רבי

יודן מטי בה בשם רב רבי אבהו בשם רבי יוחנן וולד בוגרת כשר שהוא בלא תעשה שהוא מכח עשה (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח לא בוגרת. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. ודכוותה כי אם בתולה מעמיו יקח אשה לא גיורת כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. התיב רבי הושעיה הרי דור שני של מצרי הרי הוא בלא תעשה שהוא בא מכח עשה הוא. חזר רבי הושעיה ואמר לא דומה עשה שבישראל לעשה שבכהנים. עשה שבישראל אסור בכל. עשה שבכהנים אסור בכהנים ומותר בלויים ובישראל:

הלכה ז משנה האומר בני זה ממזר אינו נאמן. ואפי' שניהן אומרין על העובר שבמעיה ממזר הוא אינן נאמנין. רבי יהודה אומר נאמנין:

גמרא תמן תנינן האומר בני זה נאמן. רבי אבהו בשם רבי יוחנן לתת ל*וירושה* אבל לא ליקח ממנו. א"ר יוסי ולא מתניתא היא אפי' שניהן אומרין על העובר שבמעיה ממזר הוא אינן נאמנין! דילמא על דרבי יהודה איתאמרת, דר' יודה אומר נאמנין עליה. ר' אבהו בשם רב יוחנן לתת ל*ונאמן לומר הולדתיו מחיי"כ, וראוי ליורשי!* אבל לא ליקח ממנו. אמר ר' חזקיה עוד היא מתניתא (דברים כא) כי את הבכור בן השנואה יכיר.

היו מחזיקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר אינו בנו, אינו נאמן. שאינו בנו, ובשעת מיתתו אמר בני הוא נאמן. אית תניי תני על קדמייתא נאמן.

ר' חזקיה ר' זריקן בשם רבי הונא היו מחזיקין אותו שהוא משפחתו נאמן.*לומר "אינו בני"*

היה עומד בצד המוכסין ואמר בני הוא וחזר ואמר עבדי הוא נאמן. עבדי הוא וחזר ואמר בני הוא אינו נאמן. אית תניי תני נאמן. אמר ר' מנא כגון אילין כותאי דינון משעבדין בבניהן.*מה שאמר "עבדי" כ הוא "משועבד" לי כעבד*

תני נאמן על הגדול ואינו נאמן על הקטן.*על בני-בנים* אי זהו גדול? רבי זעירא אמר כל שיש לו אשה ובנים. רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל שיש לו אשה*אבל יש לו בנים, אינו נאמן*. מתניתא פליגא על רבי אבהו גר שמל ולא טבל והיו לו בנים, ואמר מלתי ולא טבלתי, נאמן ומטבילין אותו בשבת.*אלמא נאמן לפסול את בניו!* משם מה נכייה=*מה בכך* דברי רב יודה. מה עבד לה רבי אבהו? פתר לה משם מה בכך:*אינו נאמן וע"כ מטבילין!! (דלא אכפת לן בדבריו!)*

הלכה ח משנה מי שנותן רשות לשלוחו לקדש את בתו והלך הוא וקידשה אם שלו קדמו קידושיו קידושין ואם של שלוחו קדם קידושיו קידושין ואם אין ידוע שניהן נותנין גט, ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס

וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקידשה את עצמה אם שלה קדמו קידושיה קידושין ואם של שלוחה קדמו קידושיו קידושין ואם אין ידוע שניהן נותנין גט, ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס:

גמרא ולית הדא פליגא על ר' יוחנן דרבי יוחנן אמר אדם מבטל שליחותו בדברים?!*ל"ל "מעשה" כדיי לעקור השליחות?* פתר לה משום חומרא דעריות.

רבי יוסה בי רבי בון שמע לה מן דבתרה,*מסיפא* וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקידשה את עצמה. ולית הדא פליגא על רבי יוחנן דר' יוחנן אמר אדם מבטל שליחותו בדברים?!

פתר לה משום חומרא הוא בעריות:

הלכה ט משנה מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה שיצאת עמי למדינת הים הרי היא זו, ואילו בניה! אינו צריך להביא ראייה לא על האשה ולא על הבנים. מתה, ואילו בניה צריך להביא ראייה על הבנים ואינו מביא ראייה על האשה:

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: איש ואשתו עשו אותן כשני עדים. חזקה אין אשה שותקת על בני חבירתה.
רבי אבון שמע לה מן דבתרה, אשה נשאתי במדינת הים הרי זו ואילו בניה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן איש ואשתו עשו אותן כשני עדים חזקה אין האשה שותקת על בני חבירתה:

הלכה י משנה אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו ואילו בניה! מביא ראיה על האשה*שהיא כשירה*, ואינו צריך להביא ראייה על בניה.*שהם כשרים*
מתה, ואילו בניה, צריך להביא ראייה על האשה ועל הבנים:

גמרא תני איש ואשה שבאו ממדינת הים. הוא אומר אשתי היא. והיא אומרת בעלי הוא, אין הורגין עליהן משום אשת איש. הוחזקו, הורגין עליהן משום אשת איש.
עד כמה היא חזקה? ר' יונה ר' בא רבי חייה בשם רבי יוחנן עד שלשים יום.

תמן תנינן: תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו ר"מ מטהר וחכמים מטמאין, שדרך תינוק לטפח בעיסה. ושורפין על החזקות?! ר' יוסי בשם ר' זעירא איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל: ר'

יוחנן אמר הורגין על החזקות, ורשב״ל אמר אין הורגין על החזקות.
רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי זעירא כל עמא מודיי שהורגין על החזקות. מה פליגין בשריפה? רבי יוחנן אמר הורגין על החזקות ואין שורפין על החזקות רשב״ל אומר כשם שהורגין על החזקות כך שורפין על החזקות

ומניין שהורגין על החזקות? ר׳ שמואל בריה דרבי יוסי בי ר׳ בון אמר כתיב (שמות כא) ומכה אביו ואמו מות יומת. וכי דבר בריא הוא שזה הוא אביו והלא חזקה היא שהוא אביו ואת אמר הורגין, אף הכא הורגין.

תני הביא ראייה על הגדולים, יביא ראייה על הקטנים. ליידא מילה? אמר רבי יונה אני אומר שמא נתגרשה בנתיים:

הלכה יא משנה לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים, אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים.
ר׳ שמעון אומר: מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו, וישן עמהן בפונדקי מפני שאשתו משמרתו.
מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהן בקירוב בשר, ואם הגדילו, זה ישן בכסותו וזה ישן בכסותו. ולא ילמד רווק סופרים, ולא תלמד אשה סופרים.
רבי אליעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים
ר׳ יהודה אומר לא ירעה רווק את הבהמה ולא יישנו שני רווקים בטלית אחד וחכמים מתירין
כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים
לעולם לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים
רבי מאיר אומר לעולם ישתדל אדם ללמד את בנו אומנות נקייה

ויתפלל לפני מי שהעושר שלו לפי שאין לך אומנות שאין בה עניות ועשירות שאין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות
רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להן אומנות? והן מתפרנסין שלא בצער! והלא לא נבראו אלא לשמשני כך הן מתפרנסין בלא צער, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער! אלא שהירעתי את מעשיי וקיפחתי את פרנסתי
אבא גוריון איש ציידן אומר משום אבא שאול לא ילמד אדם את בנו חמר גמל ספן ספר קדר רועה וחנווני שאומנותן אומנות ליסטין רבי יהודה אומר משמו החמרים רובן רשעים הגמלים רובן כשירים הספנים רובן חסידים טוב שברופאים לגיהנם כשר שבטבחים שותפו של עמלק:
גמרא אמר ר' אבין במה דברים אמורים? בכשירין אבל בפריצין לא תתייחד אפילו במאה איש.
תני בן יומו שמת הרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם. לא סוף דבר בן יומו חי, אלא אפי' יצא ראשו ורובו בחיים. ויוצא בחיק ונקבר באשה אחת ובשני אנשים. אבא שאול אומר אף באיש אחד ובשתי נשים. מסתברא ר"ש מודיי לאבא שאול. אבא שאול לא מודי לר"ש, שאין יצר הרע מצוי בבית הקברות.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך או בנך או בתך או אשת חיקך.
אמך בסתר. בתך בסתר. מתייחד אדם עם אמו ודר עמה. עם בתו ודר עמה. עם אחותו ואינו דר עמה. וישן עמהן בקירוב בשר.

תני ר' חלפתא בן שאול: הבת אצל האב עד בת שלש שנים ויום אחד. הבן אצל האם עד בן תשע שנים ויום אחד. הגדילו זה ישן בכסותו וזה ישן בכסותו.

תני שנים שהיו ישינים במטה אחת זה מתכסה בכסות עצמו וקורא, וזה מתכסה בכסות עצמו וקורא. אם היו בנו ובתו קטנים מותר. תמן אמרין איש ואשתו מותר. ר׳ יעקב בר אחא בשם ר׳ לעזר לאיש ואשתו נצרכה:

פיס׳. ולא ילמד רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים כו׳. תני ר׳ אלעזר אומר אף מי שיש לו אשה ובנים ואינן עמו באותו מקום, לא ילמד סופרים.

ר׳ יודן בי רבי ישמעאל עבד חד מתניין הכן.*התיר למלמד אחד כן*

פיס׳. ר׳ יהודה אומר לא ירעה רווק את הבהמה ולא יישנו שני רווקין בטלית אחד וחכמים מתירין. יאות אמר ר׳ יודה. מה טעמא דרבנין? חס ושלום לא נחשדו ישראל לא על הזכור ולא על הבהמה. והתנינן לא ילמד רווק סופרים? משם שאמו באה עמו, אחותו באה עמו.

פיס׳. לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים וכו׳. תני לא ילמד אדם את בנו חמר. וגמל. וספן. קדר. קרר.*בעל עגלה* רועה. חנווני. מפני שאומנותן אומנות ליסטין.

פיס׳. אבא אוריין איש צדיין אומר משום אבא שאול כו׳. רוב חמרים רשעים. רוב גמלין כשירין. רוב ספנים חסידים. רוב ממזירין פקחין. רוב עבדים נאים. רוב בני אבות בויישנים. רוב בנים דומין לאחרי האם כשר שברופאים לגיהנם. הכשר שבטבחין שותף עמלק. תני רבי שמעון בן יוחי הטוב שבנחשים רצץ את מוחו הכשירה שבנשים בעלת כשפים. אשרי מי שעושה רצון

המקום. ר״מ אומר מ״מ אדם מתפרנס, אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה או לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה.

פיס׳. ר״מ אומר לעולם ישתדל אדם ללמד את בנו אומנות נקייה כו׳. מה יעשה אדם ישתדל וילמד את בנו אומנות קטנה ויתפלל ויבקש רחמים ממי שהעושר שלו שאין לך אומנות שאין בה עניים ועשירים. אלא הכל לפי זכות האדם. רבי שמעון בר אלעזר משום ר׳ מאיר ראית מימיך ארי סבל. ארי קייץ. שועל חנווני. זאב מוכר קדירות. והן מתפרנסין בלא צער. ולמה נבראו לשמשיני ואני נבראתי לשמש את קוני. והרי הדברים קל וחומר ומה אם אילו שנבראו לשמשיני כך הן מתפרנסין בלא צער. אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאהא מתפרנס בלא צער. ומי גרם לי להיות מתפרנס בצער הוי אומר חטאיי על שהירעתי מעשיי קיפחתי פרנסתי:

הלכה יב משנה רבי נהוראי אומר: מניח אני כל אומניות שבעולם ואיני מלמד את בניי אלא תורה. שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא ושאר כל אומניות אינו כן שאם נכנס אדם לידי חולי או לידי זקנה או לידי מידה של ייסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ומוטל ברעב אבל התורה אינו כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? (ישעיהו מ) וקוי י״י יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו. בזקנותו מהו אומר? (תהלים צב) עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. וכן הוא אומר באברהם אבינו (בראשית כב) ואברהם זקן בא בימים וי״י ברך את אברהם בכל.

מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, שנאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורותי. רבי נהוריי אומר מניח אני כל אומניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה. שכל אומנות אינו עומדת לו לאדם אלא בימי נערות בזמן שכוחו עליו אבל אם בא לידי חולי או נכנס לידי זקנה או למידה של יסורין ואינו יכול לעשות מלאכה הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן, אלא מכבדתו ומשמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? וקוי י״י יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו. בזקנותו מה הוא אומר? עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. וכן אתה מוצא באבינו אברהם ששימר את התורה עד שלא באת לעולם, שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חוקותי ותורותי. אף גידלו ובירכו בנערותו ונתן לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? (בראשית יג) ואברהם כבד מאד במקנה בכסף וזהב. ובזקנותו מהו אומר? ואברהם זקן בא בימים וי״י ברך את אברהם בכל.

ר׳ חזקיה רבי כהן בשם רב אסור לדור בעיר שאין בה לא רופא ולא מרחץ ולא ב״ד מכין וחובשין.

אמר ר׳ יוסי בי ר׳ בון אף אסור לדור בעיר שאין בה גינוניתא של ירק.

רבי חזקיה ר׳ כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל. ר׳ לעזר חשש להדא שמועתא ומצמיח ליה פריטין *קצת קצת*, ואכיל בהון מכל מילה, חדא בשתא: